

ALTINCI ÇAĞIRIŞ
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
MİLLİ MƏCLİSİNİN
V SESSİYASI İCLASININ

PROTOKOLU № 46

Milli Məclisin iclas salonu.
12 fevral 2021-ci il.

İclasa Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik etmişdir.

İclasda Milli Məclisin 111 deputatı iştirak etmişdir.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	93
Yətərsay	83

İclasın gündəliyinə aşağıdakı məsələlər daxil idi:

1. “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.
2. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).
3. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

4. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

5. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 960-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

6. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 961-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün kifayət edən narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin miqdarına, habelə onların külli miqdarına görə siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

7. “Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

8. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

9. “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

10. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

11. “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respub-

likasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

12. “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

13. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

14. Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

15. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

Qeyd. 2020-ci ilin mart ayında Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı COVID-19 koronavirusunun törətdiyi yoluxucu xəstəliyi pandemiya elan etmişdir. Bu pandemiya qarşı ölkəmizdə həyata keçirilən tədbirlərlə əlaqədar Milli Məclisin 21 deputatı plenar iclas salonunun lojasında əyləşdiyinə görə əl qaldırmaqla səs vermişdir.

Aşağıdakı məsələlər müzakirə edilmişdir:

Gündəlik haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Zahid Oruc, Əli Məsimli, Naqif Həmzəyev, Azay Quliyev, Elman Nəsirov, Aydın Mirzəzadə, Musa Quliyev, Cavanşir Paşazadə,

Fazil Mustafa, Tamam Cəfərova

Təklif: Gündəlik qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 11.09 dəq.)

Lehinə 97

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 97

Nəticə: Qəbul edildi

1. “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında.

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli, Sabir Rüstəmxanlı, Mələhət İbrahimqızı, Razi Nurullayev, Qüdrət Həsənquliyev, Zahid Oruc, Musa Qasımlı, Fazil Mustafa, Kamran Bayramov, Aydın Mirzəzadə

Təklif: Qanun qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.20 dəq.)

Lehinə 104

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 104

Nəticə: Qəbul edildi

2. “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Hüseynli, Sahib Alıyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.23 dəq.)
Lehinə 106
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 0
İştirak edir 106
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1–5-ci maddələr qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.27 dəq.)
Lehinə 103
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 1
İştirak edir 104
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 6–10-cu maddələr qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.27 dəq.)
Lehinə 101
Əleyhinə 0
Bitərəf 0
Səs vermədi 1
İştirak edir 102
Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.28 dəq.)
Lehinə 105
Əleyhinə 0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	105
Nəticə: Qəbul edildi	

3. “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Ziyafət Əsgərov, Əziz Ələkbərov, Elman Nəsirov, Musa Quliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.31 dəq.)
Lehinə	94
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	95
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.38 dəq.)
Lehinə	98
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	98
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.39 dəq.)
Lehinə	97

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	97
Nəticə: Qəbul edildi	

4. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Tahir Mirkişili, Bəhrüz Məhərrəmov, Etibar Əliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.44 dəq.)
Lehinə	98
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	99
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci və 2-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3-cü və 4-cü maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	97

Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.50 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

5. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 960-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əminə Ağazadə, Nigar Arpadarai, Aqil Abbas, Ziyafət Əsgərov, Qüdrət Həsənquliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 12.53 dəq.)

Lehinə	99
Əleyhinə	0

Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	100
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 1-ci və 2-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.03 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: 3-cü və 4-cü maddələr qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.04 dəq.)
Lehinə	102
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	102
Nəticə: Qəbul edildi	

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.04 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101
Nəticə: Qəbul edildi	

6. Azərbaycan Respublikasının 2005-ci il 28 iyun tarixli 961-IIQ nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş

“Şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün kifayət edən narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin miqdarına, habelə onların külli miqdarına görə siyahıları”nda dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 12.53 dəq.)

Lehinə	97
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	97

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 13.05 dəq.)

Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin
Səsvermənin nəticələri (saat 13.05 dəq.)

Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 3-cü maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.05 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 1

Səs vermədi 0

İştirak edir 102

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 13.06 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 1

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

7. “Yol hərəkəti haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Kamal Cəfərov, Qüdrət Həsənzadə, Bəxtiyar Əliyev, İltizam Yusifov, Əli Hüseynli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.13 dəq.)

Lehinə 95

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 95

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.29 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.29 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.30 dəq.)

Lehinə 96

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 96

Nəticə: Qəbul edildi

8. Azərbaycan Respublikasının İnzibati Xətlər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişdir: Sahibə Qafarova

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvərmənin nəticələri	(saat 15.17 dəq.)
Lehinə	96
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	97

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1–12-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvərmənin nəticələri	(saat 15.31 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 13–25-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvərmənin nəticələri	(saat 15.31 dəq.)
Lehinə	100
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 26–37-ci maddələr qəbul edilsin

Səsvərmənin nəticələri	(saat 15.31 dəq.)
Lehinə	101
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.32 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

9. “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov, Fazil Mustafa

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.33 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.36 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.36 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 1

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.37 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

10. “Dövlət rüsumu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Əli Məsimli

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.39 dəq.)

Lehinə 97

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 97

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.39 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.40 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.40 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

11. “İşsizlikdən sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Mahir Abbaszadə

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.42 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 1

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.42 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.43 dəq.)

Lehinə 100

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 100

Nəticə: Qəbul edildi

12. “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (ikinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Qənirə Paşayeva, Etibar Əliyev

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.46 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 1-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.49 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: 2-ci maddə qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.50 dəq.)

Lehinə 99

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 99

Nəticə: Qəbul edildi

Təklif: Layihə ikinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 15.50 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

13. “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi haqqında (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Məşhur Məmmədov, Razi Nurullayev, Azər Badamov, Fazil Mustafa, Etibar Əliyev, Naqif Həməzəyev, Tahir Mirkişili

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 16.17 dəq.)

Lehinə 98

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

14. Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Hicran Hüseynova, Jalə Əliyeva

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 16.25 dəq.)

Lehinə 101

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 101

Nəticə: Qəbul edildi

15. Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosesual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsi barədə (birinci oxunuş).

Çıxış etmişlər: Sahibə Qafarova, Nurlan Həsənov

Təklif: Layihə birinci oxunuşda qəbul edilsin

Səsvermənin nəticələri (saat 16.26 dəq.)

Lehinə 96

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 2

İştirak edir 98

Nəticə: Qəbul edildi

**Azərbaycan Respublikası
Milli Məclisinin Sədri**

Sahibə Qafarova

MİLLİ MƏCLİSİN İCLASI

12 fevral 2021-ci il. Saat 11.

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin Sədri
Sahibə Qafarova sədrlik edir

Sədrlik edən. Xoş gördük, hörmətli deputatlar, hörmətli media nümayəndələri! Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qeydiyyatdan keçək.

Qeydiyyat	(saat 11.09 dəq.)
İştirak edir	76
Yetərsay	83

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov, *Milli Məclis Aparatının Milli Məclisin, komitələrin və komissiyaların işinin təşkili şöbəsi müdirinin müavini.*

Qeydiyyatdan 17 nəfər keçmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Yetərsay var. İclasımıza başlaya bilərik.

Hörmətli həmkarlar, gündəlik sizə paylanıb. Xahiş edirəm, gündəliyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 11.09 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, sizdə vəziyyət necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 17 nəfər səs vermişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Gündəlik təsdiq edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəmdə olan məsələlərlə, gündəliklə bağlı çıxış etmək istəyən var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun, yazılın. Şakir müəllim, yuxarıdan yazılan var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Onda tez verin. Bizim 30 dəqiqəmiz var. Belə görünür ki, 10 nəfər çıxış edəcək. Zahid Oruc. Zahid müəllim, buyurun.

Z.Oruc. Hörmətli Sədr, Prezidentin yüksək vəzifə tutan bir neçə hökumət üzvünü tənqid etməsi cəmiyyətdə böyük əks-səda doğurdu. Halbuki ötən illər ərzində 3 nazirin və 7 icra hakimiyyətinin cəzalandırılması, 2015-ci ildə Milli Təhlükəsizlik Nazirliyinin ləğvi, iqtisadiyyat, sosial və nəqliyyat sahələrində, o cümlədən 2019-cu ildə hakimiyyətin hər üç qolunda əsaslı dəyişikliklərin aparılması dövlət başçısının kadrlara həmişə sərt tələblərlə yanaşdığını sübut edib. İndi Şuşa və bütün Qarabağ hər bir icra təmsilçisinin fəaliyyətini qiymətləndirmək üçün bir barometrə çevrilib. Lakin bir qisim siyasət, media və şəbəkə adamlarının dövlət başçısının məqsədlərini təhrif

edərək bütün məmurlara nifrət yağdırması, ölkəmizin məğlub Ermənistanın hakimiyyəti ilə az qala bir sırada göstərilməsi yolverilməzdir. Əlbəttə, kim isə dövlət vəsaitini külli miqdarda mənimsəyibsə, o, əməllərinə görə cavab verəcək. Lakin yüksək çinli şəxsləri tənqid edərkən on illər ərzində əldə olunan bütün uğurları inkar etmək, xüsusilə də Vətən Müharibəsində qələbəmizə zərbə vurmaq qəbuledilməzdir. 3–5 nazir dövlət demək deyil. Dünyada belə analoq yoxdur. Bir nazir ucbatından on minlərcə dövlət qulluqçusunu “oğru”, “quldur”, “talançı” adlandıranlar Qarabağ məsələsi həll olunduğu üçün son silaha – məmur məsələsinə əl atıblar.

Prezident tarixi qələbədən sonra yeni hakimiyyət quruculuğunu uğurla davam etdirir. Bu, qətiyyətlə parçalanma, qütbləşmə, iqtisadi maraqlar mübarizəsi deyil. Prezidentin xarakteri və idarəçilik siyasətini izləyənlər bilir ki, o, millətin iradəsini, ictimai fikri öz siyasətində nəzərə alır. Lakin dövlət vəzifələrinin təyinatları, yaxud çıxarılmalar heç zaman küçə və meydanların, virtual aləmin təzyiqi altında baş vermir. Müqayisə üçün, Mixail Saakaşvili bir neçə il ərzində hökuməti 4 dəfə dəyişmişdi və hamı onu “sovet mirasını ləğv edib xalq hakimiyyətini quran lider” adlandırırdı. İndi informasiya məkanımızda tüğyan eləyən köhnələr və yenilər, xaricdə təhsil alanlar və yerli diplom daşıyıcıları, “rusofillər”, yaxud qərbpərəstlər, 5-ci, yoxsa 6-cı kolon təmsilçiləri bölgülərini dövrüyəyə çıxaranların iki məqsədi var. Birinci, 30 il əvvəl sovet partiya rəhbərlərinin dövlət aparatını iflic etdikləri kimi müharibəni qazanan bir hakimiyyətin resurslarını xarici hədəflərdən çəkəndirib, daxilində artan gərginliyə və süni qarşıdurmaya yönəltmək, ikinci, Prezidentin yeni hakimiyyət quruculuğunun qarşısını almaq. Bəli, dövlət

başçısının tənqidi hamı üçün bir siqnaldır. Ona görə də təklif edirəm ki, Amerikanın dövlətçiliyində əsrlər boyu davam edən o ənənə bizdə də tətbiq olunsun. Siyasi vəzifə tutan nazirlər hakimlər və dövlət qulluqçuları kimi and içsinlər. Eyni zamanda, dövlət qulluğuna dair yeni məcəllə qəbul olunsun. Əslində, “dəmir yumruq” yalnız 44 gün deyil.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Zahid müəllim.

Əli Məsimli. Əli müəllimdən sonra yuxarı cərgədən Naqif Həməzəyev hazırlaşsın.

Şakir müəllim, 2 nəfər yuxarıdan yazılınsın, daha yazılmasınlar. Naqif Həməzəyev və Müşfiq Məmmədov.

Əli müəllim, buyurun.

Ə.Məsimli. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Azərbaycan koronavirusa qarşı mübarizədə yeni mərhələyə çıxıb. Bu kontekstdə fevralın 4-də Milli Məclisin Sədri hörmətli Sahibə xanım Qafarovanın təşəbbüsü ilə parlamentin Səhiyyə, İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitələrinin birgə iclasında koronavirus infeksiyası ilə mübarizə, ölkədəki mövcud vəziyyət, vaksinasiya və görülən digər tədbirlər mövzusunda keçirilən videokonfrans, hesab edirəm ki, çox böyük əhəmiyyət kəsb etdi. Çox konstruktiv müzakirələr və cəmiyyəti narahat edən suallar ətrafında açıq fikir mübadiləsi aparıldı. Bu kontekstdə, hörmətli Sədr, ölkə səviyyəsində bu böyük, vacib tədbirin əməli əhəmiyyətini artırmaqdan ötrü orada qaldırılan bir sıra məsələləri xüsusi qeyd etmək istərdim. Belə ki, pulsuz testlərin tətbiq dairəsinin genişləndirilməsi, pullu testlərin qiymətinin maya dəyərindən 2–3 dəfə deyil, 20–30 faiz yüksək səviyyədə olması, daha ağır vəziyyətli xəstələr üçün həddindən artıq vacib olan dərmanların müxtəlif üsulla gizlədilməsinin, sonra isə yüksək qiymətlərlə

satılmasının qarşısının alınması istiqamətində aidiyyəti orqanlar tədbirlər həyata keçirməlidir. Çünki bu cür yüksək qiymətlər əlçatan deyil. Bu hal bəzi insanların həyatını itirməsinə gətirib çıxarır.

İkinci məsələ. Qeyd etmək istərdim ki, pensiyaların artırılmasını müsbət qiymətləndiririk. Amma bununla paralel, qiymətlər də sürətlə artır. Bu dəfə qiymətlərin süni artmasını sahibkarların üstünə qoymaq olmaz. Bu, süni artım deyil, sui-istifadədir. Hesab edirəm ki, qiymətləri əhalinin alıcılıq səviyyəsini nəzərə almadan qaldıran supermarketlərdir, dövlət strukturları olan Dövlət Neft Şirkətidir, “Azərsu”dur. Qiyməti birdən-birə 2 dəfə artırmaq dünya praktikasında görülən bir şey deyil. Bütün bunları nəzərə alaraq, hesab edirəm ki, bir sıra ciddi tədbirlər görülməlidir. Bu, hələ son deyil. Digər kommunal xərclər də qalxacaq. Bu, əhalinin aztəminatlı təbəqəsinin həyat səviyyəsinə ciddi mənfi təsir göstərəcək. Ona görə də aztəminatlı təbəqənin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində addımlar atılmalıdır.

Digər məsələ. Təsərrüfatsızlığın bədəlini Azərbaycan xalqı ödəməməlidir. Dövlət təşkilatlarının tezliklə uzunmüddətli icarəyə, istifadəyə verilməsi və hissə-hissə özəlləşdirilməsi istiqamətində, güman edirəm ki, Azərbaycan hökuməti lazımi addımlar atacaq. Bu, həm büdcəni böyük yükdən azad edəcək, həm də bir neçə ildən bir onların təsərrüfatsızlığının, səriştəsizliyinin bədəlini Azərbaycan xalqı ödəməyəcək. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Naqif Həmzəyev. Buyurun.

N.Həmzəyev. Hörmətli Sahibə xanım, əziz deputatlar, KİV nümayəndələri! Bildiyiniz kimi, 2021-ci il cənab Prezidentimiz İlham Əliyev tərəfindən “Nizami Gəncəvi

ili” elan edilibdir. Nazirlər Kabineti tərəfindən tədbirlər planı hazırlanır. Düşünürük ki, 2021-ci il Nizami Gəncəvinin adına layiq bir il kimi qeyd olunacaq. Pandemiyanın imkan verəcəyi təqdirdə biz çox maraqlı təkliflərin və tədbirlərin şahidi olacağıq. Mən çox istərdim ki, Nizami Gəncəvi ilində Gəncə Beynəlxalq Hava Limanının adı dəyişdirilsin və Nizami Gəncəvinin adı verilsin. Mən əvvəllər də çıxışlarımda demişdim, “Gəncə” adının bərpa olunmasına baxmayaraq, Gəncə Beynəlxalq Hava Limanının indeksində, kodunda hələ də Kirovabada istinadən “kvd” işlənir. Bunu dəyişdirmək üçün o da Gəncə Nizami Gəncəvi adına uyğunlaşdırılsa, çox yaxşı olardı. Bu, həm Nizami Gəncəvi ilinə ən böyük ərməğan olardı, həm də, düşünürəm ki, Gəncəyə və Azərbaycana gələn turistlər də artıq Nizami Gəncəvini daha yaxından tədqiq edə bilərdilər.

Bilirsiniz ki, artıq Moskva–Bakı reysi açılır. Gəncə–Moskva, Gəncə–İstanbul reyslərinin də açılması çox arzuolunandır. Çünki bilirsiniz ki, Gəncə camaatı daha çox ticarətlə dolanır, bu da gəncəlilərə çox yaxşı bir dəstək olardı. Daxili reyslərin də bərpası tərəfimizdən arzuolunandır.

Nizami Gəncəvi ilindən söz düşmüşkən, mən bunu qeyd etməyə məcburam. Çox təəssüflər olsun ki, 10 ilə yaxındır, Gəncədə “Azərsu” tərəfindən su kanalizasiya layihəsi həyata keçirilsə də, bu layihə hələ də tamamlanmayıb. Layihənin tamamlanması bir yana, Gəncənin yol infrastrukturuna çox böyük ziyan vurulur. Təəssüflər olsun ki, yollar dəfələrlə qazılır. Şəhərin mərkəzi küçələrində, elə Nizami Gəncəvi prospektində çoxlu sayda çuxur var və yol keçilməz vəziyyətdədir. Mən digər yolların, küçələrin və prospektlərin adını qeyd etmək

istəmirəm. İnanıram ki, “Azərsu” bu layihə ilə əlaqədar asfalt örtüyünə dəymiş ziyanla bağlı ictimaiyyətə və gənclilərə bir hesabat, açıqlama verəcək və bu problemləri aradan qaldıracaqdır.

Bununla yanaşı, 2021-ci il Qarabağa qayıdış ilidir. Mən düşünürəm ki, bu qayıdış proqramında bütün vətəndaşların gücünü səfərbər etməliyik. O cümlədən həbsxanada olan dustaqlara da şans verməliyik ki, onlar da bu qayıdış proqramında yaxından iştirak etsinlər, xüsusi ilə də onkoloji xəstə olan və ya 20 ildən artıq məhbus həyatı keçirmiş dustaqlar da əfv zamanı nəzərə alınsa, çox yaxşı olardı.

Sahibə xanım, bilirsiniz ki, sahibkarlara dəstək məqsədi ilə yoxlamalar dayandırılıb. Ancaq Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən tibb müəssisələrində yoxlamalar həyata keçirilir və mən inanıram ki, bu yoxlamalar da...

Sədrlik edən. Çağ sağ olun. Azay Quliyev. Azay müəllim, buyurun.

A.Quliyev. Təşəkkür edirəm, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, mən seçicilərimin ciddi təkidi ilə bir məsələni qaldırmaq istəyirəm. Bu barədə mətbuatda da müəyyən məlumat gedibdir. Söhbət qaz sayğacları ilə bağlı yaranmış problemlərdən gedir. Bilirsiniz ki, bir çox vətəndaşlar mexaniki elektron sayğacların yazdığı vəsaitin faktiki sərfiyyatdan artıq olduğu haqqında şikayətlər edirlər. Düzdür, bu barədə “Azəriqaz”ın rəhbərliyi açıqlama verdi və biz bu açıqlamanı qəbul edirik. Amma məsələ burasındadır ki, problem hələ də qalmaqdadır və şikayətlər davam edir. Qeyri-hökumət təşkilatları da bununla bağlı müəyyən fikirlər səsləndirib.

Vətəndaşları xüsusi ilə narahat edən məsələlərdən biri də budur ki, mənzil-tikinti korporativləri tərəfindən sayğaclar qanuna zidd olaraq vətəndaşlara pulla verilir. Bilir-

siniz ki, 2009-cu ildə qəbul edilmiş müvafiq qanuna əsasən sayğaclar fiziki şəxslərə pulsuz verilməlidir. Hörmətli xanım Sədr, təklif edərdim ki, biz bunun bir həllini tapaq. Bəlkə “Azəriqaz”ın və qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələrindən ibarət bir işçi qrupu yaradılsın. Şikayət edən vətəndaşlar da ora qoşula bilər. Bu məsələ şəffaf şəkildə araşdırılsın. Görülsün ki, problem nədən qaynaqlanır və bunun həlli nədən ibarətdir. Digər tərəfdən, ümumiyyətlə, yaxşı olardı ki, bu cür qurumların nəzdində ictimai şuralar yaradılsın. Bu gün təbii inhisar subyektlərinə, doğrudan da, ictimai nəzarətin təmin olunmasına böyük ehtiyac var. Düzdür, qanunvericiliyə, “İctimai şuralar haqqında” Qanuna əsasən ictimai şuralar yerli mərkəzi və özünüidarətmə orqanları yanında məcburi şəkildə yaradılmalıdır. Ancaq əgər ehtiyac varsa, biz qanunvericiliyə müvafiq dəyişiklik edib belə bir vəzifəni digər qurumların da üzərinə qoya bilərik.

Mən qısa olaraq “YAŞAT” Fondu haqqında danışmaq istəyirəm. Əlbəttə, çox sevindirici haldır ki, “YAŞAT” Fondu qısa müddət ərzində yüzlərcə şəhid ailəsinin və qazilərimizin bir çox sosial problemlərini, müalicələri ilə bağlı məsələləri operativ və şəffaf şəkildə həll edibdir. Xüsusi ilə təqdirəlayiq haldır ki, ağır yaralanan və müalicəsi Bakıda çətin olan bir çox qazilərimizin müalicəsinin Türkiyədə davam etdirilməsi ilə bağlı qərar qəbul edilib. “YAŞAT” Fondu xaricdə təhsil alan şəhid övladlarının təhsil haqqının ödənilməsi və bir çox sosial problemlərinin həlli ilə bağlı, doğrudan da, ciddi işlər görür. Mən fürsətdən istifadə edərək, belə bir nəcib təşəbbüslə çıxış etdiyinə görə cənab Prezidentə təşəkkür etmək istəyirəm. Eyni zamanda, fonda ianə edən bütün vətəndaşlarımıza minnətdarlığımı bildirmək istəyirəm.

Ümid edirəm, bu fond bizim milli həmrəyliyimizin növbəti simvolu kimi bundan sonra da vətəndaşlarımız tərəfindən dəstəklənəcəkdir. Xalqımız şəhid ailələrinə və qazilərə ümumi dəstəyini verməkdə bundan sonra...

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Elman Nəsirov. Buyurun, Elman müəllim.

E.Nəsirov. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, mən bu gün uzun müddətdir ki, cəmiyyətdə çox ciddi müzakirə predmetinə çevrilmiş uşaq pullarının bərpası ilə bağlı məsələni yenidən qabartmaq istəyirəm. Qeyd edirəm ki, bu məsələ həm hökumətdə, həm də parlamentdə çox ciddi müzakirə olunsada, yekun nöqtəyə gəlmək mümkün olmayıb. Bu məsələdə dövlətimizin, hökumətimizin atdığı addımlar bəllidir. Təsəvvür edin ki, 600 minə qədər uşağa müavinətlər verilir. 2006-cı ildən uşaq pulunun ödənilməsi prosesi dayandırılıbsada, indeksasiya edəndə sovet dövründə 500–550 min uşağa həmin müavinət təxminən 2 manat həcmində verilirdi. Bu gün onun həcmi təxminən 200 manata gəlib çatıb. Belə olan vəziyyətdə 2 manatla 200 manatı müqayisə etmək olar. Eyni zamanda, çoxuşaqlı ailələrə təxminən 14 cür müavinətlər ödənilməkdədir. Bunların hamısı həqiqətdir. Amma buna baxmayaraq, problem həllini tapmır. Bir çox hallarda görürük ki, müəyyən radikal, siyasi qruplaşmalar bu məsələdən siyasi manipulyasiya elementi kimi də istifadə edirlər. Məsələnin kifayət qədər aktuallığını nəzərə alaraq, hesab edirəm ki, bizim payız sessiyasında qaldırılmış ideyaya bir daha qayıtmaq lazımdır. İdeya da ondan ibarət idi ki, parlamentdə profil komitələrin iştirakı ilə bir işçi qrup formalaşsın və həmin işçi qrup araşdırsın ki, Azərbaycanda uşaq pulunun bərpası məsələsində hansı addımlar atmaq olar. İnanın, indi 14 deyil, 24 cür müavinət verilsə də, yenə deyəcəklər ki,

uşaq pulu verilmir. Deməli, bu məsələ aktualdır, çox ciddi məsələdir. Bu məsələ ilə bağlı konkret bir açıqlamanın, konkret araşdırmaların nəticəsi olaraq bir mövqeyin ortaya qoyulmasına ehtiyac var.

Bəzən burada fikirlər səslənir ki, 18 yaşına qədər vəsaitin ödənilməsi çətinidir. Ölkəmizdə 2 milyon 700 min uşaq var və bunun maliyyə çətinlikləri var. Mən təklif edirəm ki, bəlkə 0–3 yaş çərçivəsində bu məsələyə baxılsın. 3 yaşa qədər il yarım ərzində bir müavinət, il yarımından sonra başqa müavinət ödənilsin. Mənə elə gəlir ki, 3 yaşa qədər belə bir uşaq pulunun təyin edilməsini, bu imkanları araşdırmağa dəyər. Yəni cəmiyyət görsün ki, “uşaq pulu” adı altında vəsait artıq verilir. Ünvanlı sosial yardım alan ailələrdə doğulan uşağa 1 yaşına qədər 55 manat ödənilir və heç kim demir ki, uşaq pulu verilir. Ona görə, hesab edirəm ki, bu məsələ ilə bağlı bir işçi qrupun formalaşdırılmasına və bu məsələnin araşdırılıb cəmiyyətə təqdim edilməsinə ehtiyac var. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Aydın Mirzəzadə. Yuxarı cərgədən Müşfiq Məmmədli hazırlaşsın. Buyurun.

A.Mirzəzadə. Təşəkkür edirəm. 1988-ci ildən bəri Azərbaycan cəmiyyətinin diqqəti daim Dağlıq Qarabağa, Dağlıq Qarabağ probleminə yönəlidir. Əgər əvvəllər fikirlərimiz torpaqlarımızın işğal altında olma ağrısı, qələbəni nə vaxt əldə edəcəyimizlə bağlı idisə, sentyabrın 27-dən sonra, ötən ildən bəri isə diqqətimiz artıq orada suveren hüquqlarımızın bərpa edilməsinə, Dağlıq Qarabağda böyük layihələrin həyata keçirilməsinə, minalardan təmizlənməsinə, təkcə Azərbaycan üçün deyil, dünya üçün nümunəvi olacaq yaşayış məntəqələrinin salınmasına yönəlib. Bu gün bütün dünyanın diqqəti Azərbaycanın üzərindədir. Böyük şirkətlər işğaldan azad edilmiş torpaqlarda

işlər görmək istəyirlər. Ancaq bununla belə, oradan yenə də müəyyən narahatlıq yaradan xəbərlər gəlir. Belə ki, xəbərdarlığa baxmayaraq, vətəndaşlarımız yenə də özbaşına işğaldan azad olunmuş torpaqlara gedirlər. Çox təəssüf ki, vaxtaşırı bu və ya digər mülki vətəndaşımızın minaya düşərək həyatını itirməsi xəbərini eşidirik. Hüquq mühafizə orqanları xəbərdarlıq edirlər, postlar gücləndirilir. Aydın məsələdir ki, hər metrədən bir post qoymaq olmaz. Vətəndaşın özünün yanaşmasından çox şey asılıdır.

Tarix artıq göstərir ki, torpaqlarımızın işğaldan azad olduğu dövrdə Ermənistan iki işlə – birincisi, oranı viran qoymaqla, ikincisi, həmin torpaqları minalamaqla məşğul olub. Azərbaycan dövləti Bakının mərkəzində yerləşən erməni kilsəsini olduğu kimi saxlayıb, erməni kitablarını qoruduğu halda, Ermənistan dövləti, erməni millətçiləri bizim məscidlərimizi, kitabxanalarımızı, uşaq bağçalarını, məktəbləri dağıtdılar. Azərbaycan dövləti başqa vətəndaşlar kimi, Azərbaycanın bu hissəsində yaşayan 30 minə qədər erməninin hüquqlarını qoruduğu halda, Ermənistan işğal altında saxladığı torpaqlarda 1941–1945-ci illərdə heç faşistlərin belə etmədiyi hərəkətləri etdi. Buna görə də vətəndaşlarımız, şübhəsiz ki, diqqətli olmalıdırlar. Vətəndaşlarımız öz həyatlarını qorumalıdırlar.

Bu gün hamımız işğaldan azad olunan torpaqlara getmək istəyirik. Deputatlar səbirsizliklə Şuşada Milli Məclisin bir iclasının keçirilməsini gözləyirlər. Hər birimiz insanlarımızın həmin torpaqlara qayıdacağı, orada bayrağımızın dalğalanacağı, məktəblərin, uşaq bağçalarının işləyəcəyi günü gözləyirik. Mən bu parlament tribunasından yenə də vətəndaşlarımıza çağırış etmək istəyirəm. Ermənilər məqsədli surətdə 100 milyon dollarlarla vəsait

xərcləyərək torpaqlarımızı minalayıblar. Həmin torpaqlar minalardan hələ ki, təmizlənməyib. Vətəndaşlarımız o torpaqlara səfər etməsinlər. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Musa Quliyev. Buyurun, Musa müəllim.

M.Quliyev. Çox sağ olun. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Mənim təklifim qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi ilə əlaqədar olacaq. Hamınıza məlumdur ki, şəhid ailələrinin, Qarabağ əlillərinin, müharibə veteranlarının sosial müdafiəsi cənab Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir və Azərbaycanın sosial siyasətində aparıcı xətlərdən biridir.

Eyni zamanda, “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunda şəhid ailələri və müharibə veteranlarına müəyyən güzəştlər nəzərdə tutulsa da, bu güzəştlər nədənsə Qarabağ müharibəsi əlillərinə aid edilməyib. Bu da məhkəməyə verilən iddia ərizələrinin və şikayətlərin qəbulu və notarial hərəkətlərin aparılması ilə bağlı rüsumlarda öz əksini tapıb. Yəni “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunun 9-cu və 11-ci maddələrində şəhid ailələri və müharibə veteranları bu rüsumlardan azad olsa da, Qarabağ müharibəsi əlilləri bu rüsumlardan azad deyildir. Bu da müəyyən qədər uyğunsuzluq yaradır. Bu kateqoriyadan olan insanlar bizə müraciət ediblər.

Hörmətli xanım Sədr, bu məsələni komitə sədri hörmətli həmkarımız Tahir Mirkişili ilə müzakirə etmişik. Əgər məsləhət olsa, Sizdən xahiş edirəm ki, aidiyyəti üzrə şöbəyə və komitəyə tapşırıq verəsiniz, bu məsələni əlaqədar hökumət orqanları ilə birgə araşdıraq və biz “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunda növbəti dəfə bu dəyişikliyi edək, uyğunsuzluğu aradan qaldıraq.

Eyni zamanda, hörmətli deputat həmkarım Naqif Həm-

zəyev Gəncə şəhəri ilə bağlı çox aktual məsələlər qaldırdı. Mən bunların hamısı ilə şərikəm. Hesab edirəm ki, Gəncə Hava Limanına Nizami Gəncəvinin adının verilməsi, həmçinin kodunun dəyişdirilməsi çox vacib məsələdir. Bu, Nizami Gəncəvinin dünyada tanınması istiqamətində olduqca mühüm addımlardan biri olacaqdır. Şübhəsiz ki, cənab Prezidentin sərəncamından irəli gələn məsələləri hökumətimiz, xalqımız yüksək səviyyədə icra edəcəkdir və biz bir daha Nizami Gəncəvini yetirən xalqın nə qədər böyük olduğunu dünyaya göstərə biləcəyik. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Musa müəllim. Cavanşir Paşazadə. Buyurun, Cavanşir müəllim.

C.Paşazadə. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Mən kənd təsərrüfatı ilə bağlı bir-iki məsələyə toxunmaq istərdim. Təbii ki, cənab Prezidentin kənd təsərrüfatı sahələrinin suvarılması, artezian quyularının qazılması ilə bağlı verdiyi tapşırıqların Lənkəran və Masallı bölgələrinə də şamil edilməsini istərdim. Çünki son dövənlərdə suyun az olması, yağışın, qarın yağmaması problem yaradır. O bölgədə də kənd təsərrüfatı sahələrinin suvarılması üçün sututarlarından artıq 70 ildir ki, istifadə olunur. Onların istifadəsi artıq qeyri-mümkündür, içərisi gillə dolub. Bu gün təsərrüfatla məşğul olan insanlar böyük çətinliklərlə qarşılaşırlar.

İçməli su ilə də bağlı problemlər var. Hələ 1990-cı illərdə Xəzər dənizinin suyunun qalxması ilə əlaqədar içməli su böyük problemə çevrilib. Məsələn, Lənkəranın Boladı kəndinin 11 min əhalisi var. Bu insanlar bu gün də içməli suyu pulla alırlar. Onlar xahiş edirlər ki, dövlətimizin, iqtisadiyyatın inkişafından, təbii ki, bəhrələnmək, daha da yaxşı yaşamaq istəyirlər. Biz də onlara şərait yaratmalıyıq.

İkinci məsələ – mövsüm vaxtı xarici ölkələrdən gətirilən məhsullar yerli kənd təsərrüfatı məhsullarının satışına böyük əngəllər törədir. Xarici məhsullar böyük şirkətlər tərəfindən gətirilir. Bu məhsullar mağazalarda çox baha qiymətlərə satılır. Bizim sitrus məhsulları isə evlərin tinində vedrələrdə satılır, qiyməti də yoxdur. Süd məhsullarının, uşaq yeməklərinin və sair məhsulların istehsalında xaricdən gətirilən quru süddən istifadə olunur. Bizdə süd 5 qəpiyə alınmır. Bu kimi digər məsələlər haqqında da çox demək olar. Ona görə mən İqtisadiyyat Nazirliyindən xahiş edərdim, təbii ki, bazar inflyasiyasını gözləmək şərti ilə mövsümi dövrdə respublikada istehsal olunan məhsullar hesablınsın və xaricdən gələn məhsullar onlara görə idxal olunsun. Artıq fevral ayıdır. 2–3 aydan sonra bu məsələ artıq öz həllini tapmalıdır. Mən xahiş edərdim ki, əgər imkan varsa, iqtisadiyyat naziri bunu tezliklə həll etsin. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Fazil Mustafa. Buyurun, Fazil müəllim.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Mən də deputat həmkarlarım Naqif Həmzəyevin və Musa müəllimin təklifinə hörmətlə yanaşaraq, bir məsələni qeyd etmək istəyirəm. Məncə, biz Gəncənin, eləcə də başqa bölgələrimizin adının tanınması ilə bağlı fərqli strategiya izləməliyik. Fərqli strategiya nədir? Nizami Gəncəvini dünyada hamı tanıyır. Bununla bağlı dövlət və Prezident səviyyəsində kifayət qədər addımlar atılıb. Biz tanımayanların tanınması istiqamətində daha çox addımlar atmalıyıq. Məsələn, Azərbaycan Cümhuriyyətinin Baş naziri olmuş Nəcib bəy Yusifbəylinin, Gəncənin general-qubernatoru olmuş Xudadət bəy Rəfibəylinin adını qaldırmalıyıq. Bu insanlar siyasi fəaliyyətləri ilə Azərbaycanın

müstəqilliyində böyük addımlar atmışlar. Gəncədə Nizami adına rayon da var. Əksər yerlər Nizaminin adını daşıyır. Yəni, məncə, tanıtım baxımından bir xətlə getməyimiz digərlərinin unudulmasına gətirib çıxarır. Biz onların da adının ucaldılmasına çalışmalıyıq. Gəncədə Nuru paşanın adını ucaltmalıyıq. Çünki o, Azərbaycan Cümhuriyyətinin xilasını üçün ilk addımlarını oradan atıbdır. Bu kimi söylər, məncə, daha mühüm nəticə verər, onların da dünyada tanınmasına faydalı olar.

Mən operativ qərargahın fəaliyyəti ilə bağlı tez-tez suallarla qarşılaşanda söyləyirəm ki, biz mütəxəssis deyilik. Orada məsələləri operativ qərargah ölçür-biçir, doğru qərarlar verir. Həqiqətən də, onlar bu çətin şəraitdə bir sıra sahələrdə olan problemləri tənzimləyə bildilər. Amma diqqət edirsinizsə, başqa ölkələrlə müqayisədə, vacib sahələrin bir çoxunda hələ də ləngimələr baş verir. Məsələn, dünyanın hər yerində idman kompleksləri açıqdır. Bizim idman komplekslərimizdə isə insanların idmanla məşğul olmasını qadağan ediblər. 1 ildir, hamısı bağlıdır. Niyə bağlı olmalıdır? Burada nə yoluxma ola bilər ki? Ayaqqabı, yaxud da paltar dükanını bağlayırsınız. Oraya gün ərzində 10 nəfər gələr, ya gəlməz. Sahibkara istənilən səviyyədə yardım etmək mümkün deyil. Gizlədilsə deyil, son bir ayda ölkədə tikinti materiallarının qiyməti 30–40 faiz artıbdır. Ərzaq məhsullarının da qiyməti qalxıbdır. Əmək haqları isə bunlarla müqayisədə xeyli aşağıdır. Biz əhaliyə imkan yaratmalıyıq ki, bacardığı qədər öz yaşayışını təmin edə bilsin. İdman komplekslərində çalışan insanların hamısı acından ölür, yəni pis durumdadırlar. Bu insanların vəziyyətini düşünmək lazımdır. Biz, onsuz da, hamının yoluxaraq bu prosesi keçməsi variantına getdik. Tədricən tənzimləməklə bunu edə bil-

rik. Amma biz yüzlərcə, minlərcə insanın taleyini başlıbaşına buraxa bilmərik. Ona görə bir çox sahələrin açılmasına imkan yaratmaq lazımdır və bu məsələdə insanları tədricən bu vəziyyətdən çıxarmaq vacibdir. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Tamam Cəfərova. Tamam xanım, mənə elə gəlir, Siz hələ çıxış etməmişiniz. Ona görə də mən Sizə söz verirəm. Axırını çıxışı Tamam xanım edəcək. Buyurun.

T.Cəfərova. Çox sağ olun. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar, hörmətli media nümayəndələri! Fevral ayının 11-də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, UNESCO-nun və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyeva ISESCO tərəfindən elan olunan “Qadınlar ili” çərçivəsində “Qadınlar və qızlar elmdə” beynəlxalq günü münasibəti ilə videokonfrans formatında keçirilən tədbirdə çıxış etmişdir. Mehriban xanım Əliyeva bu konfransa dəvət olunmasını belə dəyərləndirmişdir: “Mən bu dəvəti bizim qadınların təhsil və elmdə iştirakı ilə bağlı siyasətimizin yüksək qiymətləndirilməsinin təzahürü hesab edirəm”.

Hörmətli həmkarlar, Mehriban xanım Əliyevanın çıxışından bir sıra məqamları diqqətinizə çatdırmaq istərdim. Mehriban xanım Əliyeva konfrans iştirakçılarında ölkəmizi dünyada bir çox ilklərə imza atan müsəlman dünyasının dövləti kimi təqdim etmişdir. Mən yalnız onunla fəxr etmirəm ki, dünyada ilk dəfə bir əsrdən öncə sənaye üsulu ilə neft quyusunun qazıldığı, Şərqdə ilk operanın açıldığı və ən vacib olan – müsəlman dünyasında ilk demokratik respublikanın yaranmasına görə tanınan ölkədənəm. Azərbaycan həm də 1918-ci ildə qadınlara seçmə və seçilmək hüququ verən ilk ölkələrdən biri olaraq tarixə düşmüşdür.

Mehriban Əliyevanın Azərbaycan qadınlarının elm sahəsindəki uğurları haqqında verdiyi məlumatlar ISESCO-nun üzv ölkələri üçün nümunə baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Bu gün Azərbaycanda savadlılıq səviyyəsi 100 faizə yaxındır. Qadınlar ölkəmizin ali təhsil ocaqlarında magistrların 54 faizini, fəlsəfə doktorlarının 51 faizini, elmlər doktoru dərəcəsinə malik olanların 46 faizini, elmi tədqiqatçıların 56 faizini, Milli Elmlər Akademiyasının ümumi kollektivinin 59 faizini təşkil edirlər. Dünyada elm, texnologiya, mühəndislik və riyaziyyat fənnləri üzrə təhsil alanların 35 faizi qadınlardır. Azərbaycanda isə bu rəqəm 40 faizdir, yəni bu, orta dünya göstəricisindən artıqdır.

Bir çox azərbaycanlı qadının elmə böyük töhfələr verdiyini və onların elm sahəsi ilə məşğul olan qızlar və gənc xanımlar üçün əsl ilham mənbəyi olduğunu qeyd etməklə yanaşı, Mehriban xanım Əliyeva tövsiyələr də vermişdir. Bu gün ən vacib məsələ qızların və gənc xanımların iştirak səviyyəsinin yaxşılaşdırılması üçün münbit şəraitin yaradılmasının davam etdirilməsi və elm sahəsində gender boşluğunun doldurulmasıdır. Mehriban xanım Əliyeva, həmçinin ISESCO-nun xoşməramlı səfiri qismində bütün üzv dövlətlərə bu sahələrə daha çox sərmayə yatırmağa, habelə zəruri şirkət, siyasət və birgə fəaliyyət planları işləyib hazırlamağa dair çağırış etmişdir: “Biz, qadınlar və qızların sabahın əmək bazarında lazımı bacarıqlara yiyələnmələri üçün innovativ maliyyə mexanizmləri yaratmalıyıq”...

Sədrlik edən. Çox sağ olun.

Hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin məsələlərinə keçirik. Gündəliyin 1-ci məsələsi “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik

edilməsi barədə qanun layihəsidir. Qeyd edirəm ki, nəzərdə tutulan dəyişiklik yeni anlayışın qanuna daxil edilməsi ilə bağlı olduğuna görə qanun layihəsi bir oxunuşda qəbul ediləcək.

Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri hörmətli Əli Hüseynliyə söz verirəm. Buyurun.

Ə.Hüseynli, *Milli Məclis Sədrinin birinci müavini, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, hamımız bu fikirlə şərikik ki, Azərbaycan torpaqları işğaldan azad olunduqdan sonra cənab Prezident tərəfindən həyata keçirilən idarəetmə islahatlarından ən vacibi həmin ərazilərdə xüsusi nümayəndəlik institutunun təsis edilməsidir. Bilirsiniz ki, bu, 19 yanvar tarixli Fərmanla təsis olundu. Tapşırıq verildi, qısa zaman çərçivəsində xüsusi nümayəndələr haqqında əsasnamə hazırlandı və 4 fevral tarixində cənab Prezident tərəfindən təsdiq olundu. Əsasnamədən də görüldüyü kimi, xüsusi nümayəndəliklər işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Prezident Administrasiyasının struktur bölməsidir. Xüsusi nümayəndələrin strukturunu və ştat vahidlərinin sayını cənab Prezident müəyyən edir. Xüsusi nümayəndə, onun müavini, xüsusi nümayəndəliklərin əməkdaşları Prezident Administrasiyasının əməkdaşlarıdır. Bununla yanaşı, onlar dövlət qulluqçusu statusuna malikdirlər. Məhz bu baxımdan da, cənab Prezident tərəfindən “Dövlət qulluğu haqqında” Qanuna, hörmətli xanım Sədrin dediyi kimi, yeni anlayışlar əlavə olunur. 11-ci maddəyə “Prezidentin xüsusi nümayəndələrinin vəzifələri, xüsusi nümayəndələrin müavinlərinin vəzifələri və nümayəndəliklərin mütəxəssisləri” maddələri

əlavə edildi. Hesab edirəm ki, bu cür yanaşma həm ədalətli, həm də səmərəlidir. Çünki təsnifata görə, xüsusi nümayəndə, xüsusi nümayəndənin müavini və mütəxəssislər kifayət qədər ciddi, yüksək təsnifatda təmsil olunurlar. Bu, təbii ki, onların sosial, maddi təminatı da deməkdir.

Əlbəttə ki, bu institutun həm də statusu daha yüksəkdir. Amma xüsusi vurğulamaq istəyirəm ki, əsasnamədə bu institutun məhz işğaldan azad olunmuş ərazilərdə yaradılması nəzərdə tutulur. Hamımız cənab Prezidentin bununla bağlı çıxışını xatırlayırıq. Bu, özünü doğruldarsa, ola bilsin, gələcəkdə Azərbaycanın digər ərazilərində də yeni idarəetmə kimi nəzərdə tutulsun.

Bu gün təqdim olunan variant və qanun layihəsi məhz bundan ibarətdir. Hesab edirəm ki, “Dövlət qulluğu haqqında” Qanuna təklif edilən bu əlavə xüsusi nümayəndəlik institutunun səmərəli işləməsinə tam təminat verir. Hörmətli həmkarlardan səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Yazılanlar var. Birinci sualdır. Sabir müəllim, sualınız var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

S.Rüstəmxanlı. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sədr. Əli bəy, mənim sualım belədir ki, bu rayonların həm də icra hakimiyyətləri var. Bu icra hakimiyyətləri ilə Prezidentin nümayəndələrinin vəzifələri, səlahiyyətləri necə əlaqələndiriləcək? Burada ikihakimiyyətlilik yaranmayacaqmı? Yəni bu nümayəndəlikdə nə qədər adam olacaq? İcra hakimiyyətində də kifayət qədər adam var. Burada da bir idarə formalaşanda aləm bir-birinə qarışacaq. Hər halda, görünür, onların səlahiyyət çərçivələri dəqiq müəyyənləşdirilməlidir. Mənim demək istədiyim budur.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Sabir müəllim. Qısa və

konkret sualdır. Mələhət İbrahimqızı. Mələhət xanım, düşünürəm ki, sualınız konkret olacaq. Buyurun.

M.İbrahimqızı. Çox təşəkkür edirəm, xanım Sədr. Mən çıxışa yazılmışdım. Sonra fikirləşdim, sual formasında verə bilərəm. Hörmətli Əli müəllim, bildiyiniz kimi, dövlət qulluğuna işə qəbul iki mərhələdə keçirilir. Birinci mərhələdə dövlət qulluğuna imtahan verilməlidir, ikinci mərhələdə isə “intervyu” dediyimiz müsahibə keçirilir. Ölkəmizdə 44 günlük Vətən müharibəsində minlərcə gəncimiz fədakarcasına həyatlarını riskə ataraq xidmət etdilər. Bu qanuna hansısa bir əlavənin edilməsi mümkündürmü? Sizin fikriniz önəmlidir. 44 günlük müharibədə iştirak etmiş, təltif olunmuş əsgər və qazilərimiz ikinci mərhələdən azad olunsunlar. Hesab edirəm ki, bu, Vətən müharibəsinin iştirakçılarına çox böyük töhfə verir. Çünki bizə müraciət edən qazilər və müharibə iştirakçıları var ki, onlar hətta müharibəyə getməmişdən qabaq dövlət qulluğuna imtahan veriblər, amma ikinci mərhələyə – müsahibəyə gecikiblər. Ona görə bu məsələdə Sizin fikriniz önəmlidir. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mələhət xanım. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Nə üçün düşündüm ki, suala indi cavab vermək lazımdır? Çünki Sabir müəllimin yönəltdiyi sual bir qədər genişdir və ola bilsin ki, sonrakı çıxışlarda da bu məsələyə toxunulsun. Sabir müəllim, həqiqətən, bu, maraqlı və hesab edirəm, yerində olan sualdır. Amma, əslində, heç bir narahatlıq yoxdur. Xüsusi vurğuladım ki, cənab Prezidentin həm fərmanında, həm də əsasnamənin təsdiqi ilə bağlı olan fərmanda xüsusi nümayəndəlik institutunun əvvəlcə işğaldan azad olmuş ərazilərdə yaradılması nəzərdə tutulur.

Yəni bu, yalnız müəyyən bir ərazidədir. Deməli, Azərbaycanın bütün ərazilərinə şamil olunmur, hələlik şamil olunmur.

İkincisi, əsasnamə hazırlanarkən işçi qrupu, əlbəttə ki, yerli icra hakimiyyəti orqanlarının da əsasnaməsinə diqqətlə baxıb. Yəni bu gün Siz iki əsasnaməni – mövcud yerli icra hakimiyyəti haqqında və xüsusi nümayəndələr haqqında əsasnamələri müqayisə etsəniz, kəşişən nöqtələr, demək olar ki, çox azdır. Çünki funksiyalar fərqlidir. Xüsusi nümayəndələr, qısa deyim, ərazi ilə bağlı fəaliyyət göstərirlər. Əhali ilə bağlı fəaliyyət icra hakimiyyəti orqanlarına məxsusdur. Bir neçə misal çəkə bilərəm. Əsasnamədə görə bilərsiniz ki, 3-cü maddədə “Mənzil-kommunal təsərrüfatı sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsində iştirak etmək” barədə bir müddəə var. “Yerli icra hakimiyyətləri haqqında” Əsasnamə, yəni mövcud əsasnamə yeni xüsusi nümayəndələr haqqında əsasnaməyə ancaq bir neçə halda uyğunlaşdırılacaq. Amma bütövlükdə, sənədlər, funksiyalar, səlahiyyətlər və status, gördüyünüz kimi, tamamı ilə fərqlidir. Yəni dediyiniz ikihakimiyyətlilik heç bir halda baş verə bilməz. Amma bunu çıxışında vurğuladım. Bu idarəetmə üsulu, əlbəttə, yeni yaradılan əsasnamə ilə özünü doğrultmuş olsa, gələcək üçün daha səmərəli görünə, – cənab Prezident özü bu barədə fikir söyləmişdi, – bunun gələcəkdə Azərbaycanın digər ərazilərində də tətbiq olunması ehtimalı mövcuddur. Amma hələlik heç bir halda səlahiyyətlərdə, funksiyalarda, vəzifələrdə üst-üstə düşmə elementləri mövcud deyil.

Hörmətli Mələhət xanım, Sizin sualınız da, düşünürəm ki, aktualdır. Belə ki, 44 günlük müharibədə çoxlu sayda ali təhsilli vətəndaşlarımız, əsgərlərimiz, zabitlərimiz

iştirak edib. Mən tam əminliklə deyə bilərəm ki, hər bir dövlət orqanı, əlbəttə ki, qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş çərçivədə o insanların da işə qəbulu məsələsində maraqlıdır. Bilirsiniz ki, ikinci mərhələ şifahi mərhələdir. Orada üç tərəf iştirak edir: müvafiq, yaxud mərkəzi icra hakimiyyəti orqanının nümayəndəsi, vətəndaş cəmiyyətinin nümayəndəsi və Dövlət İmtahan Mərkəzinin nümayəndəsi. Mən əminəm, hər üç tərəf maraqlı olar ki, müharibədə iştirak etmiş şəxs də dövlət qulluğunda işə qəbul olunsun. Düşünürəm ki, burada xüsusi bir güzəştə ehtiyac var. Bütün dövlətimiz, xalqımız, o cümlədən dövlət orqanları belə insanların dövlət qulluğuna qəbulunda maraqlıdırlar. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əli müəllim. Təklif var ki, çıxışlar 5 dəqiqə olsun. Etiraz yoxdur ki?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Razi Nurullayev. Buyurun, Razi müəllim.

R.Nurullayev. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli deputatlar, Azərbaycanda idarəetmənin ciddi və əsaslı təkmilləşdirilməsinə, təbii ki, ehtiyac var. Prezidentin Qarabağda səlahiyyətli nümayəndələrinin təyin olunmasını bəyənirəm və səs də verəcəyəm. Ümid edirəm ki, bu, həm də yeni idarəçilik sisteminə keçidin başlanğıcıdır. Prezidentin çıxışlarından da görürük ki, o, hazırkı idarəetmədən və alınan nəticələrdən narazıdır. Təmsil etdiyim Milli Cəbhə Partiyası da bu fikirləri bölüşür. Bu qədər səylərin sonunda narazılığın gündən-günə artması bizi də narahat etməkdədir. Bunu əsas tutaraq, Milli Cəbhə Partiyasının da bu məsələ ilə bağlı mövqeyini demək istəyirəm. Prezidentin təşəbbüsü ilə aparılan islahatlar, yeni kadr dəyişiklikləri, şəffaflığın təmin edilməsi üçün

qəbul edilən qərarlar ayrı-ayrı vəzifələrdə müsbət hallar yaratsa da, ümumilikdə, vəziyyət dəyişməz olaraq qalır. Zənn edirik ki, Prezidentin də narahatlığı bununla bağlıdır. Şəffaflığa, dürüstlüyə qarşı olanların, talançılığın, bəzən özbaşınalığın, özündənrazılığın, kreslosunu xalqın sərvətini dağıtmağa, oğurlamağa açar hesab edənlərin sayı azalmır, onların davranışlarında dəyişiklik azdır. Belə bir məqamda Prezidentin verdiyi sərəncamların, yaratdığı qurumların sayı da çoxalır. Say çoxalır, nəticə isə zəifdir. Bunun üçün də Milli Cəbhə Partiyası hesab edir ki, siyasi sistemin özündə korrupsiyalaşma elementi var. Nə edirsən, et, o element daxildən çürütməkdə davam edir. Həqiqət naminə qeyd etmək istəyirəm ki, Prezident İlham Əliyev son bir neçə ildə ciddi qətiyyət sərgiləyir və birinci şəxsin gündən-günə daha da sərtləşdiyinin şahidi oluruq. Onun üçün də gecikmədən siyasi idarəetmə mexanizminin əsaslı dəyişdirilməsi üçün zərurət var. Xalq dayanmadan qarımızı döyür. Hesab edirəm ki, ciddi məsləhətləşmələrə, ictimai dinləmələrə, ekspert rəylərinə və xarici təcrübəni öyrənməyə ehtiyac var.

Təəssüf edirəm ki, hələ bu gün də Azərbaycanın qeyri-rəsmi quberniyalara bölünməsi halı mövcuddur. Bu kiçik “padşahlıq” sistemi mexanizmini kim və niyə yaradıb? Əgər o 10–15 nəfər ölkənin xoşbəxt gələcəyini bu idarəetmədə görürsə, bu xalq niyə xoşbəxt deyil? Heç onların özü, varidatları olsa belə, xoşbəxt deyillər. Özünü xoşbəxt edə bilməyən xalqı necə xoşbəxt edə bilər? Məgər hər şey varidatla ölçülür? Niyə bu məsələdən imtina etmirik? Hələ də bacarıqlara, keyfiyyətə, potensiala, təcrübəyə əsaslanmadan ölkə boyu böyük yerdən kiçik yerlərə kimi effekt-siz kadrların irəli çəkilməsi davam edir. Dostunu, qohumunu, əqrəbasını, sinif yoldaşını, biznes ortağını və sair

irəli çəkirlər, təqdimat yazırlar. Bu bizi hara aparır? Uçuruma. Onun üçün də gecikmədən, gözləmədən siyasi idarəetmə mexanizmlərini tamami ilə dəyişdirmək zərurətdir ki, o sistemə nüfuz edən korrupsiyalaşma elementi bütöv bir ölkəni məhvə sürükləməsin.

Sonda demək istəyirəm ki, – əvvəllər çox demişəm, – əgər Prezident Qarabağı alarsa, lap siyasətdən də gedərəm. İlham Əliyev bunu etdi. Prezidentə şəxsi rəğbətim var və bu, sonsuzdur. Bu, şəxsi münasibətdir, şəxsi bağlılıqdır. Özümün və təmsil etdiyim partiyanın siyasəti məsələsi deyil. Ölkəmin və vətəndaşlarımla xoşbəxt olmasını istəyirəm. Heç bir nazirə, dövlət vəzifəsi daşıyanlara qarşı nə kinim, nə qərəzim, nə də hesabım yoxdur. Siyasi mədəniyyət, etika, dövlətçilik və insanlıq naminə görüşürəm, salamlayıram, hörmətlərini saxlayıram və saxlayacağam da. Gərək hər kəs bilsin ki, bu, heç onlara da sərf edən variant deyil. O nə həyatdır, gözün qapıda qala ki, birdən-birə qapı döyülər, qara paltarlılar əllərində qandal içəri girər. Heç kimə belə həyatı və taleyi arzulamıram. Təşəkkür edirəm, xanım Sədr.

Sədrlik edən. Qüdrət Həsənquliyev. Buyurun, Qüdrət müəllim.

Q.Həsənquliyev. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar, media nümayəndələri! Bizim Konstitusiyaya görə, icra hakimiyyətini formalaşdırmaq səlahiyyəti Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məxsusdur. Ona görə də mən, sözsüz ki, buna səs verəcəyəm. Amma dövlət idarəetməsi ilə bağlı bəzi təkliflərimi irəli sürmək istəyirəm. Biz bilirik ki, sovet hökuməti dövründə yerli hakimiyyətlər xalq deputatları sovetləri idi və onlar tərəfindən formalaşdırılan icraiyyə komitələri icra hakimiyyətləri funksiyalarını yerinə yetirirdilər. Əlbəttə, Konstitusiyaya

görə, Kommunist Partiyası hakim partiya kimi müəyyən nəzarət funksiyalarını həyata keçirirdi. Əslində, real idarəetmə onlara məxsus idi. Amma qeyd etdiyim kimi, əsas yerli hakimiyyətləri xalq birbaşa seçkilər yolu ilə formalaşdırırdı. Həmin xalq deputatları sovetləri də icraiyyə komitələrini, yəni sədri seçirdilər, formalaşdırırdılar. Biz icra hakimiyyətinin formalaşdırılmasında qanunvericilik orqanı kimi də iştirak etmirik. Yalnız Baş nazirin təyin olunmasına razılıq veririk. Mən bunları niyə xatırlatdım? Hesab edirəm ki, Mütəllibovun prezidentliyi dönməndə xalq deputatları sovetləri ləğv olundu, icra hakimiyyətləri yarandı.

Yalnız 1999-cu ildə bələdiyyələr formalaşdı. O zaman bələdiyyələrin səlahiyyətləri olduqca məhdud idi və bu, cəmiyyətdə ciddi narazılıq yaratdı. Amma belə əsaslandırıldı ki, zamanla bələdiyyələrin səlahiyyətləri genişləndiriləcək, bu, yeni yaranmış bir institutdur, təcrübə yoxdur və sair. Amma çox təəssüf ki, sonrakı illərdə biz bunu görmədik. Yenə də bütün məsələləri yerlərdə icra hakimiyyətləri həyata keçirir. Bizə verilmiş arayışda da qeyd olunur ki, idarəetmədə çevikliyin və səmərəliliyin artırılması məqsədi ilə xüsusi nümayəndələr institutu yaradılır. İnsanlar Prezident tərəfindən təyin olunmuş şəxslərdən yerlərdə hesabat tələb edə bilməzlər. Onlar Prezident qarşısında məsuldurlar və ona hesabat verirlər. Buna görə də biz bələdiyyələrin səlahiyyətlərini genişləndirməliyik. Təklif edirəm ki, bu istiqamətdə Konstitusiya islahatları aparılmalıdır. Bələdiyyələrə yerli hakimiyyət orqanları statusu verilməlidir. Xalq yerlərdəki vəziyyətə görə seçdiyi insanlardan hesabat istəməlidir. Əlbəttə, yerlərdə Prezidentin səlahiyyətli nümayəndələri olmalıdır. Onlar dövlətin bütövlüyü, dövlət əhəmiyyətli layihələr və

sairlə bağlı Konstitusiyanın icrasına nəzarəti həyata keçirməlidirlər. Amma digər məsələlərdə səlahiyyətlər bələdiyyələrə verilməlidir. Yəni biz buna getməsək, düşünürəm ki, bu istiqamətdə, doğrudan da, ciddi irəliləyişlərə nail ola bilək. Bilirsiniz, dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin keçdiyi yol var. Hazırda modern və mədəni xalqlar, onların qurduğu dövlətlər var. Onların təcrübəsi göstərir ki, yerli hakimiyyətləri xalq formalaşdırmalıdır. Qardaş Türkiyənin də nümunəsi var. Əgər Prezident bu gün xüsusi nümayəndələr institutunu təsis edirsə, gələcəkdə rayonlarda xüsusi nümayəndələr olmalı və icra hakimiyyətləri ləğv olunmalıdır. Onların bütün səlahiyyətləri bələdiyyələrə verilməlidir. Mən istədim ki, bu məsələni, ümumiyyətlə, ictimai diqqətə çatdırım. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Qüdrət müəllim. Zahid Oruc. Buyurun, Zahid müəllim.

Z.Oruc. Hörmətli Sədr, təşəkkür edirəm. Mən hesab edirəm ki, biz parlamentdə çox əhəmiyyətli idarəetmə islahatlarının davamını müzakirə etməkdəyik. Əgər obrazlı desək, bəlkə on illər ərzində biz bütün resurslarımızı Qarabağın və ətraf ərazilərin işğaldan azad edilməsi istiqamətinə yönəldirdik. Bu, sanki 100 resursun bir hədəf uğrunda mübarizəsi idi. İndi artıq xilas olunmuş ərazilər sanki ölkənin, bütövlükdə, siyasi şəklini, arxitekturasını, idarəetməsini müəyyən edir, təyin edir. Bizim gördüyümüz də odur ki, bunu ən çox idarəetmə sistemində nəzərə alan məhz ölkənin rəhbəridir. Cənab Prezidentin iki fikrini xatırlasaq, görəcəyik ki, bu, həqiqətən, belədir. Daha nə qədər icra hakimiyyəti rəhbəri həbs olunmalıdır ki, onlar nəticə çıxarsınlar? Yəni, gerçəkdən də, dövlət başçısını yerlərdə təmsil edən, onun hakimiyyət institutunun ən

birinci nümayəndəsi olan bu yerli hakimiyyət başçıları bu dövr ərzində insanların etibarını qazana bilmədilər. Əgər dinamikaya baxsaq, 1990-cı illərdə Ağa Əkbərovlar, Aslan Aslanovlar nəyə görə təyin olunmuşdular? Ona görə ki, o dövrdə bütün bölgələr xaosun içərisində idi. Onda ictimai-siyasi sabitliyi təmin etmək artıq dərəcədə öndə idi. 2000-ci illərdə başqa bir məsələ – bölgələrin inkişafı önə gəldi.

İndi cənab Prezident son təyinatları ilə sübut edir ki, onun bəyan etdiyi ikinci fikir müəyyən icra hakimiyyətlərinin fəaliyyətinə investisiya cəlbə, iş yerlərinin açılması və əhəlinin şikayətlərini cavablandırmaq qabiliyyəti ilə müəyyən ediləcək. Sual nədir? Əgər siz Administrasiyaya, sırf dövlət başçısına və hörmətli Mehriban xanıma gələn məktublara sayına baxsanız, görürsünüz ki, bu, böyük bir rəqəmdir, bölgələrin vəziyyətini müəyyən edən indikatordur. Bu məsələnin böyük əksəriyyəti rayonlarda həll oluna biləcək problemlərdir. Əgər 2-ci, 3-cü hakimiyyət eşelonları bu problemlərin qabağını alsalar, dövlət başçısı bu qədər böyük siyasi, qlobal, regional miqyaslı işlərin üzərindən bu yerli islahatları birinci yerə qoymazdı. Gəlin, baxaq. 44 gündən sonra biz birinci olaraq komendaturaların yaradıldığını gördük. Bu, həmin situasiyada hərbi-ictimai sabitlik üçün vacib idi.

İndi xüsusi nümayəndələr institutu təsis olunur və hörmətli Əli müəllim çox uğurlu təqdimat etdi. Əvvəlki mənzərə ondan ibarətdir ki, insanlarımızın icra hakimiyyətlərinə etibarının, həqiqətən də, aşağı olması fonunda məhz o qüvvələrlə Şuşaya və digər ərazilərə gedilmədi. Ancaq dövlətin bir fədakarlığını da qeyd edək ki, on illər ərzində bu icra hakimiyyətləri ləğv olunmadı. Onların bütün strukturları qorundu, saxlandı. Dövlət bu böyük

maliyyə, sosial-iqtisadi yükü saxladı. Bunları Qarabağ, yaxud başqa bir idarəetmə adı altında birləşdirərdilər. Bunun hansı ictimai, siyasi nəticələr doğuracağı sizə bəllidir. 30 il ərzində Azərbaycan dövləti bunu öz çiyində daşıdı. Amma bu gün bizə bəllidir ki, Zəngilanı, Qubadlı, Laçın rayonunu təmsil edən qüvvələr hər hansı bir cinayətə yuvarlanmış olacaqlarsa, bu, Kürdəmir, yaxud Siyəzən rəhbərliyinin etdiyi əməldən daha fərqli, iqiqat mənaya malik olacaq.

Dostlar, vurğulayaq ki, kadrlar məktəblərdə, universitetlərdə, sonra hakimiyyət orqanlarında yetişir, daha sonra isə kadr bankı formalaşır. Dövlət rəhbərliyi tərəfindən bir müsabiqə elan olundu. 18 nəfər seçildi. Belə demək mümkündürsə, kadrların kartotekası o qədər çox olmalıdır ki, bu insanlar istənilən sahədə o kartotekalar sayəsində yerlərə təyin oluna bilsinlər. Qəyyumçuluq, qohumluq və başqa əlaqələr buna aid deyil. Mənim aləmində xüsusi nümayəndələr kiminsə alternativini, kimə isə etimadsızlıqdan daha çox cənab Prezidentin ölkənin idarəetmə sistemində aparmaq istədiyi o böyük dəyişikliklərin ifadəsidir. Bəli, bu struktur icra hakimiyyətlərindən üstün səlahiyyətlərə malikdir. Mən çox arzulayıram ki, onları da əvəz etsinlər. Ad dəyişə bilər. Bizdə idarəetmə sistemi konstitusion vahiddir. Ölkənin bir ərazisində bir idarəetmə forması, digərində başqası tətbiq olunmayacaqdır. Mən əminəm ki, qarşıdakı dövrdə bu işin həm “Dövlət qulluğu haqqında” Qanuna görə, həm də konstitusion əsasları daha da geniş formalaşdırılacaqdır. Belə olan təqdirdə biz artıq deyə biləcəyik ki, o problemlərin böyük bir hissəsi bölgələrdə həll olunur, dövlət öz qlobal, regional işləri ilə məşğul olur. Mən, bax, indiki addıma belə baxıram. Bu sənədə səs verəcəyəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Zahid müəllim. Musa Qasımlı, buyurun.

M.Qasımlı. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, möhtərəm cənab Prezidentimiz tərəfindən təqdim edilən qanun layihəsinin lehinə səs verəcəyəm. Çox hörmətli Əli müəllim Hüseynli mükəmməl bir təqdimat etdi. Ona görə, məncə, geniş danışmağa lüzum yoxdur. Cənab Prezidentimiz tərəfindən xüsusi nümayəndənin təyin edilməsi bir daha göstərir ki, dövlətimizin işğaldan azad edilən ərazilərin idarəçiliyi ilə bağlı aydın, konkret strategiyası var. Nəzərdən qaçırmayaq ki, işğaldan azad edilən ərazilərdə işlər sıfırdan deyil, mənfidən başlayır. Hətta sıfırdan başlasa idi, bəlkə də xüsusi nümayəndəyə ehtiyac qalmazdı. Mənfidən başlayır.

Bir neçə məsələyə diqqətinizi yönəltmək istəyirəm. Birincisi, dövlət hakimiyyətinin bilərəkdən, qəsdən gözdən düşürülməsi cəhdlərinə diqqət edək. Dövlətin, hökumətin işini məmurlar yürüdə. Amma dövlətin, hökumətin işi tək bir məmurdan asılı olmaz. Demək, bir məmura görə bütün dövlət hakimiyyətinin fəaliyyətinə ləkə salmaq cəhdləri yolverilməzdir. Xüsusən də bu işlərin arxasında rəsmi şəxslər dayanırsa, buna heç cür yol vermək olmaz. Biz düşünməliyik, necə edək ki, yerlərdən gələn məktubların sayı azalsın, cənab Prezidentin, Birinci vitse-prezidentin diqqəti daha çox xarici siyasət, böyük dövlət məsələlərinə yönəlsin. Elə etməliyik ki, bu ağırlıq, mərkəzi yerdə həll olunan məsələlər yerdəki orqanların üzərinə keçsin, məsuliyyət bölgüsü yerlərdə baş versin. Bu siyasi sistem islahatı çeviklik və səmərəlilik gətirib. Həmişə belə olub. Kadrlar hər şeyi həll edir. Əvəzolunmaz kadr yoxdur. Biz elə etməliyik ki, dövlət başçımızın yürütdüyü siyasətlə ayaqlaşa bilən kadrlar bu işlərin arxasında

olsunlar. Mən düşünürəm ki, xüsusi nümayəndənin təyin edilməsi ehtiyacdan yaranıb, uğurlu olacaq. Bu qanun layihəsinin lehinə səs verəcəyəm. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Fazil Mustafa. Buyurun, Fazil müəllim.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmət millət vəkiləri, mən də hesab edirəm ki, Dağlıq Qarabağda işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə mütləq yeni idarəçilik forması yaradılmalı idi. Ölkə Prezidenti də bu zərurəti görərək belə bir addım atdı. Bu ideyanı dəstəkləyirəm. Sadəcə, bəlli məsələlərə, təbii ki, müəyyən aydınlıq gətirilməsi vacibdir. Çünki idarəetmə formasına yeni bir element daxil olur. Gələcəkdə bunların arasında ziddiyyətlərin ortadan qaldırılması üçün mən də o təkliflə razıyam ki, indiki mərhələdə Azərbaycanın bütün bölgələrində nisbətən gözdən düşmüş icra hakimiyyəti institutunu Prezidentin xüsusi nümayəndə institutu ilə əvəz eləməliyik. Bu, həm bir görüntü dəyişikliyi baxımından faydalıdır, həm də indiki məqamda, yeni bələdiyyələr yetkin şəkildə formalaşana qədər icra hakimiyyətlərinin olması vacibdir. Çünki icra hakimiyyətlərinin böyük əksəriyyəti hansı isə bir funksiyanı yerlərdə həyata keçirmək üçün həm səlahiyyət sahibidir, həm də heç bir səlahiyyətə sahib deyillər. Çünki onlara bir çox məsələlərlə bağlı müraciət edəndə izah edirlər ki, bu zona onlara aid deyil, toxunulmaz zonadır, bu işə qarışa bilməzlər. Ona görə icra hakimiyyətlərinin də səlahiyyətlərini şırtməyimiz doğru deyildir. Kaş ki, səlahiyyət sahibi olardı və onların da yaxasından tam mənada yapışmaq mümkün olardı. Ona görə də hesab edirəm, bu məsələ diqqətə alınmalıdır.

Məncə, bu xüsusi nümayəndəlikdə 1 nümayəndədən,

ardınca isə xüsusi nümayəndənin aparatından söhbət getməlidir. Çünki istər-istəməz burada bir aparat yaradılmalıdır. Burada müavinlər, mütəxəssislər, bəlkə məsləhətçilər də olacaq, bəlkə də bura məmur, dövlət qulluqçusu kateqoriyasına aid olan insanlar gələcəklər. Ona görə də ümumi aparat adı ilə ona imkanların yaradılması, məncə, daha doğrudur.

Toqquşan səlahiyyətlər məsələsi ilə bağlı, hesab edirəm, burada qeyd olunmalıdır ki, əhali müvafiq rayona köçürüləndən sonra müvafiq icra hakimiyyətlərinin ləğvi məsələsi nəzərdə tutulmalıdır. Çünki paralel institutların olması mütləq ortadan qaldırılmalıdır. Bildiyiniz kimi, bizdə “smart şəhər”, “smart kənd” layihələrinin həyata keçirilməsi təbliğatda da çox yaxşı səmərə verir. Məncə, bu layihələrdən öncə “smart insan” layihəsini həyata keçirməliyik. Bu nə deməkdir? Bu bölgələr təhlükəli bölgələrdir. Orada Azərbaycanın suverenliyini tam bərpa etmək üçün xeyli işlər görməliyik. İşğaldan azad olmuşuq, amma minadan təmizlənmə işləri davam edir. Sülhməramlılarla, müxtəlif erməni seqmenti ilə əlaqələr, münasibətlər var. Təxribatlara qarşı öncədən tədbirlər görülür. Belə bir vəziyyətdə buraya mütləq təcrübəli insanların seçilib təyin olunması vacibdir. Bura müxtəlif rayonlarda olduğu kimi, təcrübəsiz insanları təyin etmək böyük bir risk doğuran məsələdir. Ona görə biz bu məsələyə də diqqət yetirməliyik.

Mən hesab edirəm ki, burada kadr bankının yaranmasına ehtiyac var. Bunu əvvəlcə də qeyd eləmişdim. Biz Qarabağa könüllü insanları göndərməliyik. Bu yaxınlarda indiki Ermənistanda “Sisyan” adı ilə tanınan keçmiş Qarakilsə rayonunun Şıxlar kəndindən 150 ailə mənə müraciət edib ki, onlar Qarabağın bir kəndində yerləşməyə hazırdırlar. Könüllü gedən belə insanlar var. Biz əsas

istiqlaməti bu insanlar üzərində qurmalıyıq ki, konkret ərazidə məskunlaşmağı özləri seçim edə bilsinlər.

Burada bir şeyi də unutmamalıyıq. Bu gün Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin, polisın, sərhəd qoşunlarının qüvvələri aylardır ki, dağıdılmış ərazidə qalırlar, rahat yatmağa şəraitləri yoxdur. Çox çətin şərtlərdə xidmət edirlər, fədakarlıq göstərirlər. Biz gərək bu bölgədə xüsusi nümayəndəliyin koordinasiya işini əvvəlcədən elə quraq ki, orada hər hansı bir şəkildə problemlər ortaya çıxmasın, onlar digər qurumlarla münasibətdə öz Prezidentlərinin iradəsini operativ və çevik şəkildə həyata keçirə bilsinlər. Mən hesab edirəm ki, xüsusi nümayəndənin kimliyi, dediyim kimi, təcrübəsi bölgədə Azərbaycanın suverenliyinin tam bərpa olunmasında və məskunlaşmada həlledici rol oynayacaq. Əgər biz bunu çözə bilsək, mənəcə, uğurlu layihə olacaq və bu layihəyə səs verəcəyəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Fazil müəllim. Kamran Bayramov. Buyurun.

K.Bayramov. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Mən də müzakirəmizə təqdim olunan dəyişikliklərə səs verəcəyəm. Sadəcə, izah baxımından münasibət bildirmək, şərhlərimi vermək istədim. İşğaldan azad olunmuş torpaqlarda uzun müddət ərzində infrastrukturun olmamasını, işğalçıların torpaqları tam dağıdılmış, bərbad vəziyyətdə qoyub getdiyini nəzərə alaraq, təbii ki, bu ərazilərdə xüsusi idarəetmə mexanizmlərinə, xüsusi idarəetmə üsullarına ehtiyac var. Bu baxımdan da həmin ərazilərdə regional siyasətin həyata keçirilməsi üçün yeni yanaşmalar zəruri idi. Cənab Prezidentin imzaladığı fərmanlara əsasən xüsusi nümayəndələr institutunun yaradılması bu məqsədə xidmət edir.

Burada hörmətli həmkarlarım fikirlər səsləndirdilər ki,

xüsusi nümayəndələrin səlahiyyətləri yerli icra hakimiyyətləri və ya digər qurumlarla üst-üstə düşə bilər. Lakin hörmətli Əli müəllim də qeyd etdi ki, biz cənab Prezidentin 2012-ci il tarixli Fərmanı ilə təsdiq olunmuş “Yerli icra hakimiyyətləri haqqında” Əsasnamə ilə xüsusi nümayəndəliklər haqqında əsasnaməni müqayisə etsək, görərik ki, həqiqətən də, burada çox fərq var. Xüsusi nümayəndəliklər institutunun yaradılması, ilk növbədə, həmin ərazilərlə bağlıdır. Bu institut həmin ərazilərin xüsusi statusunu nəzərə alaraq yaradılıb. Bu da həmin ərazilərdə olan dövlət və digər aidiyyəti orqanların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi məqsədi ilə yaradılan qurumlardır. Mən düşünürəm ki, elə onun əsasnaməsinə uyğun olaraq, orada əsas məsələlərdən biri dövlət əmlakının mühafizəsi, dövlət və bələdiyyə mülkiyyəti ilə bağlı məsələlərin tənzimlənməsidir. Yəni gələcəkdə bu ərazilərdə hər hansı mənfi halın aradan qaldırılmasına xidmət edən qurumlar yaradılıb və təbii ki, biz buna ancaq sevinməliyik.

Hörmətli Qüdrət müəllim də bələdiyyələrin səlahiyyətlərinin artırılması ilə bağlı bir məsələ qaldırdı. Biz bunu ancaq alqışlaya bilərik. Amma etiraf etməliyik, reallıq budur ki, bələdiyyələrin hamısı bizim, seçicilərin etimadını, etibarını tam olaraq doğrulda bilməyib. Mən düşünürəm ki, bələdiyyələrə əlavə səlahiyyətlər verilə bilər. İndi burada yerli icra hakimiyyətlərinin ləğvi ilə bağlı fikirlər səsləndirildi. Təbii ki, bu, çox mühüm və vacib Konstitusiyaya islahatını tələb edir. Çünki həm bələdiyyələr, həm də yerli icra hakimiyyətləri Konstitusiyaya ilə nəzərdə tutulmuş qurumlardır. Mən düşünürəm ki, bu, mərhələli şəkildə olsa, daha yaxşı olar.

Nəzərə alsaq ki, azad olunmuş torpaqlarda yeni həyat olmalıdır, bizim soydaşlarımız ora köçməlidir, təbii ki,

orada bələdiyyələrin də yaradılmasına böyük ehtiyac var. Amma bundan öncə həmin ərazilərdə inzibati ərazi bölgüsü məsələsi həll olunmalıdır. Biz bilirik ki, orada neçə rayonda 100-dən çox kənd mövcuddur. Təbii ki, onlar müəyyən mənada birləşməlidir. Eyni zamanda, səmərəlilik məqsədi ilə bələdiyyələr də o qədər çox sayda olmamalıdır. Düşünürəm ki, bütün bu məsələlər həll olunduqdan sonra burada hər hansı bir səlahiyyətin artırılmasından və ya məhdudlaşdırılmasından söhbət gedə bilər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Aydın Mirzəzadə.

A.Mirzəzadə. Təşəkkür edirəm. Belə bir müzakirənin keçirilməsinə, həqiqətən, ehtiyac var idi. Cənab Prezidentin işğaldan azad olunmuş rayon və şəhərlərdə xüsusi nümayəndəliyin təsis edilməsi barədə sərəncamından sonra cəmiyyətdə bir müzakirə gedirdi ki, paralel bir hakimiyyət orqanını yaranır, yerli icra hakimiyyətləri ilə xüsusi nümayəndələrin fərqi nədən ibarət olacaq, yerli məsələlərin həllində bunların funksiyaları arasında fərq olacaq mı? Cənab Prezident Şuşa şəhəri üzrə ilk xüsusi nümayəndənin təyini ilə bağlı məsələlərə aydınlıq gətirdi. Hesab edirəm, cəmiyyət özü üçün aydınlaşdırmalıdır ki, bu, paralel hakimiyyət orqanı deyil. Bu, adından da göründüyü kimi, Prezidentin xüsusi nümayəndəsidir. Bu gün işğaldan azad olunmuş zonalarda hər şeyi sıfırdan başlamaq lazımdır və sıfırdan başlanan bu işlərin içərisində yüzlərcə nazirlik, xidmət, şirkət fəaliyyət göstərir. Bunların işinin əlaqələndirilməsinə, əlaqələndiricisinə çox böyük bir ehtiyac var. Yerli icra hakimiyyətləri, hörmətli Əli müəllimin bildirdiyi kimi, orada məskunlaşan, yaşayan insanların problemlərinin həlli ilə, yəni gündəlik fəaliyyətlə məşğul olacaqlar. Xüsusi nümayəndələr isə

quruculuq, abadlıqla bağlı işləri əlaqələndirəcəklər, Prezidentdən aldıqları tapşırıqların həyata keçirilməsinə çalışacaqlar. Bu, sadəcə, orada məskunlaşma siyasəti olmayacaq, ilk növbədə, “ağıllı şəhər”, “ağıllı qəsəbə” formatı daşıyacaq, orada yaranan yaşayış məntəqələri Azərbaycanın digər hissəsi üçün bir nümunə olacaq. Dünya da bu nümunəni öyrənəcək. Xüsusi nümayəndəliyin, şübhəsiz ki, xüsusi statusu, fəaliyyəti olacaq. Ayırı-ayrı ərazilər üzrə fəaliyyət göstərən xidmətlərin, idarələrin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinə çoxlu ehtiyac olacaq.

Bir məsələni də qeyd edim. Hörmətli deputat həmkarım Razi Nurullayev burada çıxış etdi. Mən təəssüf etdim ki, klassik müxalifət çərçivəsindən kənara çıxmadı. Yenə ənənəvi olaraq hamı pisdir, hər şey pisdir və bunu dəyişmək lazımdır. Dəyişib nə etmək lazımdır, hörmətli Razi müəllim? Təklifiniz nədən ibarətdir? Xarici təcrübəni öyrənmək, yenilənmək. Mən xahiş edirəm, ortaya bir model qoyun. Təcrübədən nəyi götürək? Bu gün xarici təcrübə Azərbaycandan ordu quruculuğunu, məcburi köçkünlərin problemlərinin həllini, yerli idarəetmə orqanlarının fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı təcrübəni öyrənir. Razi müəllimin çıxışında bir məqam diqqətimi cəlb etdi, hər halda sağ olsun ki, Azərbaycanın strateji xəttini, Azərbaycan rəhbərinin fəaliyyətini müsbət qiymətləndirir. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Çıxış edən yoxdur. Mən məsələni səsə qoyuram. Hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.20 dəq.)

Lehinə

83

Əleyhinə

0

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 11 məsələsi ikinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Biz indi gündəliyin 2-ci məsələsinə keçirik. Bu, “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Konstitusiyaya qanununun layihəsidir. Məsələyə dair, Əli müəllim, mən yenə də Sizdən xahiş edirəm, məlumat verin. Buyurun.

Ə.Hüseynli. Çox sağ olun, hörmətli xanım Sədr. Bildiyiniz kimi, birinci oxunuş zamanı Konstitusiyaya Qanununun geniş təqdimatını etmişdim və hörmətli həmkarlar səs vermişdilər. Bizim komitə üzvlərimizdən Tahir müəllimin və Erkin müəllimin sırf hüquqi təklifləri olmuşdur. Biz komitə çərçivəsində bu məsələləri müzakirə edirik. Bu məsələlərlə bağlı yenidən vaxt almaq istəmirəm. Sadəcə, vurğulamaq istəyirəm ki, Tahir müəllimin təkliflərində zamanında bizim Konstitusiyamızda öz əksini tapmış, ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülmüş “ölüm cəzası tam ləğv olunanadək” ifadəsi, doğrudan da, böyük əhəmiyyət kəsb edirdi. Sonra biz Avropa Şurasının Parlament Assambleyasına artıq ölüm cəzasını ləğv etmiş ölkə kimi daxil olmuşduq.

Sahibə xanım, fürsətdən istifadə edib, bir məsələnin müzakirəsinin məqsədə uyğunluğu barədə özüm fikir söyləmək istəyirəm. Düşünürəm ki, Azərbaycan öz ərazi

bütövlüyünü təmin etdikdən, müharibədə qalib gəldikdən sonra bizim Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətimiz 13 sayılı protokola qoşulmağımız məsələsinin məqsəduyğunluğunu artıq müzakirəyə çıxara bilər. Bu, mənim şəxsi təklifimdir.

“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Qanunla bağlı geniş təqdimat etmişdim. İndi ikinci oxunuşda səsə qoyulmasını xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Əli müəllim. Hörmətli həmkarlar, ikinci oxunuş olduğuna görə biz bu qanun layihəsini ilk öncə əsas kimi qəbul etməliyik. Xahiş edirəm, diqqətli olun. Konstitusiya Qanunu olduğuna görə 95 səs çoxluğu mütləqdir. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.23 dəq.)
Lehinə	85
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	85
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Qəbul edildi. Bir nəfər çıxış eləmək istəyir. Sahib Aliyev. Sahib müəllim, buyurun.

S.Aliyev. Təşəkkür edirəm, hörmətli xanım Sədr. Dəyərli həmkarlar, mən qısa danışacağam. Xatırlayırsınızsa, təqribən 1 il bundan qabaq cənab Prezident parlamentdəki çıxışında qanunvericilik aktlarının təkmilləşdirilməsi, buna ehtiyac duyulması haqqında fikirlərini bildirdi. Mənə elə gəlir ki,

burada, sadəcə, məzmun baxımından deyil, həm də dil və üslub baxımından təkmilləşdirmədən söhbət gedir.

Bilirsiniz, postsovet məkanında, ümumiyyətlə, imperiyanın xarabalıqları üzərində iki-üç oturuşmuş dövlət qurmağı bacaran ölkə varsa, onlardan biri Azərbaycandır. Bu, Vətən müharibəsində olduğu kimi, beynəlxalq, regional konyunkturaya rəğmən, baş verib. Fikirləşirəm ki, bu, qanunvericilik sənədlərində də öz əksini tapmalıdır, yəni dil baxımından daha təkmil olmalıdır. Düzdür, bizdə informasiya dili kimi rəsmi dil də, rəsmi-işgüzar üslub da hələ formalaşma mərhələsindədir. Türk xalqları içərisində məhz Azərbaycan xalqının ən mükəmməl bədii dilə malik olmasına baxmayaraq, belə demək mümkündürsə, xeyli çatışmazlıqlarla üzləşirik. Düzdür, 10–15 il bundan əvvəlki kimi sırf tərcümə xarakterli məsələlər yoxdur. Amma qanunvericilik aktları qarşısında 4 əsas tələbdən biri də onların leksik və qramatik baxımdan düzgün qurulmasıdır ki, bu zaman da “Normativ hüquqi aktlar haqqında” Qanun baza rolu oynayır. Yəni burada söhbət, sadəcə, norma yaratmaqdan getmir. Biz, həmçinin terminlə, oradakı çətdirilmə forması ilə də maraqlanırıq. Dəyişiklik etdiyimiz bu qanunun 12.12-ci maddəsinin ikinci cümləsində “etmək” və “olmaq” sözləri üç dəfə işlədilib. Bunu başqa cür də çətdirmək mümkündür.

Mənə elə gəlir ki, həm qanunvericilik texnikası, həm də qanunvericilik aktlarının məzmunu və tərtibi qarşısında qoyulan tələblər, ümumiyyətlə, normativ hüquqi aktların üslubu ilə bağlı hüquqi tənzimləmə ciddiləşdirilməlidir. Bu məsələ ilə bağlı bizim parlamentdə yetərinə yer ala, potensialı ola biləcək həm dilçi alimlərimiz, həm də konkret olaraq uzun illər jurnalistika ilə məşğul olan, indi də redaktor kimi çalışan həmkarlarımız var. Onların da

köməyindən istifadə etməklə biz bütün bu məsələləri aradan qaldıra bilərik. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Hörmətli həmkarlar, çıxış etmək istəyən yoxdur. Biz qanun layihəsinə ikinci oxunuşda maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Bu layihədə 10 maddə var və mən onları 5-5 səsə qoyacağam. İndi isə xahiş edirəm, 1–5-ci maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi. İndi isə, xahiş edirəm, 6–10-cu maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.27 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi. İndi isə qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.28 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 21 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, 3-cü məsələyə keçirik. Bu, “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri Ziyafət Əsgərov təqdim edəcək. Ziyafət müəllim, buyurun.

Z.Əsgərov, *Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli deputat həmkarlarım! Bilirsiniz ki, bu qanun layihəsi fevral ayının 1-də birinci oxunuşda səsə qoyulub qəbul edilmişdir. O vaxt mən geniş təqdimat etmişdim. İndi isə yadınıza salmaq istəyirəm. Bu qanun layihəsinin qəbul edilməsində məqsəd nədən ibarətdir? Məqsəd çağırışçıların hüquqi statusunu bərabərləşdirməkdən ibarətdir. Bilirsiniz ki, bizim təhsil və hərbi qanunvericiliyimizə görə, çağırış müddətinə yalnız bir dəfə möhlət verilir. Lakin sonradan biz, daha doğrusu, möhtərəm cənab Prezidentin təşəbbüsü ilə belə bir qanun qəbul etdik ki, təhsildə ardıcılığı qorumaq, inkişaf etdirmək üçün magistrlərə, eyni zamanda,

bakalavrlara imkan verək, onlar təhsillərini davam etdirsinlər və magistraturanı bitirdikdən sonra əsgərlik xidmətlərini yerinə yetirsinlər.

Burada məsələ doktorantlara 3 aylıq müddətin verilməsi ilə bağlıdır. Bilirsiniz ki, möhtərəm cənab Prezidentin sərəncamı ilə ildə 4 dəfə – yanvar, aprel, iyul və oktyabr aylarında çağırış olur. Bakalavriat və magistratura səviyyəsində oxuyanlar üçün bir problem yoxdur. Lakin oktyabr ayında doktorantlar imtahan verərkən bəzən onlar çağırış müddətinə düşürlər. Ona görə də müəyyən problemlər yaranmasın deyə möhtərəm cənab Prezident humanist bir təşəbbüslə çıxış edib. Onların, yəni doktorantların hüquqi vəziyyətini yüngülləşdirmək, daha doğrusu, magistr və bakalavrlarla hüquqi bərabərliyini təmin etmək üçün qanunda müəyyən olunur ki, əgər doktorantlar birinci imtahandan müvəffəqiyyətlə keçirsə, onlara 3 ay müddətinə möhlət verilir. Bununla da, qanunda hər şey yerinə oturur, yəni bakalavrlar, magistrələr və doktorantlar üçün eyni hüquqi status, yaxud hüquqi vəziyyət yaranır. Bu bərabərliyi təmin etmək üçün möhtərəm cənab Prezident belə bir humanist təşəbbüslə çıxış edib. Ona görə mən xahiş edirəm, bu qanun layihəsinə müsbət münasibət bildirəsiniz. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Ziyafət müəllim. Hörmətli həmkarlar, mən xahiş edirəm, qanun layihəsini ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul etməyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri

(saat 12.31 dəq.)

Lehinə	76
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi. Çıxış etmək istəyənlər var. Əziz Ələkbərov. Buyurun, Əziz müəllim.

Ə.Ələkbərov. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Bir az əvvəl hörmətli Sahib müəllim qəbul etdiyimiz qanunların dili ilə bağlı fikirlərini bildirdi. Mən onunla tamamı ilə razıyam. Mənim də “Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında” Qanunda dəyişikliyə dair qanun layihəsinə redaktə xarakterli bir qeydim var. 21-ci maddənin adı belə gedir: “Təhsili davam etdirmək üçün çağırışa möhlət verilməsi”. Burada “çağırış” termini, bütövlükdə, çağırış prosesini əhatə edən bir anlayışdır. Çağırışa möhlət verilməsi, bütövlükdə, çağırış prosesinin dayandırılması anlamına gəlir. Əslində, möhlət çağırışa verilmir, möhlət çağırışdan və çağırışçıya verilir. Bunu layihənin mətni də təsdiq edir. Bütün mətn boyu belə cümlələr işlədilir: “Çağırışçılara möhlət yalnız bir dəfə verilir”. “Çağırışçılara möhlət 3 ay müddətinə verilir”. “Təhsil alanlara təhsilini bitirənədək çağırışdan möhlət verilir”. “Vətəndaşa hərbi xidmətdən möhlət verilir”.

Bütün mətn və onun qeyd hissəsi belə cümlələrlə doludur. Ona görə də 21-ci maddənin adı, birinci, Azərbaycan dilinin qanunlarına, ikincisi də, mətnə uyğunlaşdırılmalıdır, ya “Təhsili davam etdirmək üçün çağırışdan möhlət verilməsi”, ya da “Təhsilin davam etdirilməsi üçün çağırışçıya möhlət verilməsi” şəklində yazılmalıdır.

Qanuna edilmiş dəyişikliyi, doktoranturaya qəbul üzrə

ilk imtahandan müvəffəqiyyətlə qiymət alan çağırışçılara 3 ay müddətinə möhlət verilməsi məsələsini isə yüksək qiymətləndirirəm. Çünki 3 ildən çoxdur ki, Azərbaycanda heç bir dissertasiya müdafiə edilmir, yeni alimlər yetişmir. Hesab edirəm ki, elə buna görə də biz “Elm haqqında” Qanuna yenidən baxmalıyıq.

Mənə elə gəlir ki, bütün qabaqcıl dövlətlərdə olduğu kimi, Azərbaycanda da doktorluq müdafiəsi birpilləli sistemə keçirilməlidir. Qardaş Türkiyənin təcrübəsi bu məsələdə bizə nümunə olmalıdır. Amma təəssüf ki, bizdə alimlər təqaüdə çıxana qədər müdafiə ilə məşğul olurlar, elmlə məşğul olmağa vaxtları olmur. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əziz müəllim. Elman Nəsirov. Buyurun, Elman müəllim.

E.Nəsirov. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar! Hörmətli Ziyafət müəllim çox əhatəli, geniş təqdimat etdi. Mən bu kontekstdə başqa bir fikir səsləndirmək istərdim. Səsləndirəcəyim fikir xüsusilə son zamanlar mənə sosial şəbəkələrdə ünvanlanmış məsələ ilə bağlıdır.

Bir həqiqətdir ki, ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev həssas kateqoriyadan olan insanlara çox böyük diqqət ayırır, onlara çox böyük ehtiram göstərir. Bu, konkret addımlarda təsdiqini tapır. Keçən il şəhid ailələrinə 1500 mənzil verilib. Bundan başqa, indiyə qədər şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə 9000 mənzil verilib. 7200-dən çox müharibə əlilinə avtomobil verilib. Bu kimi addımlar atılmaqdadır.

Ancaq mənə ünvanlanan müraciətlərdə ən çox səslənən fikir müharibə veteranlarının uşaqlarının ali və orta ixtisas məktəblərində təhsil alarkən təhsil haqqından azad olunması ilə bağlıdır. Təbii ki, bu məsələ büdcədən əlavə

ayırmaları özündə ehtiva edir. Bu, büdcə üçün müəyyən mənada yüküdür. Mən öz fikrimi səsləndirərkən o polemikanın gedişatına təkliflər edilir ki, Azərbaycan artıq Vətən Müharibəsində qalib gəlib, düşmən məğlub olub, kapitulyasiya aktına imza atıb. Artıq işğaldan azad olunmuş ərazilərin bərpası və yenidən qurulması işlərinə başlanılıb. Bu vəziyyətdə daha məcburi köçkün və qaçqınımız da yoxdur, yəni bu ad onların üstündən götürülüb. Bir müddətdən sonra bu gün o insanların I kursda oxuyan məcburi köçkün övladları institutu qurtarır və yenilər gələndə onlar artıq məcburi köçkün və qaçqın statusu daşımadıqlarına görə əgər ödənişli təhsilə düşüblərsə, təhsil haqqını ödəməlidirlər. Belə olan vəziyyətdə dövlət tərəfindən vaxtı ilə məcburi köçkün və qaçqın uşaqlarından alınmayan həmin pulun məhz müharibə veteranlarının övladlarının orta ixtisas məktəblərində təhsil alması üçün sərf olunması nə dərəcədə obyektivdir? Bu, nə dərəcədə mümkündür? Bax, bu kimi məsələlər qaldırırlar. İstərdim, bu məqamları da diqqətinizə çatdırım. Çünki bu gün bu məsələ artıq müharibə iştirakçıları və müharibə veteranları arasında çox ciddi müzakirə olunmaqdadır. Hesab edirəm ki, aktual məsələdir. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Musa müəllim, buyurun.

M.Quliyev. Bir aydınlıq gətirim. Hörmətli Elman müəllimin çıxışı mətbuatda da əksini tapacaq. Məcburi köçkünlər arasında narazılıq yarana bilər. Onların məcburi köçkün statusu götürülməyibdir, öz yerlərinə qayıdana, evlə, işlə təmin olunana qədər heç birinin məcburi köçkün statusu götürülməyəcək. İndiyə qədər hansı imtiyazlar varsa, hamısı, o cümlədən onların övladlarının dövlət vəsaiti hesabına təhsil alması ilə bağlı imtiyazlar da qalacaqdır.

O ki qaldı veteranlarla baęlı məsələyə, burada, əlbəttə, hesabat, uçot aparmaq lazımdır ki, bunların sayı nə qədərdir, dövlətə, büdcəyə nə qədər vəsait gələcəkdir. Ondan sonra belə fikirləri səsləndirmək olar. Hesab edirəm ki, Elman müəllim kimi təcrübəli bir adam belə fikirləri səsləndirəndə tələsməsin. Sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Musa müəllim. Hörmətli həmkarlar, müzakirə bitdi. İndi isə biz qanun layihəsinə maddələr üzrə səs verməliyik. Bu, kiçik bir layihədir, 1 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.38 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, maddələr üzrə qəbul edildi. İndi isə qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.39 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda bütövlükdə qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, növbəti məsələyə keçirik. Gündəliyin 4-cü məsələsi Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri Tahir Mirkişiliyə söz verirəm. Tahir müəllim, buyurun.

T.Mirkişili, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin sədri.*

Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar! Vergi Məcəlləsində təklif olunan dəyişikliyin əsas məqsədi Azərbaycanda qida təhlükəsizliyinin möhkəmləndirilməsi, fiskal siyasətdə şəffaflığın artırılması və əhalinin sağlamlığı ilə bağlı yeni tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlıdır. Birinci oxunuşda layihə haqqında kifayət qədər ətraflı məlumat verdiyimdən, düşünürəm ki, bu dəfə təqdimatı daha çox layihədə olan yeniliklər və dəyişikliklərlə bağlı edim.

Hörmətli xanım Sədr, bildiyiniz kimi, birinci oxunuşda, həm plenar, həm də komitə iclaslarında deputat həmkarlarım tərəfindən qanun layihəsi ilə bağlı müəyyən təkliflər irəli sürülmüşdür. Bununla bağlı sizinlə müzakirə etdikdən sonra tərəfimizdən qanunvericilik aktının təşəbbüskarı ilə müzakirələr aparılmış və deputat həmkarlarımla təkliflərinin bir çoxu ikinci oxunuş üçün təqdim olunmuş layihədə öz əksini tapmışdır. Mən fürsətdən istifadə edib, qanunvericilik aktının təşəbbüskarı olan Azərbaycan Respublikasının Prezident Administrasiyasına, o cümlədən İqtisadiyyat və Maliyyə nazirliklərinə göstərdikləri dəstəyə görə öz minnətdarlığımı bildirmək istədim. Beləliklə,

ikinci oxunuş üçün təqdim olunmuş qanun layihəsində 3 istiqamətdə dəyişikliklər və yeniliklər mövcuddur.

Birinci istiqamət əlavə dəyər vergisindən azad olunmaqla bağlıdır. Komitə və plenar iclaslarda deputatlar – Mahir Abbaszadə, Fazil Mustafa, Anar Məmmədov, Azər Badamov və Əli Məsimli çıxışlarında bu istiqamətdə buğdanın idxalı və satışı, buğda unu və çörəyin istehsalı və satışı, kəpəyin istehsalı və satışı ilə bağlı təklif olunmuş 1 il ƏDV-dən azadolma müddətinin daha da artırılmasını təklif etmişlər. Beləliklə, yeni qanun layihəsində adını sadaladığım istiqamət üzrə idxalın əlavə dəyər vergisindən azadolma müddəti 1 ildən 3 ilə qədər artırılmışdır.

İkinci istiqamət aksizlərdən azadolma ilə bağlıdır. Bəllidir ki, keçən dəfə olduğu kimi, budəfəki layihədə də 20 qram qızılın, ondan hazırlanmış zərgərlik və digər məişət məmulatlarının, emal olunmuş, çeşidlənmiş, çərçivəyə salınmış və bərkidilmiş 0,5 karat almazın idxalı zamanı 3 il ərzində aksiz vergilərdən azad olunması ilə bağlı maddə var idi. Yeni layihədə isə bu maddənin əvvəlinə “bu məcəllənin 188.1.1-ci maddəsinin müddəaları nəzərə alınmaqla” cümləsi əlavə edilmişdir. Bu hansı zərurətdən yaranmışdır? Komitə iclasında haqlı bir sual qaldırılmışdı ki, 3 ildən sonra əhaliyə hansı qaydalar tətbiq olunacaq? Çünki bu maddənin tətbiqi müddəti 3 il ərzində nəzərdə tutulur. Ona görə bu cümlənin əlavə edilməsində məqsəd bundan ibarətdir ki, 3 il müddət bitəndən sonra 188.1.1-ci maddə əvvəlki variantda, yəni köhnə variantda tətbiq ediləcəkdir.

Üçüncü istiqamət aksizli malların siyasi və vergi dərəcələri ilə bağlıdır. Deputat həmkarlarım Musa Quliyev, Fazil Mustafa və Vüqar Bayramov plenar və komitə iclaslarında çıxış edərək aksizə cəlb olunan tütünlərin, qəlyan

üçün olan tütünlərin niyə istisna olunduğu, eyni zamanda, elektron siqaret üçün maye tətbiq olunan aksiz markaların vergisinin yüksək olması ilə bağlı təkliflər irəli sürmüşdülər. Beləliklə, müzakirələrdən sonra qəlyan üçün olan tütünlər, eyni zamanda, aksiz markaları bundan sonra aksiz vergisinə cəlb olunmuşdur və bu rüsum hər kiloqrama görə 30 manat məbləğində müəyyən olunmuşdur. Eyni zamanda, elektron siqaretlər üçün mayeyə tətbiq olunan aksiz vergisi birinci oxunuşda təklif olunmuş 220 manatdan 100 manata qədər endirilmişdir. Biz düşünürük ki, bu dəyişikliklər bu sahədə olan sahibkarlıq subyektinin dəstəklənməsi və aksiz vergilərinin mərhələlərlə artırılması ilə bağlı dövlət fiskal siyasətinin mühüm elementlərində öz əksini tapmışdır.

Beləliklə, hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar, sadələdiyim dəyişikliklər daxil olmaqla, təklif olunmuş layihə bütün deputat həmkarlarıma paylanmışdır. Ona görə qanunvericilik layihəsinə səs verməyinizi xahiş edərdim.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim. Hörmətli həmkarlar, bildiyiniz kimi, qanun layihəsinə əvvəlcə əsas kimi münasibət bildirməliyik. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.44 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 17 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. 2 nəfər yazılmışdır. Bəhrüz Məhərrəmov.

B.Məhərrəmov. Hörmətli Sədr, hörmətli həmkarlar, mən bu məsələ üzrə bir təklif etmək istəyirəm. Bildiyiniz kimi, Cinayət Məcəlləsinin 213-1-ci maddəsi üzrə aksiz markası ilə markalanmalı olan malları marka olmadan, xeyli miqdarda, yəni 500 manatdan yuxarı idxal etmək cinayət hesab olunur. 2 ilə qədər azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur. Hətta bu hal təkrar, qabaqcadan bir qrup şəxs tərəfindən əlbir olaraq törədildikdə azadlıqdan məhrum etmə müddəti 5 ilə qədər nəzərdə tutulur. Əlbəttə, məsələyə hüquqi qiymət verilərkən Vergi Məcəlləsinin 188.1.1-ci maddəsi nəzərə alınır. İndi 188.1.7-ci maddəyə əsasən idxal olunan platin, qızıl və onlardan hazırlanmış zərgərlik və digər məmulatlar 2021-ci il yanvarın 1-dən 3 il müddətinə aksizdən azad edilir. Bu o deməkdir ki, qızıl, ondan hazırlanmış zərgərlik və digər məmulatların aksiz markasız idxalı, əməli ən az yaxın 3 il ərzində dekriminallaşdırılır. Yəni Cinayət Məcəlləsinin 10-cu maddəsinə əsasən əməlin cinayət sayılması, bu əmələ görə cəzanı aradan qaldıran, cəzanı yüngülləşdirən, yaxud cinayət etmiş şəxsin vəziyyətini başqa cür yaxşılaşdıran və sair məsələlər geriyə tətbiq olunur. Yəni biz bu məsələni qanunun qəbuluna qədər əməli törətmiş şəxslərin vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına tətbiq edə bilərik. Bu günə qədər müvafiq əməllər törətmiş şəxslərin dəqiq statistikasını məndə yoxdur. Amma mediadan izlədiklərimizə əsasən bu əməllər kifayət qədər mövcuddur.

Düşünürəm ki, biz istər bu qanunu, istərsə də bu qəbilədən olan qanunları qəbul edərkən şəxslərin yeni qanundan, yeni sistemdən faydalanması üçün zəruri tədbirlər də

görməliyik. Əlbəttə, vətəndaşın hüququdur ki bu proseslərə məhkəmə qaydasında nail olsun. Lakin hamının hüquqi savadı, bu imkanları yoxdur. Bu baxımdan, zamanla ayrıca bir mexanizm də müəyyən edib, bu kimi qanunlardan vətəndaşın xeyrinə yararlanması üçün imkanlar yaratmalıyıq.

Elə məsələnin ruhuna, yəni cinayət, cəza proseduruna aid olduğundan mən bir məsələyə də münasibət bildirmək istəyirəm. Əli müəllim, Siz bayaq çox doğru bildirdiniz. Mən Avropa Konvensiyasının 13 sayılı protokolu ilə bağlı dediklərinizi alqışlayıram. Prinsipcə, bizim 6 sayılı protokola münasibətimiz bəllidir. Dediğiniz kimi, artıq müzəffər Ali Baş Komandan və ordumuz sayəsində münaqişəyə zəfərlə son qoymuşuq. Belə olan halda hesab edirəm ki, biz 13 sayılı protokola qoşulma prosesini ləngitməməliyik. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Etibar Əliyev. Buyurun, Etibar müəllim.

E.Əliyev. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Əs-lində, mən sual vermək istəyirdim. Hörmətli Tahir müəllimin, deputat həmkarlarımızın təkliflərinin nəzərə alınması barədə açıqlaması, əlbəttə ki, məni də qane edir. Amma mənim hörmətli Tahir müəllimə 2 sualım var. Biz 1 ay 10 gün bundan öncə 2021-ci ilin dövlət büdcəsini qəbul etdik. 2021-ci ilin büdcəsində bu dəyişikliklər, yəni vergi artımı və azadolmalar nəzərə alınımı?

İkinci sualım: Bu dəyişiklikdə təklif olunan azadolmaların, – əlbəttə ki, söhbət yeni azadolmalar və uzadılmalar-dan gedir, – vergi yükü təxminən nə qədərdir? 2021-ci ildə nə qədər proqnoz edilir? Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Tahir müəllim, buyurun.

T.Mirkişili. Çox sağ olun, xanım Sədr. Mən hər iki həmkarıma suala görə minnətdarlığımı bildirirəm. Bəhrüz

müəllimin qaldırdığı məsələ sırf hüquqi məsələdir. Amma məntiq olaraq mən də dəstəkləyirəm ki, bu istiqamətdə müəyyən addımların atılması lazım olacaq. Yəqin ki, qanun qəbul olunandan sonra digər qanunların aktla uyğunlaşdırılması ilə bağlı bir proses gedəcək.

Hörmətli Etibar müəllim, kifayət qədər maraqlı bir sual verdiniz. Çünki bizim komitədə edilmiş hər bir dəyişikliyin iqtisadi yükü ilə bağlı məsələ daim qaldırılır. Qeyd edirəm ki, azad etmələrlə bağlı bir neçə rəqəmi mən keçən dəfə də səsəndirmişdim. Bu dəfə yenə də qeyd etmək istəyirəm ki, məsələ, buğda ununun və çörəyin, kəpəyin əlavə dəyər vergisindən azadolması dövlət büdcəsinə 140 milyon manata başa gəlir. Bu, 1 illik dəyərdir, dövlət büdcəsində vətəndaşların xeyrinə bu məbləğdən imtina olunur. 2021-ci ildə bu rəqəm nəzərə alınımı? Bəli, alınır. Çünki bu, 3 il bundan əvvəl azad olunmuş bir məbləğ idi və proqnozları nəzərə aldım.

İkinci mühüm məsələ aksizlərin artırılması ilə bağlı idi. Biz birinci oxunuşda qeyd etmişdik ki, tütün məmulatlarına aksizlər bir çox məsələlər üzrə artırılıb. Artırılan aksizlərin dövlət büdcəsinə 1 il ərzində gətirdiyi gəlir təxminən 45 milyon manat ətrafında olacaqdır. Bu məbləğ nəzərə alınımı? Xeyr. Bu məbləğ 2021-ci ilin dövlət büdcəsinin gəlir proqnozunda nəzərə alınmayıb. Biz də haqlı olaraq düşünürük ki, mayın 15-də və oktyabrın 15-də bu ilin büdcəsinin gəlirlərində ciddi fərq yaranarsa, imkan olarsa, bu məsələyə, proqnozlara yenidən baxıla biləcəkdir. Diqqətinizə görə minnətdaram.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Tahir müəllim.

Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsinə ikinci oxunuşda maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Bu qanun layihəsində 4 maddə var. Mən onları iki-iki səsə qoyacağam.

İndi isə, xahiş edirəm, 1-ci və 2-ci maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu iki maddə qəbul edildi.

İndi isə mən 3-cü və 4-cü maddələri səsə qoyuram. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Siz də məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bunlar da qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram, buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.50 dəq.)
Lehinə	81

Əleyhinə	1
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Deyin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 5-ci və 6-cı məsələləri mahiyyətcə bir-biri ilə bağlıdır. 5-ci məsələ Azərbaycan Respublikasının ərazisində dövriyyəsi qadağan edilmiş, məhdudlaşdırılmış və nəzarət edilən narkotik vasitələrin, psixotrop maddələrin, habelə Azərbaycan Respublikasının ərazisində idxalına, ixracına, tranzit nəql edilməsinə və istehsalına lisenziya tələb olunan prekursorların siyahılarında dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir, 6-cı məsələ isə Şəxsin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi üçün kifayət edən narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin miqdarına, habelə onların külli miqdarına görə siyahılarında dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Mən təklif edirəm ki, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Əminə xanım Ağazadə hər iki layihə haqqında ümumi məlumat versin. Biz müzakirələri birgə aparacağıq, amma səsvermə həmişə olduğu kimi ayrı olacaq. Əminə xanım, buyurun.

Ə.Ağazadə, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlar, birinci oxunuş zamanı qanun layihələri barədə ətraflı məlumat vermişdim. Dəyişikliklərə əsasən yeni narkotik vasitələr və psixotrop maddələr qeyd edilən qanunlara və

müvafiq siyahılara daxil edilir. Bununla da həmin maddələrin dövriyyəsi qanunsuz hesab ediləcək və cinayət məsuliyyətinə səbəb olacaqdır. Komitədə və plenar iclasda layihələr dəstəklənmişdir. Ona görə ikinci oxunuşda da səsə qoyulmasını xahiş edirəm. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əminə xanım. Hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini əsas kimi qəbul etməliyik. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.53 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	82
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz 6-cı məsələni əsas kimi qəbul etməliyik. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 12.53 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, sizdə necədir?

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, iki qanun layihəsi haqqında müzakirələrə başlayırıq. Nigar Arpadarai. Buyurun, Nigar xanım.

N.Arpadarai. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar! Qanun layihəsi ilə bağlı bir neçə texniki məsələni diqqətinizə çatdırmaq istərdim. Qanunda narkotik vasitələrin siyahısı göstərilibdir. Siyahıya baxanda aydın görünür ki, göstərilən narkotik vasitələrin bir qismi narkotik vasitənin tərkibi ilə, digər qismi isə marketing və ya brend adı ilə göstərilib. Bu, bir çox problem yarada bilər. Məsələn, 157-ci sırada “Miklokvalon” adı göstərilibdir. Bu, “Nübaren” və “Kasfen” kimi də tanınır. Bunu adicə Google axtırmasını aparanda müəyyən etmək olar. Məsələn, bir vətəndaş əlində “Miklokvalon”la tutulursa, məsuliyyətə cəlb olunur, amma “Nübaren”lə tutulursa, onda cəlb olunmur. Məncə, narkotik və ya psixotrop vasitənin brend adının yanında mütləq onun tərkibi və ya formulası göstərilməlidir. Digər bir hal ola bilər: məsələn, preparat “Formula 1”-dir, lakin onun adları çoxdur. Yaxud 165-ci sırada “Nordiazepam” var ki, bu, başqa cür də, “Desmesil” və sair adlanır. Bu halda da formula istinad etmək çox önəmlidir.

184-cü sırada “Tilizin” yazılıbdır. Bu, “Tilidat”, “Valeron”, “Voltaren” kimi də tanınır. Bunu yenə də adi Vikipediya, Google-da görmək olar. Kiçik araşdırma apararaq, görürük ki, bir sıra ölkələrdə, məsələn, Almaniyada bu dərman qadağan olunmayıbdır. Tutaq ki, hansı isə bir vətəndaş Almaniyada “Valeron” alır, Azərbaycana gəlir. O zaman bu qanun ona şamil olunurmu?

Hörmətli həmkarlar, mən bu məsələni nəyə görə qaldırıram? Çünki bu qanunun hüquqi nəticəsi var, yəni buna görə kim isə cinayət məsuliyyətinə cəlb oluna bilər.

Digər bir vətəndaş isə, əksinə, cinayət məsuliyyətindən kənar qala, sui-istifadələr ola bilər. Bu baxımdan, hesab edirəm ki, bu qanunda dəqiqliyin olması çox önəmlidir. Narkotik vasitələrdən söhbət gedən zaman brend adı deyil, onun tərkibi, formulu göstərilməlidir. Bu problemin həlli yolu o ola bilər ki, beynəlxalq nomenklaturadan, beynəlxalq adlardan və beynəlxalq standartlardan istifadə olunsun. Çox təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nigar xanım. Aqil Abbas. Aqil müəllim, buyurun.

A.Abbas. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Təbii ki, səs verəcəyəm. Mən bir məsələyə toxunmaq istəyirəm. Söhbət narkotiklərdən gedirsə, yolumuz hərdən həbsxanaya düşür, yəni ya görüşə, ya da bir iş dalınca gedirik, adətən orada görürsən ki, bir qrup şəxs həbs olunub və bunlar İrandan narkotiklər gətirən İran vətəndaşlarıdır.

Yeri gəlmişkən, bir yoldaş “İran” sözünü işlətməmişdi, ona töhmət verdilər. Xahiş edirəm, mənə “İran” sözünü işlətdiyimə görə töhmət verməsinlər.

Həbsxana rəisi deyir ki, Aqil müəllim, bunlara qanuna uyğun olaraq, bu qədər iş vermişik. Sonra dəyişmələr olur, “ekstradisiya” deyirlər, İrana qaytarırıq. 6–7 ay keçmir, həmin adamlar yenidən narkotiklər gətirir və həbs olunurlar. Bildiyiniz kimi, İranda da narkotikə görə çox ağır cəza verilir. Hətta buna görə edam cəzası var. Amma bunlar ora gedən kimi həbsxanadan buraxılırlar və təzədən Azərbaycana narkotiklər gətirirlər.

Bilirsiniz, dövlət sərhədindən hər gün narkotik vasitələr keçirmək istəyənlər var. Bəzən orada atışmalar olur, sərhədçilərimiz ölür. Bunu gömrükdən də keçirmək istəyənlər var. Dövlət Gömrük Komitəsi də hər gün bizə İrandan narkotik vasitələri keçirənlər haqqında məlumatlar verir,

şəkillərini dərc edirlər, kimləri isə həbs edirlər. Bu, necə ola bilər? Ona görə hüquq mühafizə orqanları, Əli müəllim, Siz belə bir məsələ qaldırırsınız ki, heç olmasa, ikinci dəfə bu maddəni gətirib, yenə həbs olunanları İrana qaytarmasınlar. Yaxud İran hökumətindən tələb etsinlər ki, bu adamlara oradakı cəza tətbiq olunsun. Çünki onlar bura 30–50 kiloqram heroin keçirəndə həbs olunublar. Nə bilim, mən narkotik adlarını bilmirəm, elə bildiyim bir nəşə, bir də heroindir. Bu, çox vacib məsələdir.

Əli müəllim, bu dəqiqə həbsxanalarda İran vətəndaşları var. Söhbət fars və ya azərbaycanlıdan getmir, İran vətəndaşlarından gedir. Bu məsələyə nə isə bir münasibət bildirilməlidir, bu məsələ araşdırılmalıdır. Bu məsələ İran hökumətinin qarşısına ciddi qoyulmalıdır ki, belə olmaz. Yaxud da ki, heç onları geri qaytarmasınlar, cəzalarını elə burada çəksinlər. Biz də o qədər dustaq istəmişdik, heç geri qaytarmırlar. Nə oldu?

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Aqil müəllim, töhmətə gəlincə, “İran” sözüə görə töhmət verilməyib, onu da bilirsiniz.

Ziyafət Əsgərov. Buyurun, Ziyafət müəllim.

Z.Əsgərov. Təşəkkür edirəm, hörmətli xanım Sədr. Hörmətli deputatlar, mənim yadıma konkret bir hadisə düşdü. Hörmətli xanım Sədr, 5 il bundan əvvəl bizdə beynəlxalq bir tədbir keçirilirdi. Qonaqlardan birində psixotrop maddə var idi. Bu psixotrop maddəni hava limanında onun cibindən tapmışdılar. Rəsmi qonaqlar idi. Məsələ böyüdü. Nə mənada böyüdü? Bizim qanunvericiliyə görə, bu maddə qadağandır. Nazirlər Kabineti də bu məsələni təsdiq edib, bu siyahı burada təsdiq olunub. Hörmətli Nigar Arpadarai da burada qeyd etdi. Məlum oldu ki, xarici vətəndaşın ölkəsinin qanunvericiliyində bu maddəyə

qadağa yoxdur, amma bizdə var idi. Düzdür, onu bağışladılar, qonaqdır, tədbirə gəlib və sair. Amma bu məsələ necə həll olunacaq, doğrudan da, bir az açıq qalır. Ona görə imkan olsa və buna bir aydınlıq gətirilsə, yaxşı olar.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Ziyafət müəllim. Qüdrət Həsənquliyev. Buyurun, Qüdrət müəllim.

Q.Həsənquliyev. Hörmətli Sədr, mən çıxışa yazıldım ki, bu məsələyə aydınlıq gətirim. Əgər vətəndaş hər hansı bir xarici dövlətdə cinayət sayılmayan bir əməli edirsə, o ölkənin qanunvericiliyinə görə, məsuliyyət daşımır. Amma Azərbaycana qayıdandan sonra onun məsuliyyət məsələsinə burada baxıla bilər. Lakin vətəndaş ölkəmizdə qadağan olduğunu bilərək həmin psixotrop maddəni Azərbaycana gətirirsə, əlbəttə, o, məsuliyyətə cəlb olunacaq. Bu şəxs deyə bilməz ki, “mən bunu Almaniyadan gətirirdim və orada da buna qadağa yoxdur, ona görə də Azərbaycanda mən məsuliyyətə cəlb olunmayacağam, siz məni bağışlamalısınız”. Vətəndaşlar bilməlidirlər ki, Azərbaycana gətirdikləri maddələr burada cinayət sayılırsa, demək, onlar məsuliyyətə cəlb olunacaqlar.

Amma Nigar xanım Arpadarai bir məsələyə də toxundu ki, bəzi dərmanların bir neçə adı var. Hesab edirəm, o adların hamısının qarşısında mötərizədə tərkibini yazmaq olar ki, aydın olsun. Dərmanın tərkibi qutusunda göstərilməsə, bu məsələ çətin olar. Çünki hüquq mühafizə orqanlarının əməkdaşları hansı isə bir şəxsi şübhəli kimi tutarkən onun araşdırılması xeyli dərəcədə mürəkkəb olar. Ona görə də, bir daha vurğulayıram ki, bu siyahıda o dərmanların bir neçə adı varsa, onların hər birini qeyd etmək olar. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Qüdrət müəllim. Əminə xanım, sözlünüz var?

Yerdən. (*Eşidilmir.*)

Sədrlik edən. Buyurun.

Ə.Ağzadə. Mən hörmətli Aqıl müəllimin qeyd etdiyi İran məsələsi ilə bağlı öz fikirlərimi bildirmək istəyərdim. Bu, ekstradisiya deyil, cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi tənzimlənir. Bununla da bağlı Azərbaycanla İran arasında 1998-ci il tarixli müqaviləmiz var. Buna əsasən cinayət törətmiş şəxslərin verilməsi məsələsinə Ədliyyə Nazirliyi baxır və bu məsələyə baxılarkən Azərbaycan Respublikasının hüquq mühafizə orqanlarının rəyi bilavasitə nəzərə alınır, istintaq orqanlarına sorğular göndərilir. Gələcəkdə şəxslərin cinayət işi ilə bağlı ifadələri və sair lazımdırsa, yaxud əməliyyat-axtarış fəaliyyətində bu şəxslərdən istifadə olunmasına ehtiyac varsa, onların geri verilməsindən imtina olunur. Əgər başqa bir əngəl yoxdursa, bu müqaviləyə əsasən cinayət törətmiş şəxslər öz ölkələrinə verilir. Əlbəttə, biz də müşahidə edirik ki, bəzi şəxsləri İrana qaytarırıq və onlar da cinayət məsuliyyətindən azad olunurlar. Amma Azərbaycanda bu məsələ müqaviləyə əsasən tənzimlənir. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Əminə xanım.

Hörmətli həmkarlar, indi biz qanun layihələrini səsə qoyacağıq. 5-ci məsələni səsə qoyacağam. Onu da bildirim ki, bu qanun layihəsi 4 maddədən ibarətdir. Ona görə iki-iki səsə qoyacağam. İndi isə, xahiş edirəm, 5-ci məsələnin 1-ci və 2-ci maddələrinə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri

(saat 13.03 dəq.)

Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0

İştirak edir
Nəticə: Qəbul edildi

83

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci və 2-ci maddələr qəbul edildi. İndi isə 3-cü və 4-cü maddələri səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.04 dəq.)
Lehinə	84
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddələr də qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.04 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu qanun layihəsi ikinci

oxunuşda qəbul edildi. İndi isə, hörmətli həmkarlar, 6-cı məsələnin səsverməsinə keçirik. Bu qanun layihəsində 3 maddə var. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi. 2-ci maddəni səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Bu maddə də qəbul edildi.

Nəhayət, 3-cü maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.05 dəq.)
Lehinə	83
Əleyhinə	0

Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	84
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, deyin, görək, necədir.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddə də qəbul edildi.

İndi isə mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.06 dəq.)
Lehinə	82
Əleyhinə	0
Bitərəf	1
Səs vermədi	0
İştirak edir	83
Nəticə: Qəbul edildi	

Şakir müəllim, buyurun.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, fasilə elan edilir. Saat 3-də işimizi davam etdirəcəyik.

(FASILƏDƏN SONRA)

Sədrlik edən. Hörmətli həmkarlar, iclasımızı davam etdiririk. Gündəliyin növbəti məsələlərinə keçirik. Gündəliyin 7-ci və 8-ci məsələləri də mahiyyətcə bir-birinə yaxın olan qanun layihələridir. 7-ci məsələ “Yol hərəkəti

haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir, 8-ci məsələ isə İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Ona görə də, icazənizlə, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Kamal Cəfərov hər iki layihə haqqında ümumi məlumat verəcək. Biz müzakirəni həmişə olduğu kimi, birgə, səsverməni isə ayrı keçirəcəyik. Kamal müəllim, buyurun.

K.Cəfərov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Təşəkkür edirəm, hörmətli xanım Sədr. Birinci oxunuşda hər iki layihə ilə bağlı geniş məlumat vermişəm. Ümumilikdə, deyə bilərəm ki, hər iki qanun layihəsinin əsas məqsədi yol hərəkəti və təhlükəsizlik qaydalarının təkmilləşdirilməsidir. Bununla yanaşı, bəzi həmkarlarımın rəy və təklifləri olub. Etibar müəllimin layihələrdə qanunvericiliyin dili, linqvistik təkmilləşdirmə ilə bağlı təklifləri, qeydləri qanunvericilik təşəbbüsü subyektinə çatdırılmışdır. Bununla əlaqədar olaraq İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 346-cı maddəsinin qeydində linqvistik baxımdan müvafiq təkmilləşdirmə işləri həyata keçirilmişdir.

Eyni zamanda, bəzi həmkarlarımın piyada keçidləri, xüsusi ilə nizamlanmayan keçidlərlə bağlı iradları, narahatlıqları müvafiq qurumlara, aidiyyəti strukturlara çatdırılıbdır.

Bununla yanaşı, Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsində də bizim həmkarlarımızla müzakirələr olmuşdur. Həmkarlarımızla bu məsələləri müzakirə etdiyimizdən artıq plenar iclasda səsəndirmək istəmirəm. Lakin Qüdrət müəllimin avtoxuliqanlıq maddəsi ilə bağlı bir qeydi var idi ki, orada ağırlaşdırıcı halda nəzərdə tutulan 60 kilometrlik yüksək sürət şəhəriçi, daxili yollarda 40

kilometr kimi nəzərdə tutulsun. Bunu da mən qanunvericilik təşəbbüsü subyektinə çatdırmışam, ancaq məqsə-dəmüvafiq hesab edilməyib. Növbəti layihələr çərçi-vəsində nəzərə alın bilər. Çox sağ olun. Xahiş edirəm, kimin hər hansı bir sualı olarsa, yenidən şifahi və ya yazılı qaydada komitəyə təqdim eləsin. Biz onları birgə müzakirə edə bilərik. Çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Kamal müəllim. Hörmətli həmkarlar, həmişə olduğu kimi, biz müzakirədən öncə gərək qanun layihəsini əsas kimi qəbul edək. Xahiş edirəm, qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.13 dəq.)
Lehinə	76
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	76
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi. İndi isə müzakirəyə başlayırıq. Qüdrət Həsənquliyev. Buyurun, Qüdrət müəllim.

Q.Həsənquliyev. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sədr. Mən Kamal müəllimə öz minnətdarlığımı bildirirəm ki, bizim burada qaldırdığımız məsələləri müvafiq dövlət orqanlarının diqqətinə çatdırıb.

Hörmətli Sahibə xanım, hesab edirəm ki, mən buradan keçən dəfə qaldırdığım məsələ ilə əlaqədar olaraq təşəkkür eləməliyəm. Mən deputat həmkarım Fazil Mustafa ilə

birlikdə ADA Universitetinin qarşısındakı park tərəfdəki keçiddə həmişə hiss edirdim ki, problemlər var. Biz gördük ki, orada artıq piyada keçidi üçün işıqfor quraşdırılıb. Təkcə orada deyil, bir neçə yerdə quraşdırılıb. Mən Ə.Haqverdiyev küçəsində də bəzi müşahidələr aparmışdım. Həmin yerlərdə də işıqforlar yerləşdirilib. Buna görə də Kamal müəllim müvafiq orqanlara tənqiddə və təkliflərə belə operativ formada münasibət bildirdiklərinə görə bizim minnətdarlığımızı və təşəkkürümüzü çatdırırsın.

İkinci məsələ – Kamal müəllim qeyd elədi, bu, daha doğru, mütərəqqi bir haldır ki, avtoxuliqanlıqı özündə ehtiva edən inzibati xətalər, yəni hərəkətlər haqqında qanunvericiliyə dəqiq müddəalar daxil edirik. Burada da qeyd olunur ki, əgər sürücü sürət həddi 60 kilometr/saat olan yollarda sürət həddini aşarsa, o zaman həmin şəxs hətta 2 aya qədər inzibati qaydada həbs oluna bilər.

Hörmətli Sədr, mən həmkarlarımla diqqətinə çatdırmaq istəyirəm ki, biri var magistral yollarda 60 kilometrlik sürət həddini aşmaq. Biz bilirik ki, indi Azərbaycanda müasir yollar çəkilib və bir çox hallarda hərəkət istiqaməti qarşıdan gələn zolaqlarla, ortadan beton sütunlarla bir-birindən aralanıb. Yəni təhlükəsizlik baxımından bunu da qiymətləndirmək lazımdır. Orada sürət 110 kilometrdirsə və avtomobil 170-lə sürülürsə, açıq qeyd etməliyik ki, bunun ictimai təhlükəsizlik dərəcəsi şəhərin daxilində 60 kilometr/saat sürətin artırılması ilə müqayisədə daha azdır. Biz bilirik ki, şəhərin içərisində 60 kilometr/saat yuxarı sürət həddidir. Burada kim isə 120 kilometr/saat sürətlə hərəkət edərsə, bunun hansı ağır nəticələrə gətirib çıxara biləcəyini bilirik. Bu avtomagistrallarda sürücü daha çox özünə ziyan vura bilər, nəinki başqalarına.

Mən ona görə də təklif eləmişdim. Kamal müəllim də

sağ olsun ki, bu məsələni müvafiq orqanların diqqətinə çatdırıb. Amma onlar niyə bunu nəzərə almayıblar, bilmi-rəm. Əgər şəhər daxilində yuxarı hədd 60 kilometr/saat-dırsa, sürücü də 100 kilometr/saat sürətlə hərəkət edirsə, əlbəttə, o, avtoxuliqandır və buna görə də inzibati məsu-liyyəyə cəlb olunmalı, avtoxuliqan kimi həbs olunmalıdır. Yəni mənim təklifimin mahiyyətində duran o idi ki, şəhərin içi ilə magistral yollarını eyni tutmaq doğru deyil. Dünyanın heç bir yerində bu belə deyil. Hətta bir çox ölkələrdə şəhər daxilində sürət həddinin 60 kilometr olmasına baxmayaraq, məktəblərin qarşısında bu hədd 2 dəfə aşağıya endirilir. Dünya praktikası var, gərək biz bunları nəzərə alaq. Əgər şəhər daxilində sürət həddi 40 kilometrden artıq aşılırsa, bu, avtoxuliqanlıq kimi qiymətləndirilməlidir. Diqqətinizə görə çox sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun, Qüdrət müəllim.

Hörmətli həmkarlar, biz “Yol hərəkəti haqqında” Qa-nunda dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsini əsas kimi səsə qoyduq. Ancaq İnzibati Xətalər Məcəlləsini hələ səsə qoymamışıq. Mən çox üzr istəyirəm, xahiş edirəm, qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 13.17 dəq.)
Lehinə	77
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Bu qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

İndi isə müzakirələrə qayıdırıq. Bəxtiyar Əliyev. Buyurun, Bəxtiyar müəllim.

B.Əliyev. Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli həmkarlar, əlbəttə, mən də bu qanun layihəsinə səs verəcəyəm. Hörmətli Kamal müəllim keçən dəfə də, bu dəfə də ətraflı məlumat verdi. Narahatedici məsələlər araşdırılıbdır. Qüdrət müəllim də bu məsələyə toxundu. Mən də bir daha o məsələyə qayıtmaq istəyirəm. Hamımız hər gün bunu müşahidə edirik. Statistika da göstərir ki, yol hərəkəti hadisələri nəticəsində ölənlərin sayı həddən ziyadə çoxdur. Sonuncu statistikaya görə, 600-dən artıq şəxs həyatını itiribdir, 1000 nəfərdən artıq şəxs isə ağır yaralanıbdır. Bu, ilk növbədə, piyada keçidləri ilə bağlıdır. Uzağa getmək lazım deyil. Parlament prospekti ilə Hüseyn Cavid prospektinə keçəndə avtobus dayanacağında avtobus dayanır, piyada keçidi avtobusun qarşısından keçir. Yəni yol hərəkəti qaydalarına görə, piyada keçidləri avtobusların, ümumiyyətlə, minik dayanma məntəqələrində nəqliyyat vasitəsinin arxasında olmalıdır ki, arxadan gələn nəqliyyat vasitələri piyadaları görə bilsinlər. Bu, təkcə o yerdə deyil, çox yerdədir. Bəzi yerdə küçənin bir tərəfindən piyada keçidi başlayır, amma sonra hara çıxır, o da məlum deyil. Bu halda da eyni ilə, musiqi məktəbi var, orada azyaşlı uşaqlar oxuyurlar. Onun qarşısındakı piyada keçidi yolun sol tərəfindən başlayır, sağ tərəfindən hara gedir, piyada necə keçməlidir, bilinmir. Ona görə orada sağa gedən nəqliyyat vasitələri üçün yol həmişə açıqdır, düz gedənlər üçün isə işıqfor var. Amma insanlar harada dayanmalıdır, piyada necə keçməlidir, bu, qətiyyəən tənzimlənmişdir.

İkinci vacib bir məsələ yol kənarlarında piyada keçidləri və işıqforların görünməsinə məhdudlaşdıran ağacların olmasıdır. Bakı şəhərinin küçələrindəki ağaclar sanki meşəni xatırladır. Eləsi var, 20–25 metr hündürlükdədir, o qədər qol-budaq atıblar ki, artıq avtobuslar gedəndə yolun sağındakı zolağın yarısını ağaclar tutduğuna görə qəfil soldakı zolağa keçməyə məcbur olurlar. Bu da ciddi qəza hadisələrinin törənməsinə səbəb olur. Hesab edirəm, bu qanunun da 2-ci maddəsində, təyinatında yazılıb ki, bu, ilk növbədə, piyadaların sağlamlığının, təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə yönəlibdir. Bakı şəhərində bu cür çatışmazlıqların aradan qaldırılması üçün ciddi tədbirlər görülməlidir. Çünki suallar yarananda məlum olur ki, bu məsələlərə ayrı-ayrı strukturlar, qurumlar baxır. Biri yol hərəkəti nişanlarına, o biri keçidlərə, digəri isə yaşıllıqlara baxır. Ona görə qurumlar arasında vəzifə bölgüsü necə olmalıdır? Ümumiyyətlə, bunun standartları necə olmalıdır? Fikrimi də ona gətirirəm ki, biz “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda tez-tez əlavə və dəyişikliklər edirik. Yol hərəkəti haqqında qanunların beynəlxalq standartlarına birdəfəlik hansı səviyyədə, hansı həcmdə qoşulduğumuzu müəyyən etməliyik. Bu tələblər müəyyənləşməlidir və bunların əsasında da müvafiq qurumların səlahiyyətləri, vəzifələri, eyni zamanda, ən vacib olan məsuliyyətləri də müəyyən edilməlidir. Bir çox hallarda bu cür yol hərəkətinin nizamlanmaması nəticəsində baş verən qəzalarda kimin məsuliyyət daşdığını müəyyən etmək də çətindir. Ancaq söhbət yol hərəkəti iştirakçılarında gedir. Əgər yol nişanlanması düzgün aparılmayıbsa, avtoqəza baş veribsə, yaxud yolda kim isə qazıntı aparıbsa, amma yaranan maneələr vaxtında aradan qaldırılmayıbsa, nəticədə qəza baş verirsə, bu zaman kim

cavab verəcəkdir? Vətəndaşa dəymiş zərərin əvəzini kim ödəyəcəkdir? Bu kimi suallar meydana çıxır. Məhkəmələrdə bununla bağlı kifayət qədər işlər olur. Amma çox təəssüflər olsun ki, o təcrübə ümumiləşdirilərək qanunvericilikdə öz əksini tapmır.

Mən çox istərdim ki, müvafiq aidiyyəti qurumlar hamımızı narahat edən bu cür məsələlərə baxsınlar və gələcəkdə “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda əlavə və dəyişikliklər nəzərdə tutulanda bu məsələlərə də diqqət yetirsinlər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. İltizam Yusifov. Buyurun, İltizam müəllim.

İ.Yusifov. Çox sağ olun, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli deputat həmkarlarım, media təmsilçiləri! Yol hərəkətinin, nəqliyyat vasitələrinin gündəlik həyatımızın ayrılmaz hissəsi olduğu və hər gün bu məsələlərlə qarşılaşdığımız üçün qanun layihəsinə qısaca münasibət bildirəcəm.

Təklif olunan qanun layihəsi uyğunlaşma xarakteri daşsa da, layihədə nəzərdə tutulan müsbət dəyişikliklərə ondan ibarətdir ki, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda avtomobil yollarından istifadə qaydalarının pozulması ilə bağlı inzibati xətalara məhz İnzibati Xətalər Məcəlləsinə uyğun baxılması təklif edilir. Yadınızdadırsa, ötən sessiyada Azərbaycan Respublikasının “Avtomobil nəqliyyatı haqqında” Qanununda dəyişikliklərlə bağlı çıxışım zamanı yolların sıradan çıxması məsələsinə də toxunmuşdum. Bu günə qədər avtomobil yollarından istifadə qaydalarının pozulması ilə bağlı qanunvericilik bazasının olmasına baxmayaraq, çox təəssüf ki, bizim yollarımızın sıradan çıxması bu gün də davam edir. Bunu görmək üçün Bakıdan digər istiqamətlərdə gedərkən stasionar postlardan keçəndə standartlara uyğun olmayan ağır tonnajlı yük maşın-

larının birmənalı olaraq saxlanması, sonradan hamısının hərəkətə davam etməsi mənzərəsini seyr etmək kifayətdir.

Mən bütün dəyişiklikləri məqbul hesab edirəm. Düşünürəm ki, bu sahədə hələ çox işlər görülməlidir. “Yol hərəkəti haqqında” Qanun müasir günümüzün tələblərinə uyğunlaşdırılmalıdır. Buna görə də bir neçə təkliflə çıxış etmək istəyirəm. Qanunun birinci oxunuşu zamanı, elə bu gün də piyada keçidlərindən danışıldı. Mən hesab edirəm, ümumiyyətlə, nizamlanmayan piyada keçidlərindən imtina edilməlidir. İndiki intensiv hərəkətin, avtomobillərin çox olduğu bir zamanda bu keçidlər çox təhlükəli hesab olunur. İstər şəhər daxilində, istərsə də avtomagistralda piyada keçidi birmənalı olaraq tənzimlənməlidir, yəni işıqfor qurulmalıdır, yol ya piyadanın, ya da nəqliyyat vasitəsinin olmalıdır.

İkincisi, piyadanın məsuliyyətinin artırılması ilə bağlı qanunda tələblər artırılmalıdır. Bakıda və ya digər rayon və şəhərlərdə, şəhər daxilində kim haradan istəyir, oradan keçir. Sonra da məsuliyyət yenə sürücünün boynunda qalır.

Üçüncüsü, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda “Ötmə və qarşılıqlı keçmə” adlı 51-ci maddə var. Lakin “yandan keçmə” termini, ümumiyyətlə, qanundan çıxarılıb. Bunun nəticəsində, əsasən, magistral yollarda hərəkət sərbəst, nizamlı olmağ əvəzinə, sanki avtomobillərin ötüş yarışdır.

Azərbaycanda müasir yol infrastrukturu yaradılır və bu işlər davam edir. Lakin bu gün qanunda olan bu cür boşluqlar insanların yolda təhlükəsiz və maneəsiz hərəkət etməsini təmin edə bilmir. Yəni ən azından, yolun istənilən zolağında təyin olunmuş sürətlə hərəkət etmək qanun pozuntusu sayılmamalıdır. Mən hesab edirəm ki, bu cür hallar zaman-zaman öz həllini tapacaqdır.

Dördüncüsü, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunun 1 sayılı əlavəsi ilə bağlı sözügedən dəyişikliklərə də münasibət bildirim ki, bu məsələ bu günə qədər çox müzakirələrə səbəb olub. Qanunda, ola bilsin ki, onun icra mexanizmində qeyri-müəyyənliklər olub. Belə ki, artıq son 1 ildə pilyonka və jalüzlərin vurulmasında problem olmadığı halda, 1 il bundan əvvələ qədər buna icazə verilmirdi. Həlbuki bu müddət ərzində qanunda heç bir dəyişiklik olmayıb. Bu məsələ, əsasən də, avtomobillərdə insanların günəş şüasından qorunmaq məqsədi daşısa da, qanunun icrası bir qədər məntiqəuyğun olmayan mexanizmlə tənzimləndirdi. İlin yarısında icazə olar, yarısında olmaz? Hamınız bilirsiniz ki, Azərbaycanda hava 8-9 ay günəşli olur. Hətta yanvar ayında da havanın günəşli olması mümkündür.

Sizə deyim ki, bu məsələnin o qədər də vacib olmamasına baxmayaraq, demək olar ölkədə hamı, o cümlədən müvafiq icra qurumları bu qanunu maraqla izləyirlər. Mən hesab edirəm ki, bu məsələ konkret olmalıdır. Qanunda imperativlik qorunmalıdır. Heç kim onu dəyişməməlidir.

“Yol hərəkəti haqqında” Qanunun 1 sayılı əlavəsi beynəlxalq praktikaya, standartlara, müqavilələrə uyğun olmalıdır. Belə ki, “Yol hərəkəti haqqında” Konvensiyaya qoşulma haqqında Milli Məclisin qərarı, Azərbaycan Respublikasının qanunu var. Həmin konvensiyanın 59-cu maddəsində aydın göstərilir ki, avtomobilin konstruksiyası, sürücünün avtomobili təhlükəsiz idarə etməsi üçün, sürücünün, bəli, yenə təkrar edirəm, yalnız və yalnız sürücünün ön sağ və sol tərəfindən görünməsini təmin etməlidir. Bundan əlavə, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunun 86-cı maddəsi var. Beynəlxalq...

Sədrlik edən. Sağ olun. İltizam müəllim, xahiş edirəm, bütün təkliflərinizi yazılı surətdə katibliyə verin. Əli

müəllim söz istəyir. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Hüseynli. Çox sağ olun, Sahibə xanım. Əslində, mən də onu təklif eləmək istəyirdim. Çünki müşahidələrimiz göstərir ki, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda təklif olunan dəyişiklikləri, əlavələri, ümumiyyətlə, hörmətli həmkarlar dəstəkləyir. Çoxlu sayda yeni təkliflər var. Mən təklif edirəm ki, hörmətli millət vəkilləri, biz bunu komitədə müvafiq dövlət orqanlarının nümayəndələrinin iştirakı ilə də müzakirə edə bilərik. Sizin təklifləri dinləyə bilərik. Sonra əgər məqsədə müvafiq olarsa, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda yeni əlavələr, dəyişikliklər təklif olunar. Xahiş edirəm, Sahibə xanım, indiki layihəni səsə qoyaq.

Sədrlik edən. Sağ olun. Məsələni səsə qoyuruq. Biz bu qanunları gərək maddələr üzrə bir-bir səsə qoyaq. Birincisi, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsində 2 maddə var. Ona görə 1-ci maddəni səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.29 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.29 dəq.)
Lehinə	78
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Bu maddə də qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.30 dəq.)
Lehinə	76
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	76
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, biz o biri qanuna maddələr üzrə səs verəcəyik. İnzibati Xətalər Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsində 37 maddə var. Onları 4 qrupa bölüb səsə qoyacağıq. İndi isə 1–12-ci maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.31 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

13–25-ci maddələri səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.31 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Bu maddələr də qəbul edildi.

İndi isə 26–37-ci maddələrə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.31 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə qanun layihəsinə ikinci oxunuşda bütövlükdə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri (saat 15.32 dəq.)

Lehinə 79

Əleyhinə 0

Bitərəf 0

Səs vermədi 0

İştirak edir 79

Nəticə: Yetərsay yoxdur

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 9-cu məsələsi “Notariat haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Nurlan Həsənova söz verirəm. Nurlan müəllim, buyurun.

N.Həsənov, *Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun, Sahibə xanım. Dəyərli həmkarlar, qanun layihəsinin ilk oxunuşda təqdimatı edilmişdir. Təqdimat zamanı hər hansı təklif qeyd edilməmişdir. Bu səbəbdən deputat həmkarlarımdan qanun layihəsinə səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nurlan müəllim. Hörmətli həmkarlar, öncə biz qanun layihəsinə əsas kimi münasibət

bildirək. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.33 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi. Fazil müəllim çıxış etmək istəyir. Buyurun, Fazil Mustafa.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Təbii ki, bu, vətəndaşın vəziyyətini yüngülləşdirmək üçün vacib bir dəyişiklikdir, onun durumunda maddi cəhətdən əhəmiyyətli bir dəyişiklik yaratmasa da, yenə də ona olan diqqətin göstəricisidir. Ona görə bu qanun layihəsini dəstəkləyəcəyəm. Amma praktikada bu qanun layihələrinin icrası ilə bağlı problem gündəmə gəlir. Bu nə ilə bağlıdır? Bildiyiniz kimi, biz 2019-cu ildə “Notariat haqqında” Qanunda dəyişiklik edərkən notariat köməkçisi ştatının da olmasını zəruri hesab etdik. Çünki belə bir qayda var ki, notarius sənədi özü imzalamadisa, özü möhür vurmadisa, onu heç kim əvəz edə bilmir. Amma pandemiya dövründə nəyi gördük? Çox sayda notariatlarda notarius xəstələndi, həmin notariat artıq problemlə vəziyyətə düşdü, əvəz edən olmadı. Yaxud da notarius məzuniyyətə, ezamiyyətə gedə bilmir. Onu əvəzləyəcək şəxs məsələsi var. Ona görə praktikada bunun tətbiqi olduqca vacibdir. Yəni vətəndaşın vəziyyətini

yüngülləşdirmək istəyiriksə, o hansı isə notariata gələndə oradan geri qayıtmamalıdır. İnsanlar geri qayıdanda hüquqlarını daha çox gerçəkləşdirməmiş olurlar.

O baxımdan, mən hesab edirəm ki, praktikada qəbul etdiyimiz qanunların icrası ilə bağlı məsələləri müvafiq qurumların diqqətinə çatdırmaq lazımdır. Yəni hər bir notariatda notarius köməkçisi olmalıdır və o, birinci şəxs olmadıqda onu əvəz etməlidir. Çünki bu, vacibdir. İnsanlar bundan daha çox şikayət edirlər. Bu, diqqətdə saxlanmalıdır. Biz də qanunverici orqan kimi qəbul etdiyimiz qanunların operativ işləməsi baxımından, bu istiqamətdə müvafiq qurumlarla danışıqlar aparmalıyıq. Diqqətinizə görə sağ olun.

Sədrlik edən. Sağ olun. Daha çıxış etmək istəyən yoxdur. İndi biz qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirəcəyik. Layihə 2 maddədən ibarətdir. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.36 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 1-ci maddə qəbul edildi. 2-ci maddəyə, xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.36 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	1

Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, 2-ci maddə də qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, xahiş edirəm, qanun layihəsinin ikinci oxunuşda bütövlükdə qəbul edilməsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.37 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, növbəti məsələyə keçirik. Gündəliyin 10-cu məsələsi “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Layihəni İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini Əli Məsimli təqdim edəcək. Əli müəllim, buyurun.

Ə.Məsimli, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsi sədrinin müavini.*

Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Birinci oxunuş zamanı “Dövlət rüsumu haqqında” Qanunda baş verən dəyişiklik-

lər barəsində geniŐ məlumat vermiŐdim. Yalnız, qısaca, iki məqamı qeyd etmək lazımdır. Birincisi, söhbət r sumun azaldılmasından gedir. 2,5 manatdan 1,5 manata, yəni 1 manat endirilib. İkincisi, daha  h miyy tlisi, rüsum l gv olunan zaman artıq 1 manat deyil, 5 manatdan söhbət gedir.

Hörmətli Sədr, rəqəmlər kiŐik olsa da, 1 manatlar, 5 manatlar yıgılıb kifayət qədər böyük m bl ql r əmələ gətirir ki, bu da orta statistik azərbaycanlı  c n x r dir. Ona görə də həmin rüsumların birdəfəlik l gv olunması bilavasitə notariusa müraciət edən Ő xsl rin xərclərini xeyli dərəcədə azaltmağa gətirib çıxarır.

Birinci oxunuŐdan sonra, müzakirələr zamanı, ondan sonra da bizim komitəyə heŐ bir məlumat, irad daxil olmadıgına görə qanun layihəsinin ikinci oxunuŐda səsə qoyulmasını v  deputat həmkarlarımın bu vacib sənədə səs verməsini xahiŐ edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun,  li müəllim. Hörmətli həmkarlar, biz qanun layihəsinə əsas kimi münasibət bildirməliyik. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.39 dəq.)
Lehinə	77
�leyhin�	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İŐtirak edir	77
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Őakir müəllim.

Ő.Őabanov. Lehinə 20 səs verilmiŐdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, əsas kimi qəbul edildi.

Görürəm ki,  ıxıŐ etmək istəyən yoxdur. Ona görə biz

qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Qanun layihəsində 2 maddə var. Xahiş edirəm, 1-ci maddəyə münasibət bildirək.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.39 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə 2-ci maddəni səsə qoyuram. Münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.40 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, bu maddə də qəbul edildi.

İndi isə mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.40 dəq.)
Lehinə	81

Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 11-ci məsələsi “İşsizlikdən sığorta haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Mahir Abbaszadəyə söz vermək istəyirəm. Mahir müəllim, buyurun.

M.Abbaszadə, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Çox sağ olun, Sahibə xanım. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi yanında Mərkəzləşdirilmiş elektron informasiya sistemi yaradılmışdır. Təklif olunan qanunun mahiyyəti isə ondan ibarətdir ki, işsizlikdən sığorta haqqı bundan sonra həmin mərkəzləşdirilmiş informasiya mərkəzində olan informasiya əsasında təyin ediləcəkdir.

Hörmətli Sədr, birinci müzakirədən sonra komitəmizə hörmətli millət vəkilləri tərəfindən heç bir təklif və irad daxil olmamışdır. Bunu nəzərə alaraq, qanunu ikinci oxunuşda səsə qoymağı və millət vəkillərindən müsbət səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Mahir müəllim. Hörmətli həmkarlar, həmişə olduğu kimi, biz bu qanun layihəsini

ikinci oxunuşda əsas kimi qəbul etməliyik. Səsə qoyuram, buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.42 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	1
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

Heç kim danışmaq istəmir, heç kimin sözü yoxdur. Ona görə də mən qanun layihəsini maddələr üzrə səsə qoyacağam. Kiçik bir layihədir. Xahiş edirəm, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.42 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, maddələr üzrə qəbul edildi.

İndi isə mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.43 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin 12-ci məsələsinə keçirik. Bu, “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında” Qanunda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Mən sözü Qənirə xanıma vermək istəyirəm. Qənirə Paşayeva, buyurun.

Q.Paşayeva, *Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun, xanım Sədr. Hörmətli Sədr, hörmətli millət vəkilləri! İctimai varidata daxil edilmiş Azərbaycan folkloru nümunələrinin və Azərbaycanın ənənəvi biliklərinin dövlət qeydiyyatına alınması mexanizminin yaradılmasını və dövlət varidatı elan olunmuş əsərlərdən istifadəyə görə hesablanan qonorarın müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqları sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə istifadəyə yönəldilməsi kimi önəmli məsələləri nəzərdə tutan qanun layihəsi ilə bağlı birinci oxunuşda çox geniş məlumatlar təqdim etmişdik. Həmkarlarım tərəfindən birbaşa qanun layihəsi ilə bağlı hər hansı təkliflər olmamışdır. Mən həmkarlarımı layihəyə səs verməyə çağırıram. Bəzi həmkarlarımızın səsəndirdiyi

fikirlər birbaşa qanun layihəsinə aidiyyəti olmasa da, müəllif hüquqları, müəllif hüquqlarının qorunması sahəsindəki problemlərlə bağlı idi.

Hörmətli Sədr, onu da vurğulayım ki, mədəniyyət sahəsindən bir çox ziyalıların da müraciətləri var. Onlar müəllif hüquqlarının daha yaxşı qorunması üçün mexanizmlərin gücləndirilməsini təklif edirlər. Bunların bir hissəsi birbaşa qanunla bağlı deyil. Qanunun icrasında yaranmış bəzi məsələlər var. Amma biz bu təklifləri hazırlayırıq. Əgər Sizin də münasibətiniz müsbət olarsa, biz bu sessiya çərçivəsində bu sənədlə, bu qanunla müəllif hüquqlarının necə daha yaxşı qorunması üçün mexanizmlərin yaradılması ilə bağlı müvafiq icra hakimiyyəti qurumları ilə birlikdə dinləmələr təşkil edə bilərik. Bununla bağlı ortaya çıxan təklifləri də təqdim edə bilərik. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Qənirə xanım, danışırıq. Mən bir çox dinləmələrin təşəbbüskarı olmuşam. Ancaq dinləməni təkcə dinləmə naminə keçirmək də olmaz. Baxırıq, sonra Sizinlə danışırıq.

Əli müəllim, bu məsələyə sizin komitədə də baxılıb. Müsbətdir?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, biz qanun layihəsini ikinci oxunuşda əvvəlcə əsas kimi qəbul edək. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.46 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi əsas kimi qəbul edildi.

Etibar müəllim çıxış etmək istəyir. Buyurun, Etibar müəllim.

E.Əliyev. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlar, bu qanunun 27-ci maddəsinin 2-ci bəndindəki dəyişiklik çox vacibdir. Belə ki, Azərbaycan müəlliflərinin ictimai varidat dairəsinə aid edilən əsərləri müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi qaydada dövlət varidatı elan edilə və bundan istifadəyə görə xüsusi ödənişlər müəyyənləşdirilə bilər. Dövlət varidatı elan olunmuş əsərlərdən istifadəyə görə hesablanan qonorar Azərbaycan Respublikasının müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqanın hesabına köçürülür və müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi məqsədi ilə istifadə olunur.

Keçən iclasda hörmətli həmkarımız Sabir Rüstəmخانlı qonorar fondunun olmamasından danışdı, daha dorğusu, xeyli gileyləndi. Əslində, vəziyyət necədir? 2019-cu ildə Azərbaycan Respublikası Əqli Mülkiyyət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri professor Kamran İmanovun Əqli Mülkiyyət Agentliyinin və Ümumdünya Əqli Mülkiyyət Təşkilatının birgə təşkilatçılığı ilə keçirilən “Müəllif hüququ və əlaqəli hüquqların kollektiv əsasda idarə edilməsi, əsas prinsiplər və beynəlxalq təcrübə” mövzusunda regional seminarda etdiyi çıxışdan bir sitat gətirmək istəyirəm. “Azərbaycanda böyük həcmli əsərlərdən istifadəyə

görə qonorar yığılması və müəlliflərə çatdırılması sahəsində kollektiv idarəetmə təşkilatı olmadığından bu funksiya Agentlik tərəfindən həyata keçirilir və buna görə heç bir xidmət haqqı tutulmur”. Qeyd etmək istəyirəm ki, təkcə 2018-ci ildə Agentlik tərəfindən 111 min 662 manat qonorar yığılmışdır. Beləliklə, qonorar yığımını Azərbaycanda dram əsərlərinə görə 111,5 min, musiqili əsərlərə 97 min və audio, video əsərlərə görə 43 min təşkil edir.

Mən düşünürəm ki, əslində, bu vəsait çox azdır. Bu məlumatdan bəhrələnərək belə bir təklif vermək istəyirəm. Qonorarların yığılması və müəlliflərə çatdırılması sahəsində kollektiv idarəetmə təşkilatları yaradılmalıdır. Bunlar, məsələn, Yazıçılar Birliyində, Rəssamlar İttifaqında nəzərdə tutula bilər. Yaxud düşünürəm ki, Əqli Mülkiyyət Agentliyinə qonorarlar üçün büdcədən lazımı vəsaitin ayrılması istiqamətində müəyyən işlər görülməlidir. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Etibar müəllim. Hörmətli həmkarlar, daha çıxış etmək istəyən yoxdur. Ona görə də biz qanun layihəsinə maddələr üzrə münasibət bildirməliyik. Bu qanun layihəsi 2 maddədən ibarətdir. 1-ci maddəni səsə qoyuram.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.49 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun. 1-ci maddə qəbul edildi.

Xahiş edirəm, 2-ci maddəyə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.50 dəq.)
Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	81
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qəbul edildi.

İndi isə, hörmətli həmkarlar, mən qanun layihəsini ikinci oxunuşda bütövlükdə səsə qoyuram. Buyurun.

Səsvermənin nəticələri	(saat 15.50 dəq.)
Lehinə	80
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	80
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Buyurun, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 18 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi ikinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyimizin son 3 məsələsi birinci oxunuşda olan qanun layihələridir. Beləliklə, gündəliyin 13-cü məsələsi “Sahibkarlıq sahəsində aparılan

yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə qanun layihəsidir. Məsələyə dair məlumat vermək üçün mən İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Məşhur Məmmədova söz verirəm. Məşhur müəllim, buyurun.

M.Məmmədov, *Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü.*

Təşəkkür edirəm. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri, təqdim edilən qanun layihəsi “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi haqqındadır. Bu qanun layihəsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən parlamentə təqdim edilmişdir. Qeyd etmək istəyirəm ki, bu qanun 3 il bundan əvvəl qəbul olunmuşdur. Bu qanunun qəbul edilməsində əsas məqsəd Azərbaycanda sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi, sahibkarlıq mühitinin yaxşılaşdırılması, sahibkarlıq fəaliyyətinə kənar müdaxilələrin qarşısının alınması məqsədi daşıyır. Yoxlamaların dayandırılması Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun daha da inkişafına, sahibkarlıq fəaliyyətinin güclənməsinə, iqtisadiyyatın şaxələnməsinə, yeni iş yerlərinin açılmasına, Azərbaycanda investisiya mühitinin yaxşılaşmasına xidmət etmişdir.

Dövlət başçısı tərəfindən aparılan islahatlar nəticəsində Azərbaycanda qeyri-neft sektorunun payı əhəmiyyətli dərəcədə artmış və biznes mühiti daha da şəffaflaşmışdır, həmçinin büdcəyə daxil olmalarda qeyri-neft sektorunun payı artmışdır. Həm daxili, həm də xarici investisiyanın miqdarı artmaqla bərabər, qeyri-neft sektorunda iş yerlərinin sayı dəfələrlə artmışdır. Bütün bu müsbət nəticələrə nail olmaqda bu qanunun xüsusi rolu olmuşdur.

“Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanunun icra müddəti bu ilin yanvar ayında başa çatmışdır. Lakin 2020-ci ildə dünyada baş verən iqtisadi böhran və pandemiyanın bütün dünyanı bürüməsi hər sahədə olduğu kimi, iqtisadiyyatda da problemlər yaratmışdır. Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi dəstək tədbirləri nəticəsində pandemiyanın iqtisadiyyata təsiri yumşaldılmışdır. Lakin görülən bütün tədbirlərə baxmayaraq, bu vəziyyət Azərbaycanda sahibkarlığa öz təsirini göstərmişdir. Sahibkarlığın daim dəstəklənməsi ölkəmizdə dövlət siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir.

Bütün bunları nəzərə alaraq, hörmətli həmkarlar tərəfindən qanun layihəsində “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanunun daha 1 il müddətinə, 2022-ci il yanvarın 1-ə qədər uzadılması tövsiyə olunub. Bu qanunun qəbul olunması ölkəmizdə sahibkarlığın investisiya mühitinin daha da yaxşılaşmasına, daxili və xarici investisiya qoyuluşunun artmasına xidmət edəcəkdir. Layihədə həmçinin yoxlamaların dayandığı müddət başa çatdıqdan sonra keçən dövrdə fəaliyyətlə bağlı yoxlamaların təkrar aparılması qadağan edilir. Bu, çox mühüm, mütərəqqi addımdır. Bütün bunları nəzərə alaraq, sizləri “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” Qanunda edilən dəyişikliklərə səs verməyə çağırıram.

Sədrlik edən. Sağ olun, Məşhur müəllim. Hörmətli həmkarlar, müzakirəyə keçirik. Xatırladım ki, bu, birinci oxunuşdur. Xahiş edirəm, çıxışlarınız birinci oxunuşun tələblərinə uyğun olsun. Razi Nurullayev, buyurun.

R.Nurullayev. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli sədarət və hörmətli deputatlar, sahibkarlıq subyektlərində yoxlamaların dayandırılmasının daha 1 il

uzadılmasına, təbii ki, səs verəcəyəm, bunu bəyənirəm. Amma bilirəm ki, bu, iqtisadiyyatın inkişafı üçün yaxşı qərar olsa da, əsas problem deyil. Bizdə biznes yaratmaq çox asan və şəffafdır. Problem sonrakı mərhələdə – pul qazanmaq mərhələsində baş verir. Amma pul qazanmaq üçün resurslar və imkanlar çatışmır. Onlar müxtəlif əllərdə cəmləşib və heç kim o “mətbəxlərə” yaxın buraxılmır. Bir yandan da oğurlanan, talanan büdcə vəsaitləri və onların real iqtisadiyyata yatırılmaması halı var. Bu məsələlərin həlli üçün mən bir sıra qanunlara dəyişiklik təklif edirəm. Ümumilikdə isə, demək istəyirəm ki, əvvəllər düşündüm ki, vəzifəsindən sui-istifadə edənlərin vəsaiti əlindən alınmalı, özləri də həbsə getməlidir. Qəbul edirəm ki, bu, çox yanlış bir fikir olub. Bu baş verən zaman onların oğurladıqlarının az bir qismi dövlət büdcəsinə qayıdır, çoxu kabinetlərdə əllərindən alınır. Onların həbsdə yatmasının xalqa və iqtisadiyyata nə xeyri var? Yenə də ayrı-ayrı şəxslərin varlanmasına xidmət edir. Qisas? Biz kimdən qisas alırıq? Onda gərək bir nəfər məmur qalmasın, təzə həbsxanalar tikib hamısını ora dolduraq. Kimin nə qədər – 5 aşağı, 5 yuxarı oğurladığı hər kəsə məlumdur. Mətbuat da hər gün yazır, biz də bunu bilirik.

Ölkədə maliyyə amnistiyasının tətbiq olunmasını təklif edirəm. Bu, maliyyə amnistiyası qərarı olana qədər olan vəsaitlərə şamil olunsun. Məncə, çıxış yolu budur. Bu gün həbslər həyata keçirilən zaman xalq az qala bayram edir ki, filankəs tutuldu, filankəsi içəri atıblar. Həbslərin əvəzinə maliyyə amnistiyası olmalıdır. Heç kim qanunsuz yollarla pulunu nə xaricə çıxarsın, nə sandıqda saxlasın, nə də torpağın altına qazıb basdırsın. Bunun xalqa nə xeyri var ki? Onlar xilas etdikləri pulları Dubayda, Avropada, MDB-də hara isə yatıracaqlar, fabrik, zavod açacaqlar və

orada da başqa xalqların nümayəndələri işləyəcək. Bizim vətəndaşlarımız isə qapı-qapı gəzib, acından ölməmək üçün iş axtaracaqlar. Elə şərait yaradılmalıdır ki, onlar pulları üzə çıxarmaqdan qorxmasınlar. Qoy, rəsmi milyoner, milyarder olsunlar. Hətta status verilsin, başlarına tac da qoyaq. Amma pullarını bu ölkəyə yatırınsınlar. Qoy, onlar pulları xaricdə ev almağa, otel tikməyə deyil, Azərbaycanın iqtisadiyyatına sərf etsinlər, otel də, məktəb də, universitet də ölkəmizdə açılsın, yeni iş yerləri olsun. Belə olsa, nə hakimiyyət narazı qalar, nə keçmiş və indiki məmur həbs olunar, nə də ki, xalq narazı qalar. Qoy, həbslər olmasın, amma milyonlar və milyardlar da kabinetlərdə yoxa çıxmasın. Xalqın oğurlanan sərvəti iş yerləri kimi vətəndaşlara, vergi kimi dövlət büdcəsinə qayıtsın.

Açıq deyim ki, mənim müəyyən gümanım və ümidim yaranıb. 2030-cu ilə qədər sosial strateji vəziyyətlə bağlı bir sənəd qəbul olundu və orada 5 əsas prioritet istiqamət göstərilib. Bunlardan biri orta və kiçik sahibkarlıq üçün insanlara müxtəlif şəraitin yaradılmasıdır. Mən elə bu gün oxudum, iqtisadiyyat naziri hörmətli Mikayıl Cəbbarov deyib ki, sahibkarlara maliyyələşməyə çıxış imkanı genişləndirilməlidir və bu, sənəddən gələn müddədir. Bunu mütləq şəkildə həyata keçirmək lazımdır.

Hörmətli xanım Sədr, mən çox qısa şəkildə buna fikir bildirəcəyəm. Bayaq Aydın müəllim mənim fikirlərimə münasibət bildirdi. Mən Aydın müəllimə təşəkkür edirəm, qiymətləndirirəm və düşünürəm ki, elə debat, müzakirə burada olmalıdır. Mən əvvəldən də dedim ki, bunu təmsil etdiyim Milli Cəbhə Partiyasının siyasi mövqeyi kimi təqdim edirəm. Onun üçün orada təklif səsləndirmədim. Mən həmişə yerimi bilən adamam, vəziyyətə baxıb danışırım. Burada mən Milli Cəbhə Partiyasının tək bir

deputatıyam. Amma burada Yeni Azərbaycan Partiyasının, maşallah, üzvlərinin sayını bilmirəm, məncə, 60-dan çox olmalıdır. Təbii ki, bir partiyanın bir nümayəndəsinin – deputatının verdiyi təklif də burada qəbul olunan deyil. Mən bu reallığı da bilirəm. Onun üçün mən İbrahim peyğəmbər oda atılarda quş dimdiyində su daşıyır və o deyir ki, mövqeyi...

Sədrlik edən. Sağ olun. Azər Badamov. Buyurun, Azər müəllim.

A.Badamov. Təşəkkür edirəm. Hörmətli Sahibə xanım, hörmətli həmkarlar! “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında” təqdim olunmuş qanun layihəsini dəstəkləyirəm. Bu dəyişikliyi orta və kiçik sahibkarlığın inkişaf etdirilməsi baxımından vacib hesab edirəm. Qanun 2015-ci il oktyabrın 20-dən qüvvədədir. Qüvvədə olduğu müddətdə qanunun iqtisadiyyata, cəmiyyətə müsbət və mənfi təsirlərini sadalasaq, görürük ki, qanunun mənfi təsiri olmamışdır, amma müsbət təsirlərinin əhatə dairəsi genişdir. Sahibkarlıq subyektlərinə əsasız müdaxilələrin qarşısı alınmış, bəzi qurumlar tərəfindən yaradılan bürokratik əngəllər aradan qalxmışdır. Qanunun qüvvədə olmasını qeyri-neft sektorunun inkişafında sahibkarlıq subyektlərinə dövlətin dəstəyi və stimulu hesab edirəm. Sahibkarlığın inkişafını, iqtisadiyyatın qeyri-neft sektorundakı rolunu və iş yerlərinin 70 faizə qədərini özəl sektorda yerləşdiyini nəzərə alsaq, bu dövlət dəstəyinin müddətinin artırılmasını hamımız dəstəkləməliyik.

Əslində, qanunun 2.1-ci maddəsində dövlət nəzarətinin həyata keçirilməsi üçün vacib yoxlamaların aparılmasına icazə verilir və bu yoxlamaların keçirilməsini sahibkarlar da müsbət qarşılayırlar. Həmçinin yoxlamaların dayandırıldığı dövrdə sahibkarlıq subyektlərinin dövlət büdcəsinə

ödənişlərinə nəzər yetirsək, görərik ki, vergidənyayınma hallarında kifayət qədər azalmalar olmuş, dövlət büdcəsinə ödənilən vergi ödənişlərinin həcmi artmışdır. Buradan bir nəticə çıxarmaq olar ki, qanun layihəsinin ölkədə sahibkarlığın inkişafına ancaq müsbət təsiri olmuşdur.

Onu da qeyd etmək istəyirəm ki, 1 ilə yaxındır, koronavirus pandemiyası ilə əlaqədar tətbiq olunmuş sərt karantin tədbirləri nəticəsində sahibkarlıq subyektlərinin iqtisadi fəallığı azalmış, maliyyə vəziyyəti pisləşmişdir. Pandemiyanın nə vaxt bitəcəyi də məlum deyil. Mövcud reallığı nəzərə alaraq, bizim sahibkarlara postpandemiya dövründə iqtisadi fəallığın yenidən bərpa üçün daha uzun müddətli dəstəyin göstərilməli olduğunu vacib hesab edirəm. Bu ilin 2 ayının arxada qaldığını nəzərə alsaq, qanunda edəcəyimiz dəyişiklik yoxlamaların daha 10 ay dayandırılmasına hesablanmışdır. Düşünürəm ki, əgər bu qanunun tətbiqinin iqtisadiyyat üçün mənfi təsirləri yoxdursa, 10 ay az müddətdir və bu müddətin daha 3 il uzadılması düzgün olardı. Ona görə də nəzərdə tutulmuş müddətin daha 3 il uzadılmasını təklif edirəm.

Qanun layihəsinə əlavə olunmuş 2.1-1-ci maddəni də dəstəkləyirəm. Yoxlamaların dayandırıldığı müddət başa çatdıqdan sonra “yoxlayıcı orqanlar tərəfindən sahibkarların yoxlamalarının dayandırıldığı dövrdəki fəaliyyəti ilə bağlı plan üzrə, (növbəti) və plandankənar (növbədən-kənar) bu Qanunun 2.1-ci maddəsində göstərilən yoxlamalar istisna olmaqla, “aparıla bilməz” hissənin qüvvəyə minməsi bu illər ərzində yoxlama aparmamış təşkilatların yoxlamalarının dayandırıldığı müddətin yenidən təftişi və sahibkarların incidilməsi hallarının qarşısını alacaqdır. Ümumilikdə, qanun layihəsinin qəbulunu dövrün tələbi hesab edirəm. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Fazil Mustafa. Buyurun, Fazil müəllim.

F.Mustafa. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli millət vəkilləri! Məndən öncə çıxış edən deputat həmkarım hörmətli Azər Badamovun bu müddətin artırılması ilə bağlı təklifinə münasibətdən başlamaq istəyirəm. Mənim fikrimcə, bu müddətin heç artırılmasına gərək yoxdur. Yəni sahibkarlıq gərək inkişaf etsin ki, onu yoxlamağa da zərurət olsun. Azərbaycanda kiçik və orta sahibkarlıq çox ağır vəziyyətdədir. Bu günlərdə mən iqtisadiyyat nazirimiz hörmətli Mikayıl Cabbarovun videokonfransda yaxın 10 ildə 5 prioritet məsələ ilə bağlı səmimi, dürüst, açıq, iqtisadiyyatın vəziyyətini ifadə edən bir yanaşmasını oxudum. Hesab edirəm, orada birinci prioritet məsələni göstərməkdən başlamaq lazımdır ki, o da dayanıqlı, artan, rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatın qurulmasıdır. Söhbət inkişafdan deyil, qurulmadan gedir. Rəqabətqabiliyyətli iqtisadiyyatı hələ qura bilməmişik. Bu günlərdə Rasim Məmmədov həbs olundu. Azərbaycanda hamı bilirdi ki, 5–6 ildir, başqa bir adam ölkəyə armatur, yaxud da o xarakterli məhsul gətirə bilmirdi. İnhisarçılıqdır. Bu, bundan sonra da davam edəcəksə, yenə sahibkarlıq inkişaf etməyəcək.

Diqqət edirsinizsə, Azərbaycanda pilot layihələr müəyyən olundu. Pilot layihədə sahibkarların çoxu bina tikməyə getdilər ki, dövlətə gəlir gətirsinlər. Xarici sahibkarlar da bura gəldilər. Sonra nə oldu? Dövləti təmsil edən icra başçıları, məsələn, 2016-cı ildə sərəncam verdilər ki, bu tikintiyə başlaya bilərsiniz. 2017–2019-cu illərdə köçürülməsi nəzərdə tutulan şəxslərə bir 40–50 sərəncam verdilər. Sahibkar vətəndaşların heç birini çıxara bilmədi. Bir çox sahibkar binadan çox vətəndaşın köçürülməyinə məsrəf

sərf etdi. Təbii ki, vətəndaş razı salınmalıdır. Amma bunun arxasında dövlət dayanıb, kömək etməli idi, qiymət qoymalı idi. Müəyyən mənada imkan yaratmalı idi ki, sahibkar, heç olmasa, bu problemi həll edə bilsin. Gözəl layihə idi, hamı da təqdirlə qarşıladı. Ölkə Prezidentinin də ən dəyərli təşəbbüslərindən biri idi. Amma nə oldu? İflasa uğradı. Yəni bu kimi məsələlər kifayət qədər ciddi məsələlərdir və əgər biz bu gün rəqabətqabiliyyətliliyi artırmaq istəyiriksə, kiçik və orta sahibkarlığın əl-qolunu açmalıyıq. Elə iqtisadiyyat nazirimiz də bunu deyir. Bu nə deməkdir? Demək, kiçik və orta sahibkarlığın əl-qolu bağlı idi. Yəni bunu necə açmaq lazımdır? İstənilən qədər yoxlama aparmaq olar.

Bu gün tikinti sektorunda minlərcə insana qarşı dələduzluq edildi, onlarca insana 3 mənzil, 5 mənzil verdilər. Nə oldu? Hüquq mühafizə orqanlarında sahibkarla danışdılar, hərə özünə 5–6 mənzil götürdü, vətəndaş çöldə qaldı. Çox adam problemini həll edə bilmədi. Tutulan məmurların böyük əksəriyyəti sahibkar deyil ki. Biz sahibkarla məmur arasında məsafəni qoya, onları ayıra bilmədik, məmurun canından sahibkarı çəkib çıxara bilmədik. Ona görə də dələduzluq edən hər bir sahibkarın arxasında bir dövlət məmuru, vəzifəli şəxs dayanır. Yüzlərcə vətəndaş məhkəmələrdə sürünməkdədir. Onlarca vətəndaş vəfat etdi, dünyasını dəyişdi. Universitet müəllimləri var idi. Son qəpiklərinə qədər ev almaq üçün pul yığıb evi almışdılar. Baxdılar ki, bir ev 3–5 nəfərə satılıb. O dələduzlar da bir nəfəri qurban verdilər, onu həbsxanaya yolladılar, əsas işi görünlər isə indi də kefdədirlər, o sahədə yenə də istədiklərini edirlər. Demək, bu, əlbir bir sistemdir, biz sahibkarın boğazından bu kəndirləri, buxovları kəsib çıxarmalıyıq.

Nəyə görə bu pandemiya dövründə sahibkarlar daha da çökdülər? Pandemiya dövründə dəstək də yetərinçə olmadı. Nə dəstək aldılar? Biz bu yoxlamaları uzatmaqla, yaxud da artırmaqla sahibkarın vəziyyətini yüngülləşdirəcəyimizə ümid etməyək. Biz obyektlər açmalıyıq. Özümüzü aldatmamalıyıq. Qarabağın dirçəlişi də bundan asılıdır. Əgər Azərbaycan sahibkarı bura əl qoymasa, Qarabağı dirçəltmək mümkün olmayacaq. Bizim ayırdığımız 2,2 milyardla Qarabağ dirçəlməz. Burada söhbət 50–70 milyarddan gedir. Demək, obyektləri açmalıyıq, bu yükü, birinci, azərbaycanlı götürməlidir, çünki o, daha çox fədakarlıq etməyə hazır olmalıdır.

O baxımdan da, mən hesab edirəm, biz hökumətdən ciddi islahat paketini tələb etməliyik ki, ortaya qoysunlar, biz də dəstək verək. İnanın ki, bu istiqamətdə sahibkarı dirçəltsək, Azərbaycanın problemlərinin 80 faizi öz-özlüyündə həllini tapacaqdır. Sahibkara kredit verə bilmiriksə, hamısının arxasında müxtəlif maneələr durursa, sahibkarlıq necə inkişaf edəcək? Ona görə də biz bu müddəti artırmaqla təsəlli tapmayaq ki, sahibkara dəstək veririk. Əksinə, bu, bir az özümüzü aldatmaq deməkdir. Ona görə də mən ciddi dəstək verilməsinin tərəfdarıyam.

Sədrlik edən. Sağ olun, Fəzil müəllim. Siz bir çox məsələlərə toxundunuz. Mən düşünürəm ki, Tahir müəllim, bəlkə sizin komitədə müzakirə olunsun?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Fəzil müəllim, buna səs verirsiniz?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Etibar Əliyev. Buyurun, Etibar müəllim.

E.Əliyev. Təşəkkür edirəm, hörmətli Sahibə xanım. Hörmətli həmkarlar, nəzərinizə çatdırıram ki, 2013-cü il iyulun 2-də “Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların

tənzimlənməsi və sahibkarların maraqlarının müdafiəsi haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu qəbul olunub. Həmin qanunun 4-cü maddəsində yoxlamaların məqsəd və prinsipləri qeyd olunub. Yazılır: “Yoxlamalar aşağıdakı prinsiplər əsasında aparılır: qanunçuluq, ədalətlik, obyektivlik, aşkarlıq və hesabatlılıq; sahibkarın təqsirsizlik prezumpsiyası; yoxlamaların vahid məlumat reyestrində dövlət qeydiyyatı; eyni yoxlama predmetinin bir neçə yoxlayıcı orqan tərəfindən yoxlanılmaması”.

Əslində, mən burada vahid məlumat reyestrində dövlət qeydiyyatı məsələsinin üzərində dayanmaq istəyirəm. Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların, vahid məlumat reyestrində olan məlumatların təhlilinə əsasən qanunun tətbiqindən sonrakı 62 ay ərzində vergi yoxlamaları istisna olmaqla, sahibkarlıq subyektlərində cəmi 19 minə yaxın yoxlama keçirilmişdir. Müqayisə üçün, yoxlamaların dayandırılmasından əvvəlki 62 ay ərzində isə vergi yoxlamaları istisna olmaqla, sahibkarlıq subyektlərində keçirilmiş yoxlamaların sayı 260 mindən çox olmuşdur. 260 minin 19 minə olan nisbətində diqqət edin.

Mən nüfuzlu bir təşkilatın keçirdiyi maraqlı bir sorğuya rast gəldim. 26 şəhər və rayonu təmsil edən 215 sahibkar arasında keçirilmiş sorğu zamanı yoxlamaların dayandırılması müsbət qiymətləndirilmişdir. Sahibkarlar göstərmişdilər ki, yoxlamaların sayının azaldılması onların rəqabət qabiliyyətinin, dövriyyələrinin artmasına, fəaliyyət sahələrinin genişlənməsinə, yeni iş yerlərinin açılmasına şərait yaratmışdır. Mən Fazil bəydən fərqli olaraq düşünürəm ki, bu dəyişikliklərin qəbul olunması sahibkarların fəaliyyətinə edilən lüzumsuz müdaxilələrin və onların inzibati yükünün artmasının qarşısının alınmasına, ümumilikdə isə, sahibkarlığın inkişafına, biznes mühitinin daha da

yaxşılaşmasına xidmət edəcəkdir. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Etibar müəllim. Naqif Həməzəyev.

N.Həməzəyev. Hörmətli xanım Sədr, mən də təklif olunan bu dəyişikliyi dəstəkləyirəm və düşünürəm ki, bu dəyişikliyə hər birimizin səs verməyi çox yaxşı olardı. Ancaq burada bir məsələni də səsləndirmək istəyirəm. Bilirsiniz ki, hazırda Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən tibb müəssisələrində yoxlamalara başlanıb. Mən bilmək istəyirəm ki, bu yoxlamalar tibb müəssisələrində də dayandırılacaqdır? Çünki biz yeni tətbiq edilən bu yoxlamaları və standartları nəzərdən keçirsək, görürük ki, bunun nəticəsində, xüsusi ilə də regionlarda olan tibb müəssisələrinin böyük əksəriyyəti öz fəaliyyətini dayandıracaq, yaxud yeni lisenziyaların alınması üçün çox böyük çətinliklərə düşəcəklər. Əgər Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən bu yoxlamalar və yeni qaydalar bundan öncəki tibb müəssisələrinə şamil edilməsə, yaxud onlara müxtəlif möhlət, zaman verilsə, həmin sahibkarlar da öz müəssisələrini yeni standartlara uyğunlaşdırıb bilər. Yaxud da bu qaydalar bu gündən sonrakı fəaliyyətə başlayacaq tibb müəssisələrinə şamil olunsaydı, daha yaxşı olardı. Çünki hazırda tibbi sığorta fəaliyyətə başlayıb və regionlarda çox böyük çətinliklərlə üzləşirlər. Belə ki, faktiki olaraq özəl tibb müəssisələrinin sayı çox azdır. Əgər Bakıda və Abşeronda, Sumqayıtda kifayət qədər özəl müəssisə varsa, regionlarda isə bu, çətinliklə qarşılaşacaq, çünki orada da həmin tibb müəssisələri fəaliyyətini dayandıracaq.

Mən xahiş edirəm, aidiyyəti komitə bu məsələyə aydınlıq gətirsin ki, bu yoxlamalar 1 il müddətinə dayandırılacağı təqdirdə, bu tibb müəssisələrinə də şamil olunurmu, yoxsa yox? Əgər olunmursa, biz hansı dəstəyi verə bilərik

ki, tibb sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlar da əziyyət çəkməsinlər və onlar öz fəaliyyətini dayandırmasınlar. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun, Naqif müəllim. Siz bu gün ikinci dəfədir ki, bu məsələ ilə bağlı danışırınsınız. Tahir müəllim, komitə sədri kimi bununla bağlı sözünüz var?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Buyurun.

T.Mirkişili. Çox sağ olun, hörmətli Sədr. Məlum olduğu kimi, bu ilin mart ayında “Sahibkarlıq fəaliyyəti haqqında” Qanunda etdiyimiz dəyişikliklərə görə, tibb müəssisələrində standartların təmin olunması ilə bağlı aparılan yoxlamaların bu qanuna aidiyyəti yoxdur. Çünki bu, müstəsna, əhalinin sağlamlığını qorumaq məqsədi daşıyır. Hörmətli Naqif müəllimin dediyi bu yoxlamaların lisenziyaya heç bir aidiyyəti yoxdur. Çünki müəssisəyə verilən lisenziyalar “Lisenziyalar və icazələr haqqında” Qanuna görə, ömürlük, birdəfəlik verilir. Bu zaman Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən qoyulmuş standartlar var ki, onların təmin olunması, təbii ki, istənilən halda yoxlamaların bir subyekti olmalıdır. Mən düşünürəm ki, onları hökmən saxlamaq lazımdır. Çünki bu, əhalinin sağlamlığının qorunması üçün çox əhəmiyyət kəsb edir. O ki qaldı sahibkarlığa dəstəyə, mən xüsusi bir qeyd etmək istərdim ki, Azərbaycanda sahibkarlığa verilən dövlət dəstəyi ardıcıldır. Bu, cənab Prezidentin iqtisadi siyasətinin əsas bir hissəsidir.

Bununla yanaşı, bildiyiniz kimi, Azərbaycanda sahibkarlara olan yoxlamaların, yaxud qanunsuz müdaxilənin aradan qaldırılması üçün ciddi siyasi iradə var. Bu o demək deyil ki, problemlər yoxdur, problemlər var. Bu problemlər dövlət başçısı tərəfindən də zaman-zaman

səsləndirilir. Bununla bağlı müxtəlif qanunlar qəbul olunur. Amma təcrübə göstərir ki, bu, yalnız dövlətin apardığı bir mübarizə olmamalıdır. Bütövlükdə, insanların sahibkarlığa qarşı münasibətində müsbət irəliləyişə nail olmaq lazımdır. Çünki bizdə sovet dövründən qalma kifayət qədər bir irs var. Sovet dövründə sahibkarlara xalq düşməni kimi bir münasibət var idi. Ona görə düşünürəm ki, bizim iqtisadiyyatımız inkişaf etdikcə, sahibkarlığa olan dəstək artdıqca bu sinif inkişaf edəcək.

Fazil müəllim bir söz dedi. Əslində, bir çox fikirləri maraqlıdır. Siz də dediniz, mən Fazil müəllimlə ayrıca müzakirə edərdim. Amma bir cümlə ilə qeyd edim ki, Azərbaycanda pandemiya dövründə təkcə sahibkarlara 420 milyon manata qədər vəsait ödəmişdir. “Sahibkarlığa dəstək yoxdur” demək düzgün deyil. Biz bununla razılaşıırıq. Kifayət sayda maddəli işçinin qorunub saxlanması, iş yerlərinin itirilməməsi, fərdi sahibkarlara dövlət tərəfindən verilən dəstək, üstəgəl, bizim bütün həmkarlarımızın Vergi Məcəlləsində etdiyimiz qanun dəyişikliyi, 2020-ci il ərzində sahibkarlığın bu qisminin, bütövlükdə, vergidən azad olunması ilə bağlı qanuna dəyişiklik də etmişdik, bu da kifayət qədər böyük bir güzəştədir. Digər məsələlərlə bağlı, düşünürəm ki, biz deputat həmkarlarımızla ayrıca müzakirə aparırıq. Təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Tahir müəllim, məlumatınıza görə çox sağ olun. Hörmətli həmkarlar, düşünürəm ki, geniş müzakirə olundu. Qeyd etmək istəyirəm ki, müzakirələr tək qanun layihəsi ilə bağlı deyil, ümumiyyətlə, sahibkarlıq məsələsinə dair oldu. Ancaq biz qanun layihəsi ilə bağlı danışmalı idik. Mən qanun layihəsini birinci oxunuşda səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 16.17 dəq.)
Lehinə	79
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	0
İştirak edir	79
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 19 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Sağ olun. Qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, gündəliyin 2 məsələsi qalır. Bunlar mahiyyətcə bir-birinə yaxındırlar. Bu layihələrdən biri ailə hüququ ilə bağlıdır, digəri isə mülki hüquq münasibətlərini tənzimləyir. Ona görə də ayrılıqda təqdim ediləcəkdir. Gündəliyin 14-cü məsələsi Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Hicran xanım, mən Sizə söz vermək istəyirəm. Buyurun.

H.Hüseynova, *Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin sədri.*

Çox sağ olun. Hörmətli xanım Sədr, hörmətli həmkarlar, media nümayəndələri! Gündəlikdə olan 14-cü məsələ Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikasının qanun layihəsidir. Bununla əlaqədar bildirmək istəyirəm ki, valideyn himayəsindən məhrum olmuş və övladlığa götürülən uşaqların, habelə onları övladlığa götürməyi arzu edən şəxslərin uçotunun təkmilləşdirilməsi, eləcə də övladlığagötürmə prosesində şəffaflığın təmin edilməsi, bu sahədə idarəetmənin təkmilləşdirilməsi məqsədi ilə “Övladlığagötürmə sahəsin-

də idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli Fərmanı qəbul edilmişdir. Həmin fərmana uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsinin övladlığagötürmə ilə bağlı müddəaları təkmilləşdirilmiş, bu sahədə xidmətlərin elektron qaydada aparılması qaydasını təmin etmək məqsədi ilə elektron informasiya sistemi yaradılmışdır.

Təklif olunan dəyişikliklər övladlığagötürmə sahəsində qanunvericiliyin tətbiqi təcrübəsində yaranan boşluqların aradan qaldırılması, habelə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi məqsədi daşıyır. Belə ki, övladlığagötürmə məqsədi ilə qohum anlayışı dəqiqləşdirilir. Ailə Məcəlləsinin 12.0.1-ci, Mülki Prosessual Məcəllənin isə 19-cu maddəsində “yaxın qohumlar” dedikdə valideynlər və uşaqlar, baba, nənə və nəvələr, doğma və ögey, ümumi ata və anası olan qardaş və bacılar nəzərdə tutulmuşdur. Odur ki, valideynlərin bacıları, qardaşları, onların övladları “yaxın qohum” anlayışı ilə əhatə olduğundan “yaxın qohum” ifadəsi “qohum” ifadəsi ilə əvəz olunur.

Valideyn himayəsindən məhrum olan uşaqların övladlığa götürülməsinə razılığın verilməsi ilə bağlı məsələlər praktiki baxımdan dəqiqləşdirilir. Təklif olunan dəyişikliyə əsasən himayədar ailənin öhdəsində olan uşaqların övladlığa götürülməsi zamanı himayədar valideynlərin fikri öyrəniləcək. Hazırda isə yazılı razılıq tələb olunur. Sosial xidmət müəssisələrində yerləşdirilmiş uşaqların övladlığa götürülməsi zamanı isə həmin müəssisənin rəhbərinin rəyi alınacaqdır. Hazırda isə fikri öyrənilməlidir.

Bu dəyişikliklərin əsas məqsədlərindən biri də uşaqların hüquq və maraqlarının müdafiəsi, eləcə də sağlam ailə mühitinin böyüməsi üçün etibarlı zəmin yaratmaqdır.

Nəzərinizə çatdırım ki, Ailə və Mülki Prosessual məcəllələrinə təklif olunan dəyişikliklərlə bağlı parlamentə daxil olan qanun layihələri komitəmizin 2021-ci il fevralın 9-da keçirilən iclasında baxılaraq qəbul olunmuş və plenar iclasın müzakirəsinə təqdim edilmişdir. Qanun layihələri deputat həmkarlarıma paylanmışdır və güman edirəm ki, onlar da qanun layihəsi ilə tanışdırlar, ona səs verəcəklər.

Hörmətli Sahibə xanım, onu da nəzərinizə çatdırım ki, Milli Məclisin Ailə, qadın və uşaq məsələləri komitəsinin keçirilən iclasında komitə üzvləri tərəfindən ailə qanunvericiliyi ilə bağlı bir sıra təkliflər verilmişdir. Biz bu təklifləri müvafiq qaydada Milli Məclisin rəhbərliyinə təqdim edəcəyik. Bu çox vacib bir mövzudur. Bununla bağlı xeyli maraqlı təkliflər var. İnanıram ki, hamı bu qanundakı dəyişikliyə səs verəcək. Sağ olun.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Hicran xanım. Jalə Əliyeva. Jalə xanım, bu təkliflərlə bağlıdır? Məsələyə komitədə baxmısınız. Buyurun.

J.Əliyeva. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Uşaqlar, xüsusi ilə də ata-anasız olanlar, təbii ki, bütün dövrlərdə cəmiyyəti ən çox narahat edən, düşündürən həssas bir məsələ olub. Təəssüf ki, həyat hər zaman hər bir uşağa eyni şəkildə ədalətli davranmır, tale hər zaman onların üzünə gülmür. Kimsəsiz, atılmış, valideyn nəvazişindən məhrum körpələr, uşaqlar, əlbəttə ki, hər zaman dövlətin diqqətindədirlər. “Ana”, “ata” kəlmələrini tələffüz etməyə həssas olan bu uşaqların da əzizlənmək, sevilmək, isti qucaqda uyumaq ən təbii haqlarıdır. Körpələrin xoşbəxtliyi cəmiyyətin hər bir üzvündən, yəni hamımızdan asılıdır. Təbii ki, qanunların aliliyi, mükəmməl qanunlar, dövlət qayğısı bu qəbildən olan uşaqların bu gününün və gələcəyinin sığortasıdır.

Müzakirə etməkdə olduğumuz qanun layihəsi də həmin məqsədlərə xidmət edir. Bu qəbildən olan uşaqlara ailə istisinin, ocağının qazandırılması baxımından, bu dəyişikliklər, hazırda müzakirə etməkdə olduğumuz əlavələr çox təqdiredicidir. Mən, təbii ki, bu layihəyə səs verəcəyəm.

Sahibə xanım, söylədiyiniz kimi, komitəmizdə də Hicran xanımın rəhbərliyi ilə çox geniş müzakirə olundu. Mən bir neçə fikrimi bildirmək istəyirəm. Atdığımız addımlar çox gözəldir. Amma eyni zamanda, düşünürəm ki, nəzarət mexanizmi, nəzarət funksiyası daha da gücləndirilməlidir. Uşaqların onları himayəyə götürən şəxslərin və ailələrin yanında keçən sonrakı həyatı, həmin ailələrdə onlara münasibət, necə davranılması mütəmadi olaraq icra orqanlarının nəzarətində olmalıdır. Həmin uşaqlar zəif taleyin hökmü ilə həyatdan bir dəfə zərbə almış varlıqlardır. Onların hüquqlarının kimsə tərəfindən hər hansı şəkildə bir daha pozulması yolverilməzdir. Düşünürəm ki, burada, sadəcə, qanunlarla, əlaqədar icra orqanları ilə deyil, eyni zamanda, ictimai nəzarət, ictimai qınaq vasitələri önə çəkilərək bu uşaqlar üçün tam sağlam bir mühit yaradıla bilər. Eyni zamanda, ailələrdə maarifləndirmə, tövsiyə işləri aparılaraq ali məqsədimizə çatıla bilər. Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Sədrlik edən. Sağ olun. Çıxış etmək istəyən yoxdur. Mən məsələni səsə qoyuram. Buyurun, Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsinin birinci oxunuşda qəbul edilməsinə münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri

(saat 16.25 dəq.)

Lehinə	81
Əleyhinə	0
Bitərəf	0

Səs vermədi

0

İştirak edir

81

Nəticə: Yetərsay yoxdur

Məlumat verin, Şakir müəllim.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi birinci oxunuşda qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, biz gündəliyin sonuncu məsələsinə çatdıq. 15-ci məsələ Azərbaycan Respublikasının Mülki Prosessual Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında qanun layihəsidir. Layihəni Nurlan Həsənov təqdim edəcək. Nurlan müəllim, buyurun.

N. Həsənov. Təşəkkür edirəm, Sahibə xanım. Dəyərli həmkarlar, hörmətli Hicran xanım Ailə Məcəlləsində dəyişikliklər edilməsi barədə qanun layihəsinin təqdimatını etdi. Demək olar ki, bu qanun layihəsi də Hicran xanımın təqdim etdiyi qanun layihəsinin davamı olaraq uşağın övladlığa götürülməsi sahəsində Mülki Prosessual Məcəllədə təkmilləşdirmə aparır. Bildiyimiz kimi, uşağın övladlığa götürülməsi uşağı övladlığa götürmək istəyən şəxsin övladlığa götürülən uşağın yaşadığı yer üzrə məhkəməyə ərizəsi əsasında baş verir. Bu qanun layihəsində həmin ərizəyə əlavə edilən sənədlərin və işin məhkəmədə baxılmağa hazırlanması ilə bağlı təkmilləşdirmə aparılır. Deputat həmkarlarımdan qanun layihəsinə səs vermələrini xahiş edirəm.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, Nurlan müəllim. Hicran xanım, sizin komitədə də bu qanun layihəsinə baxılıb. Əlavəniz var?

Yerdən. *(Eşidilmir.)*

Sədrlik edən. Yoxdur. Çox sağ olun. Çıxış etmək istə-

yən yoxdur. Ona görə də mən qanun layihəsini birinci oxunuşda səsə qoyuram. Buyurun, münasibət bildirin.

Səsvermənin nəticələri	(saat 16.26 dəq.)
Lehinə	76
Əleyhinə	0
Bitərəf	0
Səs vermədi	2
İştirak edir	78
Nəticə: Yetərsay yoxdur	

Şakir müəllim, siz də məlumat verin.

Ş.Şabanov. Lehinə 20 səs verilmişdir.

Sədrlik edən. Çox sağ olun, qanun layihəsi qəbul edildi.

Hörmətli həmkarlar, bununla da iclasımız başa çatdı. Hamıya təşəkkür edirəm. Növbəti iclasın vaxtı sizə deyiləcək. Sağ olun.

EDİLMƏMİŞ ÇIXIŞLARIN MƏTNLƏRİ

12 fevral 2021-ci il

Könül Nurullayeva. “Notariat haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası qanununun layihəsinə dair mülahizə və təkliflərimi bölüşmək istəyirəm. Həmin qanun layihəsində aşağıdakı məzmununda 31-1-ci maddənin (Notariat hərəkətlərinin aparılması üzrə dövlət rüsumunun və haqqın tutulmasının xüsusiyyətləri) əlavə edilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Həmin maddənin tələbinə əsasən notariat hərəkətlərinin aparılması üçün müraciət etmiş şəxsə verilməsi nəzərdə tutulmayan, o cümlədən notariat işinə əlavə edilməsi məqsədi ilə sənədlərin surətlərinin təsdiqinə, habelə digər notariat hərəkətinin aparılması çərçivəsində elektron informasiya sistemləri və ya ehtiyatları vasitəsi ilə əldə edilmiş məlumat və ya sənədlərin surətinin kağız daşıyıcısına keçirilərək təsdiqinə görə dövlət rüsumu və ya haqq, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətə görə haqq tutulmur. Həqiqətən, qeyd olunan dəyişiklik vətəndaşların maddi yükünü azaltmaqla yanaşı, notariat hərəkətlərinin operativ şəkildə aparılmasına xidmət edəcəkdir.

Təəssüflər olsun ki, qanunverici orqanın qəbul etdiyi qanunlar bəzən dövlət məmurlarının bəziləri tərəfindən qanunun qarşıya qoyduğu məqsəd və məramına uyğun olaraq deyil, hərfi mənası ilə tətbiq edilir. Bu da vətəndaşların kütləvi narazılığına səbəb olur.

Bildiyimiz kimi, “Notariat haqqında” Qanunda notariat hərəkətləri aşağıdakı şəxslər tərəfindən aparılır:

1. Dövlət notariusu (17-ci maddə);

2. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının vəzifəli şəxsləri (yerli icra hakimiyyəti başçısının inzibati ərazi dairələri üzrə nümayəndələri (18-ci maddə);

3. Azərbaycan Respublikasının Mülki Məcəlləsinə uyğun olaraq, notarius bərabər tutulan şəxslər (18-1-ci maddə);

4. Azərbaycan Respublikasının konsulluqları (19-cu maddə);

5. Xüsusi notarius (26-cı maddə).

Hazırkı qanun layihəsində notariat hərəkətlərinin aparılması üzrə dövlət rüsumunun tutulmasının xüsusiyyətləri ümumi olaraq tənzimlənmişdir. Başqa sözlə, notariat hərəkətlərinin notarius və notariat hərəkətlərini apan digər vəzifəli şəxslər tərəfindən aparıldığı hamıya məlumdur. Lakin dəyişiklikdə onlar (notarius və digər vəzifəli şəxslər) barədə qeyd edilməmiş, ümumi olaraq notariat hərəkətlərinin aparılması ilə əlaqədar dövlət rüsumunun və ya haqqın tutulmadığı və sair qeyd edilmişdir.

Qanun layihəsi qəbul edildikdən sonra praktikada notarius və notariat hərəkətlərini apan digər vəzifəli şəxslər tərəfindən maddəni hərfi baxımdan şərh edərək sui-istifadə hallarına yolverilmə riski mövcuddur. Belə ki, vətəndaş sözügedən dəyişiklik qüvvəyə mindikdən sonra xüsusi notarius notariat işinə əlavə edilməsi məqsədi ilə sənədlərin surətlərinin təsdiqinə və sairə görə dövlət rüsumu və ya haqq ödəmədiyi təqdirdə, xüsusi notarius həmin maddədə onların adının qeyd olunmamasına istinad edərək müvafiq dövlət rüsumu və ya haqq alacaqdır.

Bu təklifə iddia olaraq qeyd oluna bilər ki, aparılan əməliyyatlara dair ödəniş qəbzi verildiyi üçün hər hansı notariat hərəkətini apan notarius və ya digər vəzifəli

şəxs tərəfindən bu hərəkətlərə yol verilə bilməz. Halbuki ödəniş qəbzində hansı təsdiqin şəxsə verilib-verilməməsi və ya notariat işinə əlavə edilib-edilməməsi qeyd edilmir.

Bundan başqa, notariat hərəkətlərinin rəsmiləşdirilməsi üçün notariuslar Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin “Elektron notariat” informasiya sistemindən istifadə edirlər. “Elektron notariat” informasiya sistemi ilə bağlı müddəalar “Notariat haqqında” Qanuna və “Azərbaycan Respublikasında notariat hərəkətlərinin aparılması qaydaları haqqında” Təlimata daxil edilmişdir. Buna baxmayaraq, qanun layihəsində “Elektron notariat” informasiya sistemi deyil, elektron informasiya sistemləri və ya ehtiyatları qeyd edilmişdir.

Bundan əlavə, dövlət rüsumu və göstərilən xidmətə görə ödəniş fərqli anlayışlar olduğu üçün onlar eyniləşdirilə bilməz. Belə ki, “Notariat haqqında” Qanunun 29-cu maddəsində də “dövlət rüsumu və haqq” anlayışları fərqli tənzimlənmişdir. Bu səbəbdən qanun layihəsinin mətnində “dövlət rüsumu və haqq” sözləri “dövlət rüsumu” sözləri ilə əvəz edilməlidir.

Yuxarıda qeyd olunanları nəzərə alaraq, eləcə də qanun layihəsində sui-istifadə təzahürləri üçün şərait yaranmasına kömək edən müddəaların əmələ gəlməsinin qarşısının alınması məqsədi ilə qanun layihəsinin 31-1-ci maddəsinin aşağıdakı məzmununda qeyd edilməsini məqsədəmüvafiq hesab edirəm:

“Notarius və notariat hərəkətlərini apan digər vəzifəli şəxslər tərəfindən notariat hərəkətlərinin aparılması üçün müraciət etmiş şəxsə verilməsi nəzərdə tutulmayan, o cümlədən notariat işinə əlavə edilməsi məqsədi ilə sənədlərin surətlərinin təsdiqinə, habelə digər notariat hərəkətinin aparılması çərçivəsində “Elektron notariat” infor-

masiya sistemi vasitəsi ilə əldə edilmiş məlumat və ya sənədlərin surətinin kağız daşıyıcısına keçirilərək təsdiqinə görə dövlət rüsumu, habelə notariat hərəkətləri ilə əlaqədar göstərilən xidmətə görə haqq tutulmur”.

* * *

Ailə hər bir sağlam cəmiyyətin inkişafı üçün ən vacib institutlardan biridir. Buna görə də sağlam cəmiyyətin formalaşması üçün dövlət ailə institutu ilə bağlı münasibətləri daim diqqətdə saxlayır, ailə institutu ilə bağlı mövcud olan və yaranacaq münasibətləri tənzimləmək üçün hüquq normalarının yaradılması və formalaşdırılması üçün daim iş aparır. Sözügedən qanun layihəsi ilə bağlı bir neçə müvafiq təkliflərimi qeyd edirəm:

1. Ailə Məcəlləsinin 118.3.3-cü maddəsində dəyişiklik edilərək “şəxsə” sözündən sonra “(şəxslərə)” sözünün əlavə edilməsi təklif olunur. Fikrimcə, həmin maddədə eyni xarakterli daha bir dəyişiklik edilməli, “valideynin” sözündən sonra “(valideynlərin)” sözü əlavə edilməli və həmin maddənin məzmunu “övladlığa götürmək istəyən şəxsə (şəxslərə) uyğun uşağın, övladlığa götürülən uşağa uyğun valideynin (valideynlərin) seçilməsi” formasında verilməlidir.

2. Ailə Məcəlləsinin 124.4-cü maddəsində dəyişiklik edilərək “razılığı olmadan” sözlərindən sonra “və ya fikri nəzərə alınmadan” sözlərinin əlavə edilməsi təklif olunur. Hazırda məcəllənin 124.2-ci və 124.3-cü maddələrinə təklif edilən dəyişikliklərin məzmunu, eləcə də 2019-cu il 3 dekabr tarixli 1720-VQD nömrəli qanunla 124.3-cü maddənin yeni redaksiyada verilməsi bu dəyişikliyi zəruri etmişdir. Belə ki, yuxarıda göstərdiyim dəyişiklik və təkliflərə qədər 124.1-124.3-cü maddələrdə olan subyektlərin

“yazılı razılığı” tələb olunurdu. Hazırda 124.4-cü maddəyə təklif olunan dəyişiklik 124.1-124.3-cü maddələrdə əvvəllər edilmiş dəyişikliyin və hazırda təklif olunan dəyişikliklərin məzmununu qismən əhatə edir. Bu səbəbdən də təklif edirəm ki, 124.4-cü maddədə “maddələrində göstərilən şəxslərin razılığı olmadan” sözləri “maddələrinin tələbləri nəzərə alınmadan” sözləri ilə əvəz olunmalı və həmin maddə “Məhkəmə uşağın mənafeyini nəzərə alaraq, bu məcəllənin 124.1-124.3-cü maddələrinin tələbləri nəzərə alınmadan da, müvafiq icra hakimiyyəti orqanının rəyi əsasında uşağın övladlığa götürülməsi barədə qətnamə qəbul edə bilər” formasında verilməlidir.

Bildiyimiz kimi, Ailə Məcəlləsinin 118.1-ci maddəsinə görə, övladlığagötürmə üç mərhələdə həyata keçirilir: “Övladlığagötürmə sahəsində idarəetmənin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli 318 nömrəli Fərmanı ilə övladlığagötürmə sahəsində idarəetmə mexanizmi yaradılmışdır.

Qısa formada bildirmək istəyirəm ki, praktikada övladlığa götürmənin ilkin mərhələsində, yəni uçota alınmaq üçün tələb olunan sənədlərin təqdim edilməsində bəzi problemlər mövcuddur. Belə ki, valideyn–namizədin əyani tibbi müayinəsi əsasında İcbari Tibbi Sığorta Agentliyinin sağlamlıq haqqında arayışı lazımdır. Həmin arayışın alınması üçün valideyn–namizədin əyani tibbi müayinəsinin Bakı şəhərində keçirilməsi tələb olunur. Bu onunla əsaslandırılır ki, siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilən xəstəliklərin diaqnostikası yalnız Bakı şəhərində müvafiq klinikada müayinə edilir. Bu da valideyn–namizədlər üçün əlavə çətinliklər yaradır. Odur ki, təkliflərim bunlardır:

1. Valideyn–namizəd əyani tibbi müayinəsi əsasında İcbari Tibbi Sığorta Agentliyinin sağlamlıq haqqında arayışını valideyn–namizədin yaşadığı ərazidə yerləşən və ya ona yaxın olan filiala təqdim etsin;

2. Valideyn–namizədin yaşadığı ərazidə yerləşən və ya ona yaxın olan filial bunu göndəriş əsasında təmin etsin;

3. Övladlığagötürmə ilə bağlı keçirilməsi tələb olunan, siyahısı Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti tərəfindən müəyyən edilən xəstəliklərin diaqnostikası pulsuz həyata keçirilsin.

Sədaqət Vəliyeva. Hər kəsə bəllidir ki, bu ilin yanvar ayından başlayaraq Azərbaycanda vaksinasıya işləri həyata keçirilməkdədir. Təsadüfi də deyil ki, Cənubi Qafqazda ilk olaraq vaksinasıya işlərinə start verən ölkə Azərbaycan olub. İlkin mərhələdə ölkəmizə 4 milyon doz vaksin gətirilib. Lakin təsəvvür edin ki, bu gün dünyada onlarca dövlət var ki, hələ də vaksin ala bilməyib. Bu da dünyadakı vaksinləşmə prosesindəki ədalətsiz paylaşım-dan irəli gəlir. İnkişaf etmiş ölkələr ədalətsizlik nümayiş etdirməklə kasıb dövlətləri, ümumiyyətlə, nəzərə almırlar. Məsələn, hazırda Kanada əhalisinin 400 faizi, Böyük Britaniya əhalisinin 295 faizi, Avstraliya əhalisinin 269 faizi həcmində vaksin ehtiyatı alıb. Eyni zamanda, İsraildə hər 100 nəfərdən 60, Birləşmiş Ərəb Əmirliyində 35, Böyük Britaniyada 14, Bəhreyn və ABŞ-da 10 nəfər vaksinasıya olunub. Almaniya, Fransa kimi ölkələrdə isə bu rəqəm 3-dür. Bu günə qədər artıq dünya vaksinlərinin 53 faizi sifariş edilib. Zəngin ölkələr ABŞ istehsalı olan “Moderna” vaksininin 98 faizini, Avropa vaksinini “Pfizer”in isə 96 faizini sifariş ediblər. Dünyanın çətin zamanında belə bir ayrılıq, ədalətsizlik heç də yaxşı gələcək vəd etmir.

Bütün bunları ona görə xatırlatdım ki, dünyanın bir çox ölkələrinə baxanda Azərbaycan dövləti və xalqı şanslıdır. Çünki dünya pandemiyasının üçüncü dalğasından danışdığı bir zamanda ölkəmizdə vaksinləşmə başlayıb. Amma çox təəssüflər olsun ki, bəzi dairələr, media və sosial şəbəkələr vaksinləşmə ilə bağlı yalan, obyektivlikdən uzaq məlumatlar yayır. Bunun nəticəsində də insanlarda vaksinlərə olan inam azalır. Belə bir çətin zamanda insanlarımız özləri təşəbbüskar olmalıdırlar. Bu vaksin bizi, ailələrimizi, cəmiyyətimizi xəstəlikdən qoruyacaq. Biz gərək pandemiyanın böhranlı günlərini yaddan çıxarmayaq. İnsanlar arasında vaksinlərlə bağlı məqsədli şəkildə xof yarananlar isə anlamalıdırlar ki, burada söhbət insanların sağlamlığından, gələcəyimizdən gedir.

Görünən odur ki, dövlət vaksinləşmə ilə bağlı üzərinə düşən bütün vəzifələri yerinə yetirir. İndi isə məsuliyyət cəmiyyətimizin üzərindədir. Bu işdə media daha diqqətli olmalıdır, maarifləndirmə işlərini genişləndirməlidir. Əgər biz pandemiyanın təsirlərini minimuma endirmək istəyiriksə, əhalinin təxminən 70-80 faizi vaksinləşməlidir. Bu da xeyli zaman deməkdir. Ona görə də vaksinləşmə prosesində könüllülükə yanaşı, həm də təşəbbüskarlıq olmalıdır.

İltizam Yusifov. Təklif edirəm ki, “Yol hərəkəti haqqında” Qanunun 1 saylı Əlavəsinin 3-cü yarım bəndinə “sürücünün görünüş dairəsi” sözündən sonra “ön şüşə, avtomobilin sağ və sol yan şüşələri” sözləri əlavə edilsin. Bu, qanundakı qeyri-müəyyənliyi aradan qaldırır, onun icrasını asanlaşdırır və nəticədə qanun icra olunur. Təklifi mi nəzərə almağınızı xahiş edirəm.